

Limburgs
Parlement

provincie limburg

Notulen Statencommissie
Financiën, Economische Zaken en
Bestuur (FEB)
van 19 mei 2022

Inhoud

Voorzitter	3
Aanwezig:	3
1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder en vaststelling agenda	5
2 Spreekrecht Externen	5
3 BESTUUR	5
3.1 AV IPO	5
3.1.1 Nabespreking AV IPO van 29-3	5
3.1.2 Halfjaarlijkse toelichting IPO bestuurder GS op actualiteiten IPO-Bestuur, inclusief Kaderbrief IPO, Voorjaarsnota 2022 IPO en BIJ12 en wijzigingen belastingengebied	7
3.1.3 Voorbespreking AV IPO 28-06-2022	14
4 FINANCIËN	15
4.1 Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q4 2021, brief GS van 9-3-2022 (GS DOC-00231131)	15
4.2 Aanbieding rapport 'Waar voor ons geld!', bestuurlijke reactie en het concept-deelverslag	36
4.3 Rondvraag/mededelingen	38
5 ECONOMIE	38
5.1 De Brightlands Rapportage - basisrapportage in het kader van de Regeling Grote Projecten Provincie Limburg brief GS van 22-3-2022 (GS DOC-00242427)	38
5.2 4e kwartaalrapportage Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	45
5.3 Mededeling Portefeuillehouder betreffende 1e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar en Afdoening toezeggingen 8858, 8956, brief gedeputeerde Satijn van 15-2-2022 (GS DOC-00224059)	52
5.4 Rondvraag/mededelingen	58
6 BEDRIJFSVOERING	58
6.1 Rondvraag/Mededelingen	58
7 STRATEGIE-POSITIONERING	58
7.1 Rondvraag/mededelingen	58
8 SLUITING	58

Presentielijst van de leden van de commissie FEB voor de vergadering van 19 mei 2022

Voorzitter

Bosch, M.Th.

Griffie

Dreezen-Dassen, mevrouw C.

Schulkens, mevrouw J.

Leden

Partij

Aanwezig:

Baneke, P.D.

Bijnen, H.M. van

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.

Franssen, R.J.H.

Jetten, mevrouw T.G.M.

Lodewijks, drs. A.J.V.C.

Loomans, ir. P.J.M.

Megens, B.J.M.H.

Meziani, A.

Thewissen, drs. M.W.

Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.

Wageningen, ir. J. van

Wolters Gregório, J.

GroenLinks

PVV

CDA

LOKAAL-LIMBURG

GroenLinks

VVD

Partij voor de Dieren

PVV

CDA

SVL

CDA

D66

SP

Afwezig

Palmen BBA, mevrouw E.C.C.

Smeets, B.B.P.M.

Valk, MCDM, ing. R.E. van der

Fractie Palmen

SVL

SP

Het College van Gedeputeerde Staten

Gaans-Gijbels, M.W.A. van

Roest, A.G.M.

Satijn, S.H.M.

Toorenburg, mevrouw M.M. van

Burgercommissieleden

Boven, mevrouw I.

El Attal, O.

Partij voor de Dieren

PvdA

Overige aanwezigen

Agendapunt 3.1.2:

De heer Bijlmakers, bestuursadviseur

Agendapunt 4.1:

Mevrouw Knaapen, Fondsmanager van het LEF

De heer König, CEO van Polestar Capital

De heer Pepels, beleidsmedewerker

Agendapunt 5.2:

De heer van Heugten, directeur Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open de vergadering. Welkom bij deze avondvergadering van de Statencommissie FEB, met de constatering dat wij quorum hebben. Daarvoor hebben we dan ook de vergadering geopend, dus ik was iets voor. Ik heb een afmelding ontvangen van de heer Van der Valk van de SP-fractie en van mevrouw Palmen, Fractie Palmen. Ik kom bij de agenda, zijn er vanuit de commissie rondvragen die u wenst in te brengen? Niemand. Zijn er mededelingen vanuit GS? Ook niet. Zijn er overige opmerkingen of suggesties naar aanleiding van de voorliggende agenda? Ook niet. Dan constateer ik met uw goedvinden dat de agenda voor vandaag ongewijzigd is vastgesteld.

2 Spreekrecht Externen

De voorzitter: Dan hebben we punt 2 van de agenda: Spreekrecht Externen. Geen.

3 BESTUUR

3.1 AV IPO

3.1.1 Nabespreking AV IPO van 29-3

De voorzitter: Dan krijgen we 3: Bestuur. Dan beginnen we bij 3.1: AV IPO. De Limburgse AV IPO-leden, de heer Thewissen en de heer Megens, waarvan de heer Thewissen een terugkoppeling geeft op de AV IPO van 29 maart.

De griffie: De heer Megens.

De voorzitter: Mijnheer Megens doet dat. Nou, dan geeft mijnheer Megens die terugkoppeling. Mijnheer Megens, aan u het woord.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. De gespreksverslagen zijn nog niet toegevoegd bij de meeste mensen, zag ik. Bij ons staat hij er wel op. Er zijn niet heel veel gekke dingen besproken, of niet heel veel. Het ging op een gegeven moment over de openbaarheid van de stukken, daar is het over gegaan. Daar verschilt het vanuit het bestuur van IPO nogal met het AV. Er is ook een flinke discussie op geweest. Ja, de heer Thewissen en ik heb in die lijn al eens gezegd: we moeten veel meer inzicht krijgen wat er in dat IPO gebeurt. Gelukkig gaat dat ook gebeuren, er is ook toegezegd dat er voor de zomer aan gewerkt wordt. Verder is het ook opgevallen dat er in diverse Provincies anders met de openbaarheid van de stukken omgegaan wordt. Hier wordt bijvoorbeeld alles onder geheimhouding bestempeld, terwijl het in andere Provincies gewoon gedeeld wordt. Wel zwaar achter een slotje, maar daar wordt het gedeeld zodat te allen tijde de Statenleden het in kunnen zien. Dat was dan een discussiepunt. Verder is er ook weer discussie geweest over de vergoeding. Ja, op die vergoeding zou voor het zomerreces ook weer terugkoppeling komen. Dus ja, dat is even afwachten. Ik denk dat dat in grote lijnen is wat er besproken is in de AV. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Zijn er ... Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Misschien een kleine aanvulling. Ik weet niet of het besproken is, maar de directeur van het IPO heeft een tijdje geleden een rondje gemaakt langs alle Provincies, waar ik ook met hem gesproken heb. Ik vond het een fijne vent en nu blijkt dat hij alweer vertrekt. Dus dat is wel

even ook iets misschien ... Waarom? Hij heeft van alles uiteengezet, maar het is wat mij betreft zonde dat hij weer vertrekt. Dus dat nog als aanvulling over de IPO.

De voorzitter: Wie van de commissieleden heeft nog vragen? Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik heb een vraag aan mijnheer Megens, omdat hij ons juist deelgenoot maakt van een discussie binnen het IPO over hoe je omgaat met stukken, of je ze vertrouwelijk houdt of achter een slotje doet en dat daar verschillend mee omgegaan wordt. Wat is jullie advies aan ons? Hoe zouden jullie vinden dat we ermee om zouden kunnen of moeten gaan?

De voorzitter: Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik denk dat we die te allen tijde in moeten kunnen zien. Die stukken die daar uitkomen zijn bijvoorbeeld ook niet Wob-baar of openbaar voor personen. Ja, wil je ze inzien dan moet dat onder geheimhouding. Er wordt hier natuurlijk ook regelmatig toch gezegd van ja, in IPO-verband hebben we dit besproken, of in IPO-verband hebben we dat besproken. Maar ja, wat is er op dat moment besproken? Ja, je kunt het eigenlijk nooit zien. Ja, er zijn meerdere Provincies die daar dus tegenaanlopen, maar er zijn dus ook Provincies die weten wat er besproken is. Ja, en dan heb je toch een stukje meer openbaarheid en dat je toch een inzicht krijgt in wat er daar besproken is. Het IPO is tenslotte voor de Provincies en het moet niet zo zijn dat het een bestuurlijk clubje wordt dat haar eigen ding daar kan doen.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Dat klinkt misschien raar, maar mag ik collega Megens ook een vraag stellen? Want volgens mij is het zelfs ook zo geweest dat het IPO aangaf dat het openbaar is en dat het College hier aangaf dat het geheim is. Dus dat soort situaties komen ook voor.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Daar doelde ik op. Daar had ik van collega Megens inderdaad iets over gehoord.

De voorzitter: Mevrouw Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Dank u wel. Ja voorzitter, uw Statenleden hebben ons de afgelopen tijd geholpen, want we hebben natuurlijk verschillende debatten gehad hier in huis waarin jullie ronduit ongelukkig waren met het feit dat jullie de stukken niet hadden. En dat vond ik ook ongelukkig. Dus we hebben het daar in het IPO-verband uitvoerig over gesproken, maar je kwam op een bepaald moment een beetje in een gekke patstelling dat strikt genomen het IPO een vereniging is en dus niet valt onder de Wet open overheid. Zou je dat wel doen, dan moeten alle stukken erop staan, dan gaat daar een heel ambtelijk apparaat de hele boel zwartlakken want dan niks meer worden gedeeld, en dan komen we in een hele foute groef. Toen heb ik ook aangegeven: volgens mij moeten we uit die strijd blijven, het is belangrijk dat onze Statenleden juist alle informatie krijgen omdat het al zo... Ik vind het IPO al zo kwetsbaar in haar democratische legitimiteit. Dus we hebben gezegd: we moeten ervoor zorgen dat er verslagen openbaar worden en dat de agenda openbaar wordt. Zo veel mogelijk stukken, maar ook weer niet zo dat we per naam en die van die Provincie zei dit; dat helpt ons ook niet in onze onderhandelingen. Dus wat we nu hebben bedacht is dat we wegblijven uit de discussie of de vereniging nu wel of niet valt onder de Wet open overheid. Voortaan, daar wordt in mei mee begonnen, worden de verslagen op de site gezet, de agenda's worden op de site gezet, de stukken

die gedeeld kunnen worden, minder ambtelijke gedachtevormingen of basis waarvan we hebben gekeken: hoe kan je daar nou op verschillende manier naar kijken? Dus zo ruim mogelijk, zodat wij ook met jullie gewoon het debat kunnen voeren. Dus dat is onze inzet geweest, ook vanuit Limburg, en die is akkoord bevonden. Dus vanaf mei kunnen jullie allemaal zien wat er staat. Is dat nog niet genoeg? Ik denk dat het goed is om het even te evalueren, en dan gaan we in mei volgend jaar met elkaar kijken: hebben jullie nou het idee dat je meer weet en dat de democratische legitimiteit van het IPO toeneemt? Dan zijn we gelukkig, en zo niet hebben we een nieuwe beslissing te nemen.

De voorzitter: Dank u voor de toelichting? Verder nog een vraag aan mevrouw Toorenborg op dit moment? Nee.

3.1.2 Halfjaarlijkse toelichting IPO bestuurder GS op actualiteiten IPO-Bestuur, inclusief Kaderbrief IPO, Voorjaarsnota 2022 IPO en BIJ12 en wijzigingen belastingengebied

De voorzitter: Dan gaan we verder met punt 3.1.2: Halfjaarlijkse toelichting IPO bestuurder GS op actualiteiten IPO-Bestuur, inclusief Kaderbrief IPO, Voorjaarsnota 2022 IPO en BIJ12 en wijzigingen belastingengebied. Zo dadelijk volgt de halfjaarlijkse toelichting door de Gedeputeerde Van Toorenborg op de bijzonderheden voor Limburg uit dat IPO-bestuur. Er wordt met name ingegaan op de IPO-kaderbrief, de Voorjaarsnota 2022, IPO en BIJ12, én de wijzigingen in het belastinggebied in verband met het vervallen van de motorrijtuigenbelasting en de rol daarbij voor PS. Daarna volgt de sonderende bespreking in één termijn. Voor de toelichting van maximaal vijftien minuten geef ik het woord aan mevrouw Van Toorenborg, waarna wij overgaan tot de inhoudelijke behandeling. Mevrouw Van Toorenborg, aan u het woord.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Dank u, voorzitter. Voorzitter, ik had het me zo voorgesteld dat ik jullie even meeneem in de grote bespreking die we in het IPO hebben gehad en dat gaat natuurlijk vooral over de grote transities. De drie transities waar we met elkaar mee bezig zijn gaan over wonen, bereikbaarheid, energie, klimaat, landbouw, natuur en stikstof. Dat zijn de grote opgaven van de Provincies op dit moment. Zoals jullie weten proberen we dat integraal met elkaar te bespreken in de verschillende BAC's in een heel programma om ervoor te zorgen dat we wat dat betreft een heel serieuze partner worden van het Rijk en de VNG om die transities uiteindelijk een beetje netjes te laten landen. Waarbij we vanuit Limburg wel extra aandacht hebben besteed aan een paar punten. Dat we namelijk wel vinden ... Het klinkt allemaal leuk, fondsen van miljarden, of het nu een beetje meer of een beetje minder is, wat we vandaag uit de media hebben mogen begrijpen. Hoe dan ook, het pijnpunt zit in de uitvoeringskracht. Hoe gaan de verschillende bestuurslagen voldoende mensen hebben om die plannen allemaal uit te voeren? Is er voldoende capaciteit en uitvoeringskracht bij de betrokken overheden? Daar hebben wij vanuit Limburg heel erg op gereageerd en gezegd dat dat aan de orde moet zijn. Ook willen we dat er goede afspraken worden gemaakt met het buitenland. Dat hebben wij natuurlijk juist vanuit Limburg gezegd, want de opgaven worden nogal beïnvloed door het buitenland. Als we naar stikstof en de Kaderrichtlijn Water kijken, hebben wij natuurlijk veel te doen met onze buurlanden. We hebben ook uitvoerig gesproken over de noodzaak van de beschikbaarheid van een adequaat instrumentarium en dat betekent dat wanneer het over het energietransities gaat je kunt zeggen dat heel veel naar de Provincie gaat, maar we moeten ook wel de middelen, de mogelijkheden en met name het instrumentarium hebben om daar invulling aan te geven. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor het VTH-stelsel. Je kunt van alles in de circulaire economie doen, maar als vervolgens je stelsel daar niet op ingericht is: wat doen we dan? Dus we hebben heel erg gehamerd op allemaal leuk en goed, maar we willen dat de Provincies het ook daadwerkelijk goed kunnen uitvoeren, en daar hebben we iedere keer het gesprek over en dat ziet er wel goed uit. We hebben gezegd dat het niet zomaar over de schutting geknikkerd kan worden, het Rijk houdt die

eindverantwoordelijkheid. Zolang we nog niet het hele instrumentarium hebben, zolang we nog zorgen hebben over de uitvoeringskracht en de capaciteit van de decentrale overheden kunnen we niet zomaar alle punten overnemen. Dat ten aanzien van de rol in de ruimte en dat is natuurlijk een proces waar we met elkaar nog een hele poos inzitten. Het andere punt is de Kaderbrief en de Voorjaarsnota. Daar is natuurlijk een enorme focus gelegd op die grote transities, ook omdat daar heel veel achter weg kon met de fondsen. Tegelijkertijd hebben wij aangegeven, en u snapt dat ik daar helemaal voor de boeren ben gegaan: het kan ook niet zo zijn dat alleen die thema's nog in IPO-verband aandacht krijgen en dat het allemaal bij de andere thema's weg wordt gehaald. Wij vinden het, zeker als Limburg, ook van belang dat we met elkaar die kracht houden op cultuur, omdat we vinden dat er meer middelen voor cultuur naar de regio's moeten. In het IPO-verband kunnen we die strijd namelijk goed voeren, dus daarom hecht ik eraan dat daar ook capaciteit op blijft, en voor zover ik dat inzie gaat dat ook wel de goede kant op. Dus dat zijn denk ik de belangrijke punten ten aanzien van de Kadernota. Ik zag in de stukken dat jullie gevraagd worden in die sondering om in te stemmen met dat de meeste aandacht uitgaat naar wonen, bereikbaarheid, energie, klimaat, natuur, stikstof, landbouw en het landelijk gebied. Dat hebben we dus aan jullie gevraagd en ik zou graag van jullie willen weten of jullie het met ons eens zijn dat dat logisch is, maar dat dat niet mag betekenen dat de andere punten helemaal geen aandacht krijgen. Ik vraag me weleens af: zijn we veel effectiever als we gewoon met elkaar praten of moet dat nou echt altijd met extra middelen? Maar er moet wel enige ruimte zijn op cultuur, qua ondersteuning in het IPO, en verder ... Ja, strikt genomen moeten jullie over die stelpost gaan. Ik vind het klein bier. Weet je, we hebben het over fondsen van € 25 miljard, laten we elkaar dan niet uit elkaar spelen met die gekke stelpost. Weet je, als het nodig is, is het nodig, ik zal er geen woorden aan vuil maken. Mijn suggestie zou zijn: accepteer die Voorjaarsnota en laten we met elkaar praten over de dingen die er echt toe doen.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, er worden twee vragen aan ons gesteld, dus die zullen we allemaal moeten beantwoorden. Mevrouw Van Toorenburg heeft met haar verhaal mijn vraag al min of meer beantwoord. Mijn eerste vraag was namelijk: welke beleidsterreinen zullen het onderspit delven als wij gaan focussen op die drie majeure projecten? U zei cultuur, zijn er nog meer beleidsterreinen die misschien ondergesneeuwd raken? Dat is mij niet helemaal duidelijk uit het stuk. En de tweede vraag was: wat vindt u van die € 0,5 miljoen? En ja, u verwoordt het precies zoals ik het ook bedacht, dus wat mij betreft maken we er niet heel veel woorden aan vuil.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoorde de deputé verwoorden dat er drie beleidsterreinen zijn, maar als ik het op dit moment toch maatschappelijk verbreed, dan zie ik toch ook een probleem met de huisvesting van mensen uit Oekraïne en de mensen die in feite statushouder zijn geworden. Nu heb ik begrepen dat de Provincie aan alle gemeenten een brief heeft geschreven. Als je niet aan de opgave voldoet, dan neemt de Provincie de regie in handen en plaatst dan de mensen die recht hebben of die volgens de opgave een gemeente dient te huisvesten en de gemeente zou daar niet aan kunnen voldoen, dan gaan ze die in hotels plaatsen op kosten van de gemeente. Ik vind dat nog wel een beetje een rare situatie en ik zou daar toch weleens graag nader uitleg over willen hebben. Want de drie problemen die u verwoordt, oké, maar we hebben het natuurlijk ook over mensen, en mensen vinden wij als LOKAAL-LIMBURG toch wel op dit moment heel belangrijk, maar ook de wetgeving daaromtrent. Ik zou dus toch eens willen weten hoe het precies zit, want er zijn gemeenten die op dit moment geen woningen hebben maar wel een opgave verkrijgen.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Ik zou alle collega-commissieleden, en dat hebben we ook met de gemeenten afgestemd, op het hart willen drukken om zich hard te maken dat alle andere collega's, woordvoerders van andere thema's en andere Statencommissies actief betrokken worden bij alle AV IPO-stukken. Dus wij zullen ook met een voorstel komen, eventueel in overleg met het College, om het heel anders in te richten dan nu. Het kan niet zo zijn dat alleen FEB ook besluiten neemt en bespreekt bijvoorbeeld over stikstof, natuur of andere zaken. Die horen in andere commissies thuis. Dan iets anders. Mensen die mij kennen weten dat ik altijd de filosofie aanhang: laten we minder doen, maar met betere kwaliteit. Het AV IPO, de IPO en de begroting en ook BIJ12 vragen altijd maar meer, meer, meer. Dat is rupsje nooitgenoeg. En als ik het goed lees gaan wij, als we de Kaderbrief goedkeuren, vier ton meer betalen. Waar we geraamd € 6,2 miljoen zouden betalen aan IPO gaan we er nu € 6,6 betalen. Ik vind dat nogal iets. En als er gesproken wordt over een half miljoen, ja, in relatie tot miljarden is dat klein bier, maar voor € 500.000 kunnen wij bijvoorbeeld op sociaal gebied hele leuke dingen doen. Dus ik vind ook dat wij, en dat geluid vertegenwoordigen wij onder andere in de AV IPO, niet meegaan in het rupsje nooitgenoeg-verhaal van het AV IPO. Het lijkt een zichzelf in standhoudend instituut dat nooit genoeg heeft. Een van de bestaansredenen van BIJ12 is dat ze zeggen om 'tussen de twaalf Provincies efficiëntie te behalen.' Het is een lachertje dat dat opgeschreven wordt, want ze worden steeds duurder en willen steeds meer. Het IPO gaat om belangenbehartiging, dus nogmaals: wij vertegenwoordigen continu het geluid van het kan niet waar zijn dat er steeds meer geld naartoe gaat. Wij roepen alle andere fracties ook op om de woordvoerders daar echt kritisch naar te laten kijken en te zorgen dat het AV IPO, wat daar gebeurt, in welk verband en hoeveel geld daarmee gemoeid is in elke Statencommissie op de agenda te zetten.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Thewissen. Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Voorzitter, om bij dat laatste aan te sluiten, ik denk dat dat wel een terecht punt is, want onder andere hebben we de kosten van BIJ12 ook gezien in het overzicht vorige maand in de commissie RLN toen het ging om de financiering van natuurbeheer. Daar stond overigens wel consequent hetzelfde bedrag. Dus. Ik hoor u nu zeggen het wordt meer, meer, meer, dat heb ik daar niet gezien. Maar we praten nu zonder echt goed de stukken gezien te hebben en precies te weten wat de ontwikkelingen zijn, dus ik ondersteun daarmee alleen maar het voorstel om dat inderdaad ook in de vakcommissies, voor zover toepasselijk met name stikstof en dergelijke, dat dat ook in RLN besproken wordt vind ik heel belangrijk. Dus onze steun heb je.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, goede opmerkingen zijn reeds gemaakt. Ook in de toelichting die mevrouw Van Toorenborg gaf zitten elementen waar wij wel vragen over hebben. Dus die concentratie op die drie thema's vind ik ook wel een hele goede, maar tegelijkertijd maak ik me ook zorgen over de andere onderwerpen en dat is ook de economische component van het geheel. Dus hoe gaan wij er nu mee om in de context waarin we zeggen dat we minder willen uitgeven, toch meer gaan doen? Nou, dat kan dus door de nadruk te leggen op efficiency, maar daar zie ik nog helemaal niets van terug. Dus de boodschap is: kosten in de hand houden, focus op de echt belangrijke onderwerpen en kijk dan waar dan toch nog ruimte zit voor eigen invulling of voor gezamenlijke invulling. En daar zit mijn tweede punt, van wat betekent dit dan voor de organisatie in huis? Dus als wij ons gaan concentreren op die gebieden, gaan wij dan op die gebieden richting Den Haag onze eigen lobby verminderen? En zit daar een spanningsveld tussen? Dat is één. Het tweede punt is: er komen ook steeds signalen over het belastinggebied, het eigen belastinggebied, en in hoeverre is nu een discussie over de inkomstenkant van de Provincies ook een relevante discussie om eens even met zijn allen te bespreken? Want ook daar kun je gaan spreken over harmonisering, maar je kunt ook verschillende kanten op. De vraag is: hoe belangrijk is zo'n onderwerp in het geheel? En dan als laatste over die stelpost. Ja, ik vind daar een tegenstrijdig geluid. Het kan klein bier zijn,

maar er zit een tegenstrijdig geluid in, want aan de ene kant wordt er in de notitie gezegd van we hebben het geld niet nodig vanwege de verkiezingen en aan de andere kant wordt er gezegd dat we het geld wel nodig hebben. Ja, op zo'n manier blijf je met kostenstijgingen werken en dan kom ik toch weer terecht bij het verhaal van de heer Thewissen. Dus voor zover onze inbreng.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Nog even één punt, dat was alleen maar omdat mijn oog erop viel. Op de laatste pagina van de Voorjaarsnota wordt iets gezegd over de faunaschade in relatie tot taxatie. En dit lijkt een detail, maar die faunaschade varieert behoorlijk per provincie en de taxatiekosten ook. Nu is mijn vraag: is er überhaupt een relatie tussen de taxatie en de faunaschade? En het tweede: wie voert eigenlijk de taxaties uit? Het is misschien maar een detailvraag, maar het is dat het oog erop viel. Zit er enige verhouding tussen de schade en de taxatie? Is misschien een detailvraag, hoeft niet nu meteen beantwoord te worden, maar het is dat mijn oog erop viel. Excuses.

De voorzitter: Dank u mijnheer Lodewijks voor uw inbreng. Dan ga ik nu over naar de inhoudelijke behandeling over de onderwerpen, dat zijn de Kaderbrief en de Voorjaarsnota en de wijzigingen in het belastinggebied. We doen dat in één termijn van twee minuten per fractie, waarbij ik u vraag om in ieder geval een antwoord te geven op de twee sonderende vragen voor wat betreft de IPO-Kaderbrief.

Griffie: Die hebben we net gedaan.

De voorzitter: Ja, maar is het klaar? Mijnheer Baneke heeft er een antwoord op gegeven, maar de rest ... U heeft voor de rest niemand ... Ja, mijnheer Lodewijks. Maar de andere heren niet meer?

Griffie: Mevrouw Boven.

De voorzitter: Ah, goed zo. Ik wou zeggen, want ik denk dat sommigen dat niet zo goed hebben meegekregen. Dus dan mevrouw Boven, sorry. Aan u het woord.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Wij wilden ook nog even terugkomen op de bijdrage voor BIJ12, want dat gaat inderdaad over de faunaschade. In de stukken staat dat 85% van de verhoging voor BIJ12 veroorzaakt wordt door de toename van de faunaschade. Nu heb ik even opgezocht wat de faunaschade in Limburg is en dat is in 2021 € 670.000 geweest. Als je kijkt naar het totaal, even aansluitend op het verhaal van net, is dat € 36.700.000 voor alle Provincies samen. Dus een heel klein deel van de faunaschade komt uit Limburg vandaag. Als je dan kijkt hoeveel wij meer moeten betalen voor BIJ12, mét opmerking dat 85% door de toename van de faunaschade komt, dan begrijp ik die bedragen niet. Ik heb overigens € 600.000 extra voor BIJ12 uit de cijfers gehaald. Nou, ik heb misschien verkeerd gerekend, maar ... Dat klinkt nogal veel als je maar € 669.000 aan faunaschade hebt. Dat is één opmerking. De andere is dat ik daar ook een inhoudelijke vraag over heb, want als je kijkt hoe de verdeling van die kosten van die faunaschade is, dan is in Limburg de das de grootste kostenpost. Wij waren heel benieuwd wat nu die faunaschade is die vergoed wordt vanuit deze pot. En dezelfde vraag heb ik, en dat is vooral uit interesse, want de derde is de mees in Limburg: wat doet de mees dat er faunaschade vergoed moet worden? Dat is de opmerking vanuit BIJ12 wat betreft de twee vragen. Wij hebben ook de indruk dat het IPO nogal een bestuurlijke omgeving is en wij denken dat niet zozeer door efficiency maar door prioriteiten te stellen je de belangrijke dingen kunt doen. En de dingen die je echt niet belangrijk vindt dat je die kan laten zitten. Dus wij zijn er ook voorstander van om die verhoging niet door te laten gaan. Voor het IPO, dat geldt niet voor BIJ12.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Om meteen antwoord te geven, vraag 1 is nogal een lastige. We hebben het dan ook over de nieuwe bestuursperiode 2023 en dan is inderdaad de vraag: moeten wij daar nu iets van vinden of de nieuwe Colleges en de nieuwe Staten die straks bij de verkiezingen worden aangesteld? Dat vinden wij op dit moment dus nog een lastige. Wat dan wel belangrijk is, zoals te lezen is in de Kaderbrief 2023, is door het IPO geconstateerd dat het gesprek tussen GS en PS niet overal op dezelfde wijze heeft plaatsgevonden, dat is nogal een belangrijk punt. Ook hier in Limburg is dit vaak het geval, dan krijgen we te horen dat iets in IPO-verband besloten en besproken is. De vraag is dan ook: wie besluit dit zomaar? Is dat dan iemand van de GS-leden die het woord voert en dan namens Limburg een besluit neemt? Dat moet naar ons idee wel anders gaan, er zal eerst bij PS opgehaald moeten worden wat dan het belang voor ons als PS is, zonder dat GS al een besluit neemt. Dan hebben nog wel een aantal vragen, want dat is ook de vraag van wat levert het straks op? We hebben net al gehoord over de kosten, wat levert het ons op om met verschillende Provincies verschillende beleidsdoelstellingen te bespreken? Wat kost het om dat te doen en wat levert het uiteindelijk allemaal op? En ik kan me ook zomaar bedenken dat elke Provincie toch weer eigen andere belangen heeft. Dan inderdaad, er is toen een soort toezegging geweest. Op de stukken hebben we natuurlijk kunnen horen dat dat dan wel meer in de openbaarheid komt, maar dat gesprek vooraf vinden wij als partij waarschijnlijk nog belangrijker dan dat we de stukken te zien krijgen, maar dat we ook daadwerkelijk meer inspraak gaan hebben. Dus we verzoeken inderdaad het College om meer het gesprek aan te gaan met PS, en als we het dan hebben over die vraag 1, ja, ga tegen die tijd het gesprek aan met Provinciale Staten door heel het land om vanuit daar te bepalen wat er belangrijk gevonden wordt en dat zal meegenomen moeten worden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u mijnheer Van Bijnen voor uw inbreng, dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Toorenborg. Aan u het woord, mevrouw Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, als ik uw Staten goed beluister, dan snappen zij heel goed dat wij de grootste aandacht geven aan die grote thema's en geven zij aan: focus dus, maar vergeet de andere onderwerpen niet. Andere onderwerpen zijn dan vooral cultuur en sport en daarvan kan ik zeggen dat ik ten aanzien van cultuur echt wel die ondersteuning nog nodig vind, maar ten aanzien van andere onderwerpen denk ik dat we ook heel goed met elkaar als Gedeputeerden kunnen spreken in een gedachtenuitwisseling of samen druk uitoefenen zonder dat daar nou geld voor het IPO moet komen. Je kunt toch ook als Gedeputeerden onderling daar een beleidslijn op bedenken? En dat kan een van Gedeputeerden dan ook prima voor de rest verwoorden. Dus volgens mij is dat de manier. Het is vooral de sportagenda die er nu dan nog een beetje af valt, want de rest zit daar vrij aardig in. Veiligheidsthema's zitten ook wat minder in deze focus, maar natuurlijk hebben we het ook over mobiliteit, dat gaat natuurlijk ... Want dat zit weer in bereikbaarheid. Eigenlijk zijn dit wel de grote pakketten. Er zit hier ook een aantal collega's dat juist met jullie op die grote thema's het gesprek aangaan. Maar ik merk wel dat jullie een beetje op zoek zijn naar als dit de grote transities zijn en het IPO heeft daar plannen voor, hoe kunnen wij dan iets duidelijker worden meegenomen in waar zitten we in de ontwikkeling van die plannen? Misschien moet ik met collega's van GS eens even samen met jullie – of alleen het Presidium of anderszins – even kijken van hoe kunnen we jullie daar beter bij aanhaken? Los van het feit dat natuurlijk in al die commissies die onderwerpen wel worden besproken, maar in hoeverre bespreken we het om onze eigen positie helder te krijgen? In hoeverre bespreken we dit omdat het in IPO-verband moet worden afgehandeld? En volgens mij als, ik jullie hoor dat we met elkaar een betere werkwijze moeten vinden om die grote transities goed te doen, moeten we denk ik even met elkaar gaan kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat jullie daar wat meer comfort bij hebben. Ten aanzien van twee punten kan ik jullie op dit moment niet echt goed het antwoord geven, dat gaat over wonen en de statushouders. Dat is niet iets wat over

de transitie gaat, maar dat gaat meer over de rol van de Commissaris van de Koning, de Gouverneur hier in Limburg als Rijksheer, en hoe gaan we om met de verschillende gemeenten en de grote uitdaging die we hebben ten aanzien van de statushouders en de nieuwe Oekraïners? Dus als daar echt een antwoord op moet komen ... Ik denk dat ik daar alleen maar schriftelijk op terug kan komen wat daarin de stand is. Wat betreft de hotels is het meer zo dat wij als fatsoenlijk land het niet willen meemaken dat we mensen op de grond hebben liggen. En als dat betekent dat als een gemeente op dit moment er niets aan kan doen dat mensen in woningen komen, ja, dan in vredesnaam maar hotels, maar we willen ze fatsoenlijke opvang bieden. Maar misschien moeten we kijken of we daar, als daar concrete vragen over zijn, schriftelijk op kunnen reageren. En daar is een vraag over. Moet ik doorgaan met de andere?

De voorzitter: Mijnheer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Ja, ik kan daar nog even op aanvullen dat alle kosten die gemeenten maken door het Rijk worden vergoed. Dus ook hotelovernachtingen, vakantiehuizen en de hele reutemeteut. Dus u hoeft daar niet bang voor te zijn.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ja, en laat me hier zeggen dat bepaalde organisaties zoals hier in Limburg er ook vakantieparken zijn die uit hun eigen gevoel aanbieden en dat doen ze echt fantastisch. Dus daar ook complimenten voor. Daar gaan we dus financieel niet de bietenbrug op, maar het is fatsoenlijk zorgen dat mensen een plek hebben. Als dat antwoord voor nu genoeg is ... Zodra we daar iets over te melden hebben zullen we u dat berichten. Het andere belangrijke punt, begrijp ik van uw Staten, is dat u meer wilt weten over de faunaschade. Ik kan daar niet zomaar antwoord op geven, daar moeten we echt schriftelijk op terugkomen. Want wat de mees nou allemaal weer heeft uitgehaald kan ik u ook niet vertellen, moet ik u zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Van Toorenburg, wanneer denkt u?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Wanneer? Ik ga daar even over praten met mijn collega die over de fauna gaat en ik denk dat we echt wel binnen een paar weken jullie een nette brief kunnen schrijven over wat nu precies dat onderdeel faunaschade betekent, waar dat dan precies zit en wat de rol van de Provincie Limburg daarin is. Dus dat is wat ik van jullie begrijp. En die grote transitie, ja, het is denk ik echt nodig om als IPO ook echt het been bij te trekken, want wij merken een beetje, en dat zeg ik toch maar heel eerlijk, dat het zó ingewikkeld is, ook in Den Haag ten aanzien van stikstof, dat er heel veel druk komt op Provincies om bepaalde dingen over te nemen, en wij blijven iedere keer zeggen we doen het graag, we zijn jullie partner, maar we willen de instrumenten, we willen weten hoe, en dat is een strijdpunt, en daar hebben we het IPO wel bij nodig. Dan zijn we de verenigde Provincies en dan hebben we een stevigere stem. Dus dat is écht de meerwaarde van het IPO ten aanzien van die grote majeure opgave ten aanzien van het wonen en de bereikbaarheid, de hele problematiek rond energie, klimaat en de fondsen die daarin zitten, en zeker natuur en stikstof, die balans vooral, dat we ook nog oog houden voor de landbouw in het landelijk gebied in alle programma's waar collega's hier elke dag zo druk mee bezig zijn, daar hebben we echt de slagkracht van het IPO bij nodig. Dus dat is denk ik waar we echt als Provincie alleen, denk ik, te snel dingen over de schutting gekieperd krijgen en zonder dat we kunnen zeggen: eerst de instrumenten en zó willen we het uitvoeren. Dus dat is denk ik echt wel de meerwaarde van het IPO.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de Gedeputeerde zeggen dat we op IPO-verband een beetje moeten bijtrekken. Hoe matcht dat, en dan verklaar ik ook even het verschil tussen de cijfers van mevrouw Boven en die ik noemde. Hoe verklaart u het een beetje bijtrekken van IPO maar dat wij als Provincie Limburg daar € 200.000 minder voor hoeven bij te dragen en dat wij voor de uitvoeringsorganisatie BIJ12 € 600.000 meer moeten betalen? Dus dan kom ik uit op een saldo van € 400.000. Nee, € 200.000 minus € 600.000 is volgens mij - € 400.000. Dus als de Gedeputeerde daar een antwoord op kan geven. Maar ik ben in ieder geval blij met de steun van de Partij voor de Dieren dat ze ook niet akkoord gaan met dat rupsje. Ook al is het een rupsje, in ieder geval nooitgenoeg. Dus daar ben ik blij mee.

De voorzitter: Oké mijnheer Thewissen, bedankt voor uw bijdrage. Mevrouw Van Toorenburg.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Voorzitter, misschien is het goed als ik daar even ambtelijk antwoord op laat geven, want dit gaat vooral in de BAC Financiën, en ik denk dat René daar een beter antwoord op kan geven.

De voorzitter: Mijnheer Bijlmakers.

De heer Bijlmakers: Ja, dank je wel. In dit geval is het ook een verschuiving. Zover ik kan beoordelen is het dus dat er zaken worden overgeheveld vanuit het IPO-bureau, dat in Den Haag het centrale kantoor heeft, naar BIJ12, die zit in Utrecht. Het heeft een inhoudelijk iets. BIJ12 is een uitvoeringsorganisatie, met name bijvoorbeeld stikstof, en er is voor gekozen om het kantoor in Den Haag vooral met beleidsmatige zaken bezig te laten zijn. BIJ12 had zijn oorsprong destijds bij de decentralisatie van de Natuuropgave om in Utrecht een uitgebreidere, centralere organisatie neer te zetten. Jullie zijn niet de eerste Staten die daar kritische vragen over stellen, weet ik, en dat is denk ik ook terecht. Deze extra verhoging boven die € 200.000 heb ik nu niet helemaal precies scherp, maar heeft ook wel te maken met extra taken die hangen bij dat Natuurprogramma. Daar zitten ook de ecologen en de specialisten die daarover gaan en daar is in ieder geval de redenering dat het in gezamenlijkheid goedkoper is dan wanneer die Provincies dat met zijn twaalfen apart gaan doen. Daarmee hou ik geen pleidooi om daar zomaar mee in te stemmen, maar dat is in ieder geval de achtergrond. Met name dat Natuurprogramma, die extra te verdelen middelen van, even uit mijn hoofd, waar wij in ieder geval € 62.000.000 van hebben gekregen vorig jaar en over een tien jaar lange termijn loopt: om met € 3 miljard in zijn totaliteit uitvoering te geven aan de gebiedsgerichte aanpak gericht op stikstofbestrijding. Daar zit BIJ12 met name voor aan de lat en daar lopen specialisten rond. Dat is wat ik hier in ieder geval over kan zeggen, maar anders moet u meer de cijfers in en even analyseren wat dat meer precies voor die extra € 400.000 zou betekenen.

De voorzitter: Dank u mijnheer Bijlmakers voor uw toelichting. Dan dacht ik dat we iedereen ... Mevrouw van Toorenburg heeft alle vragen behandeld, dan komt ze op verschillende dingen terug.

Gedeputeerde Van Toorenburg: Nog één vraag ligt er.

De voorzitter: Nog één vraag die blijft openstaan?

Gedeputeerde Van Toorenburg: Ja, er ligt nog één vraag, want vanuit de VVD-fractie is nog gevraagd over dat belastinggebied. Dat is natuurlijk een heel debat dat we aan het voeren zijn omdat we aan de ene kant zien dat we een grote opgave hebben, aan de andere kant zien wij op dit moment dat onze inkomsten lager zijn omdat er minder inkomsten zijn vanuit de motorrijtuigenbelasting. Daar

is natuurlijk een hele discussie over, hoe ga je nu op een goede manier de verschillende Provincies financieren? Hoe is de verdeelsleutel? En dat is een heel traject. Wij hebben besloten dat we op 31 mei daar voor GS een positie innemen, dan sturen we jullie een brief en gaan we met elkaar het debat aan over wat dan de positie van Limburg zal zijn. Waarbij denk ik belangrijk is dat wij natuurlijk geld hebben, dus wij zijn als Provincie samen met twee andere Provincies die ook wat geld hebben wel heel erg aan het strijden om ervoor te zorgen dat we die middelen kunnen houden en kunnen inzetten die nodig zijn. Het is niet zo dat we een bulk geld op de bank hebben staan, dat hebben we allemaal geïnvesteerd in allerlei plaatsen. Dus daar hechten we zeer aan. En we zien natuurlijk ook wel die motorrijtuigenbelasting en de druk die daarop zit, dus uiteindelijk zal het geld wel naar de Provincies moeten. Of willen we als Provincie een ander belastinggebied? En hoe zou dat er dan uit moeten zien? Dat gesprek gaan we nog voeren, daarover krijgen jullie dus een brief nadat we op 31 mei daarover in GS hebben gesproken. Dus ook daarin worden jullie weer goed meegenomen.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor zojuist zeggen van oké, we gaan op zoek naar hoe we als GS beter het gesprek kunnen voeren met PS over IPO-stukken. Kunt u daar een toezegging op doen in die zin dat u een termijn aangeeft waarin u met een voorstel komt hoe u dat voor u ziet als College om te zeggen van dit is de weg die we behandelen om de Staten beter te betrekken?

De voorzitter: Mevrouw Van Toorenborg.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Ja voorzitter, ik weet niet of ik daar een voorstel voor moet doen vanuit GS. Volgens mij moeten we met de leden van de Algemene Vergadering eens om de tafel om het met elkaar eens uit te dokteren hoe we dat nou het beste kunnen doen. Dus het zou wat mij betreft een gemeenschappelijk voorstel zijn waar jullie dan naar kijken en wij naar kijken om net elkaar een beetje meer te helpen in die jarenlange transities waar we met elkaar ingaan.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Daar sluiten de heer Megens en ik ons bij aan. Ja, eens. Dus laten we dat samen doen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dan zien we dat wel verschijnen. Dank u wel.

De voorzitter: Ik denk dat we alle zaken nu behandeld hebben. Ja?

3.1.3 Voorbespreking AV IPO 28-06-2022

De voorzitter: Dan gaan we over naar punt 3.1.3 van de agenda, dat is de voorbespreking van AV IPO 28-06-2022. U heeft kennis kunnen nemen van de agenda voor deze vergadering. Een aantal onderwerpen zijn bij het vorige agendapunt ook al aan de orde geweest. Ik wil u vragen om uw input mee te geven aan de heer Thewissen in zijn functie als lid van de AV IPO. Aan wie mag ik het woord geven en wie heeft input voor mijnheer Thewissen om mee te nemen?

Griffie: Aanvullend op wat er al gezegd is.

De voorzitter: Ik denk dat er al een hele hoop ingebracht is, maar ... mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, toch nog een aanvulling. Het wordt al besproken heb ik begrepen van mijn collega hier naast me natuurlijk, de vergoedingen voor de Statenleden. Wanneer gaat er, laat ik het zo zeggen, iets concreets gebeuren? Want ik vind het fijn hè, ik ben op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag bezig voor de Provincie en ik kan op maandag, zaterdag en zondag mijn eigen werk nog uitvoeren gelukkig, dus er moet wel een keer iets aan gedaan worden. Met het vooruitschuiven zijn we wel een beetje klaar, dus we zouden graag concrete zaken willen horen. Dank u wel.

De voorzitter: Wie nog? Niemand meer? Dan dank ik de commissie. Mijnheer Thewissen, u kunt in ieder geval met dat punt al vooruit, want het is een hele kluit om dat geregeld te krijgen. Mevrouw van Toorenborg wil nog iets zeggen.

Gedeputeerde Van Toorenborg: Mijnheer Thewissen weet het volgens mij beter dan ik, maar was het niet zo dat we voor de zomer daar een voorstel over zouden krijgen omdat we vorig jaar die commissie hebben gehad en dat ze dat opnieuw gingen analyseren en dat we voor de zomer een voorstel kregen?

De heer Thewissen (SVL): Dank u wel voorzitter. Het laatste wat ik daarvan weet is dat het voorstel zelfs bij BZK heeft gelegen, dat alle Provincies akkoord waren en dat BZK het weer op de lange baan heeft geschoven. En nogmaals, iemand zal BZK weer moeten bewegen om opnieuw op de agenda te zetten om daar positief over te besluiten. Ik bedoel, ik heb geen glazen bol, maar ik heb er een hard hoofd in. Ik weet niet of wij dat nog gaan meemaken in deze periode. Betekent niet dat wij ons daar niet op blijven inzetten, want als we het elke keer vragen worden ze hopelijk op een gegeven moment een keertje moe en gaan ze het netjes regelen. Dus we doen ons best.

De voorzitter: Mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou ja, ik zou zeggen: zet hem op. Meer kan ik niet zeggen. Succes ermee, en heel veel sterkte bij het IPO.

De voorzitter: Dan hebben wij ook dit punt afgerond en gaan we over naar punt 4 van de agenda, dat is financiën. Ik dank mevrouw Van Toorenborg voor haar inbreng. Dank u.

4 FINANCIËN

4.1 Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q4 2021, brief GS van 9-3-2022 (GS DOC-00231131)

De voorzitter: Dames en heren, we gaan verder met punt 4.1: Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q4 2021, brief GS van 9-3-2022. Dit punt is geagendeerd naar aanleiding van een verzoek uit deze commissie van 11 maart jl., namelijk om bij de behandeling van de voortgangsrapportage ook uitgebreider te kunnen spreken over het LEF. We starten met een presentatie door vertegenwoordigers van het fondsbeheer van het LEF van maximaal vijftien minuten. Hiervoor zijn aanwezig mevrouw Knaapen en de heer König. Stelt u zichzelf even voor aan de commissie, waarna u de presentatie kunt starten.

Mevrouw Knaapen, Fondsmanager van het LEF: Zeker. Mijn naam is Lieke Knaapen, ik ben fondsmanager van het Limburgs Energie Fonds.

De heer König, CEO van Polestar Capital: Jan-Willem König, een van de directeurs van het Limburgs Energie Fonds. En Lieke zal de presentatie verzorgen.

De voorzitter: Aan u het woord.

Mevrouw Knaapen: Dank u, voorzitter. Ik zie dat de techniek nog even wordt opgelost.

De voorzitter: Dames en heren, voor degenen die op iBabs kijken, daar wordt de presentatie ook op gepresenteerd.

Mevrouw Knaapen: Ik begreep dat jullie wat voorliepen op de agenda, dus hopelijk zijn er nog een paar minuutjes hiervoor. Hartstikke goed, kan ik beginnen?

De voorzitter: Natuurlijk.

Mevrouw Knaapen: Dank u.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Knaapen. Ik heb begrepen dat jullie al zijn geïnformeerd via de basisrapportage over wat het Limburgs Energie Fonds nu eigenlijk is en ik kom jullie hier vandaag nog een algemene introductie over geven. Nou, mijn naam is Lieke Knaapen, fondsmanager van het LEF. Jan-Willem König is hier ook, een van de directeurs. Goed, wat is het Limburgs Energie Fonds nou? Het is een fonds dat is opgericht in 2013 door de Provincie Limburg, en het heeft als doel om duurzame initiatieven aan te jagen in en voor de Provincie Limburg. Aanjagen moet u zo zien dat wij daar acteren waar de rest van de markt niet acteert. Dus daar waar een bank het nog niet wil financieren of niet volledig wil financieren daar speelt het LEF een aanvullende rol om aan te jagen en ervoor te zorgen dat een project toch van start kan. Het LEF verstrekt leningen, achtergestelde leningen en eigen vermogen, dus het kan een breed spectrum aan instrumenten hanteren. Het verstrekt nadrukkelijk géén subsidies en het is een revolverend, renderend fonds. Revolverend wil zeggen dat van financieringen die verstrekt worden aan projecten, de rente en aflossing terugvloeien naar het fonds en weer na fondskosten beschikbaar zijn om nieuwe projecten te financieren. Zodoende kunnen er steeds meer projecten worden gefinancierd in de provincie. Het doel is om kosteneffectief energiebesparing te realiseren, dus echt CO₂-reductie, ofwel om circulaire projecten te ondersteunen en zodoende afval te reduceren. Een derde impactdoelstelling van de primaire doelstellingen is asbestsanering. Dat kent natuurlijk geen verdienmodel, asbestsanering is een kostenpost, dus dat betekent dat we die relatief weinig terugzien in de portefeuille, die zien we alleen maar in combinatie met een verdienmodel. En dan kun je denken aan het vervangen van een asbestdak bij een agrariër. Nou, als dat dak vervangen wordt en er worden gelijktijdig zonnepanelen opgelegd dan zit daar een mooi verdienmodel op en kan daarmee de asbestsanering ook bekostigd worden. Een klein stukje over de partners en de historie van het LEF. Het Limburgs Energie Fonds is een fonds waarvan Gedeputeerde Staten aandeelhouder is, Provincie Limburg. De fondsbeheerder is Polestar Capital, en het fonds heeft een lening ontvangen van de Europese Investeringsbank. Het is opgericht in 2013, toen nog een fonds van € 18 miljoen. Wat er steeds gebeurde was dat er zo veel projecten in de pijplijn waren dat de fondsomvang onvoldoende was en daarom is er steeds besloten om het fonds te vergroten. Eerst in 2016 naar € 27 miljoen en daarna naar € 60 miljoen. Vervolgens heeft het Limburgs Energie Fonds als eerste fonds in Nederland een financiering aangetrokken van de Europese Investeringsbank. Dat is niet de makkelijkste partij om zaken mee te doen, maar wel heel mooi want dat heeft weer

geresulteerd in extra middelen om weer nieuwe projecten te kunnen financieren. In 2020 en in 2021 is het fonds vervolgens verder gegroeid naar nu een omvang van zo'n € 170 miljoen. Afgelopen november is daarvoor een tweede investering van de Europese Investeringsbank gevonden en zodoende bestaat het fonds nu ongeveer voor de helft uit een inleg van de Provincie Limburg en de andere helft bestaat uit middelen van de Europese Investeringsbank. En stapsgewijs kan het nog verder vergroten naar € 270 miljoen door de toevoeging van subfondsen, met name gericht op het circulaire en op het warmte-infragebied. Op dit moment is het een fonds van € 170 miljoen groot. Ik had het net al even over het aanjagen, het LEF richt zich echt op het dichten van het financieringsgat en zorgt er daarmee voor dat projecten tot stand komen die anders nog niet of niet tot stand zouden komen. Daarmee is het echt aanvullend op het bestaande financieringslandschap. Hier een korte selectie die jullie wellicht ook kennen uit de basisrapportage aan gerealiseerde impact van het LEF. Veel CO₂ bespaard, veel afval, asbestsanering, en zoals je ziet ook het een en ander aan fte gerealiseerd door mooie projecten die tot stand zijn gekomen. Sinds 2013 zijn er zo'n 62 investeringen verstrekt voor alles bij elkaar een bedrag van € 156 miljoen en is met die € 156 miljoen additioneel € 190 miljoen uitgelokt. Daarmee bedoel ik dat wij € 156 miljoen hebben geïnvesteerd in projecten die daardoor tot stand zijn gekomen, en andere partijen hebben in die projecten gezamenlijk € 190 miljoen geïnvesteerd. We hebben geïnvesteerd in 16 van 31 gemeenten. Wat voor initiatieven financiert het LEF nou? De hoofddoelstellingen die ik net al noemde op het gebied van impact is CO₂-reductie en afvalreductie, dat geeft wel weer dat er een breed scala aan projecten in aanmerking genomen kan worden. Je kunt denken aan duurzame energieopwekking, je kunt denken aan warmte-infrastructuur, een stukje energiebesparing: allerlei verschillende projecten. Ik zal jullie zo meteen nog met een sheet even wat projecten laten zien om even die breedte weer te geven. En zo zie je dat er een hoop mooie projecten bij ons langskomen. Ja, welke instrumenten kent het LEF nou? Ik noemde net al dat er zowel leningen als eigen vermogen kunnen worden verstrekt. Het is wel altijd een voorwaarde dat een ondernemer ook eigen middelen meeneemt, maar omdat het LEF eigenlijk de oplossing voor het financieringsgat is kunnen we allerlei verschillende instrumenten gebruiken. Een voorbeeld: er is een ondernemer met een heel mooi en goed plan. Hij kan 50% door een grote bank gefinancierd krijgen, hij brengt bijvoorbeeld zelf ook nog 30% mee. Nou, dan blijft er een gat van 20% waar hij geen oplossing voor weet te vinden, maar het is wel een mooi en duurzaam project. Dan kan het bij ons in behandeling genomen worden en kunnen we kijken of wij die 20% kunnen verstrekken. Bedragen variëren tussen de € 100.000 en de € 12.5 miljoen. En nou ja, ik heb het al een paar keer gezegd, er is echt een focus op het dichten van dat financieringsgat. We concurreren niet met grote banken, die kunnen heel mooie initiatieven ondersteunen die passen in hun kredietproces, die kunnen dat vaak ook tegen goede tarieven, maar je ziet dat daar waar meer complexiteit is het toch moeilijk voor een bank om daar algeheel een rol te spelen. En dat is op zich jammer, want dat zijn vaak wel hele mooie projecten. Maar wel projecten die maatwerk vereisen en dat is nou juist vaak wat een grote bank moeilijk kan leveren. De looptijd van de financieringen die wij verstrekken kan maximaal tot 20 jaar, maar je ziet dat we focussen op tot 10 jaar. Dat vinden we over het algemeen acceptabel, maar het hangt af van het type project, wat daar goed bij past. Gemiddeld in de portefeuille is zo'n zeven tot acht jaar. Het tarief dat ik al even genoemd had is marktconform. Dan moet je niet denken aan een tarief dat een bank kan verstrekken, die doet ook andere projecten en neemt een andere positie in in de kapitaalstructuur. Die is over het algemeen genomen goedkoper. Onze tarieven liggen tussen de 4% en de 14%, en dat heeft dan alles te maken met het risicoprofiel van zo'n project. De mate van zekerheid die wij kunnen vestigen, de kredietwaardigheid van de ondernemer, de looptijd, alles tezamen bepaalt voor ons het tarief en dat ligt, nogmaals, een stukje hoger omdat wij projecten doen die toch vaak een stukje complexiteit kennen. Nou dan een stukje over hoe het LEF nu werkt. Wat gebeurt er nu? Er komt een ondernemer bij ons met een financieringsaanvraag; dat kan al helemaal een uitgewerkte financieringsaanvraag zijn, dat kan ook een belletje zijn of een e-mailtje, of dat komt binnen via andere partijen binnen het ecosysteem als een grote bank of LEOV bijvoorbeeld.

Wij gaan een kennismaking aan met de ondernemer. Wij toetsen: past dit project? Lijkt dit te passen binnen de spelregels? Is het een solide businesscase? Is het dus revoluerend? Lijkt het voldoende impact te realiseren? En is het in of voor Limburg? Dat zijn echt de drie belangrijkste toetsstenen die we dan in zo'n kennismaking toch snel proberen te toetsen. Als er al een voldoende solide businessplan en businessmodel ligt dan kunnen we dat natuurlijk al heel goed gaan bekijken. De realiteit is vaak dat een ondernemer bij ons komt met een heel goed idee, maar dat we toch zien dat er nog zeker vanaf het eerste moment dat hij bij ons komt totdat we toekomen aan echt een conceptofferte er toch regelmatig een periode van twee jaar tussen zit, waarin we heel veel contact hebben, steeds afstemmen van goh, wat is er nou nog nodig om jouw project te verbeteren? Welke stappen zou je moeten zetten om te komen tot een financierbaar project voor ons? Nou ja, is het project ver genoeg dan gaan we heel goed kijken naar hoe dit project eruitziet en onder welke voorwaarden wij hier een lening aan zouden kunnen en willen verstrekken. En dan komen we tot een offerte, eerst een conceptofferte en dan een offerte. Dan begint het due diligence-proces echt, en due diligence betekent het doen van onderzoek naar alle facetten in een bedrijf, alle onderwerpen en zaken die er kunnen spelen. Dat doen we voor een belangrijk deel intern, dat doen we ook voor een belangrijk deel extern. Daar schakelen we vaak experts voor in, zeker op specialistische gebieden als het gaat om vergunningen, techniek een stukje juridisch. Dat zijn allemaal zaken waar we vaak een externe partij ook nog naar laten kijken. Alles wat daaruit komt nemen we ook weer mee in wat voor voorwaarden vinden wij nu acceptabel? Want onze methodiek is er echt op gericht om ondanks dat een project best heel complex is en daarmee echt niet zonder risico is, om daar tóch te kijken naar hoe kunnen we nu die risico's zo veel mogelijk mitigeren? En daar waar mogelijk moeten we sommige risico's accepteren, maar het liefst mitigeren we ze natuurlijk. Dan kun je denken aan het afsluiten van bepaalde verzekeringen om toch een risico te mitigeren waardoor wij het wel acceptabel vinden. In dat due diligence-proces gaan wij best ver, we krijgen ook weleens van de ondernemer terug van goh, wat zijn jullie moeilijk. En dat is ook zo, in de zin van dat wij complexe projecten doen en dat we daar heel goed naar moeten kijken om toch tot een manier te komen waarop wij denken nou, met deze structurering is het acceptabel, op deze manier kennen we de risico's en hebben we die waar mogelijk zo veel mogelijk gemitigeerd. Als we daar uit zijn dan gaan we het interne fiatteringsproces door. Dan wordt er eerst door het bestuur van het Limburgs Energie Fonds een bestuursbesluit genomen, dan wordt er getoetst aan alle fondsspelregels. Fondsspelregels zitten voornamelijk in het investeringsreglement, dat is een investeringsreglement dat wordt opgesteld door het bestuur van LEF en vastgesteld door de Algemene Vergadering, dus door Gedeputeerde Staten. En vervolgens is er nog allerlei intern beleid waar we aan toetsen. Nou, als het die toets doorstaat dan gaat het naar de Adviescommissie, dat is een commissie bestaande uit vijf onafhankelijke professionals. Die kijken heel goed mee: past dit nu inderdaad in al die spelregels en heeft men hier voldoende zijn werk gedaan? Als dat een positief advies krijgt en het is groter dan € 2.5 miljoen dan gaat het door naar Gedeputeerde Staten en ligt het daar voor besluitvorming voor. Als daar een positief besluit op volgt dan worden jullie als Provinciale Staten ook geïnformeerd daarover. Hebben we het traject doorlopen, dan komen we tot het afsluiten van de voorwaarden van de transactiedocumentatie met de ondernemer. Dat is een uitgebreid pakket aan voorwaarden die we opleggen aan de ondernemer waar de ondernemer zich aan moet houden en wat ons allerlei handvatten geeft om aan tafel te zitten als er iets speelt. Ook vestigen we allerlei zekerheden, dan kun je denken aan het recht van hypotheek op eens stuk vastgoed, of op een pandrecht als het gaat om installaties. Je kunt denken aan hoofdelijkheden van andere partijen. Alles wat er mogelijk is wordt bekeken, en wat er afgesproken is wordt dan geëffectueerd. In de financieringsdocumentatie zitten ook altijd opschortende voorwaarden, dus dat betekent dat de ondernemer vaak nog aan een aantal voorwaarden moet voldoen voordat hij recht heeft op een eerste trekking onder de lening. Dat is weer een proces waarin we met die ondernemer samen die stappen gaan zetten en hem zo goed mogelijk begeleiden daarbij, en na die eerste uitboeking wordt er vervolgens nog uitgeboekt aan de hand van

mijlpalen. Dus dat betekent bijvoorbeeld bij de bouw van een fabriek, dan kan er waar nodig een eerste trekking worden gedaan bij aanvang. En bijvoorbeeld op het moment dat de installaties zijn gearriveerd op locatie weer een trekking, en vervolgens als ze worden geassembleerd weer een trekking en bij het einde ook weer een trekking als het in gebruik genomen wordt. Dat is een voorbeeld, we kijken naar het project wat er nodig is, maar we zijn daar best strikt in, ook omdat dat weer een manier is om je risico te verkleinen, om pas uit te boeken als dat echt nodig is. Ja, na closing volgt de beheerfase. Vaak is het zo dat er iets wordt gebouwd, je zit dus eerst in een bouwfase, daarna wordt dat in gebruik genomen en zit je in een ingebruiknamefase. Zeker bij fabrieken die bijvoorbeeld een techniek hebben die voor het eerst op commerciële schaal wordt toegepast is die ingebruiknamefase ook echt nog wel een langere fase waarin er steeds wordt gefinetuned en de fabriek langzaam wordt opgestart. En dat zijn fases waarin wij echt nog heel nadrukkelijk betrokken zijn. Zeker die bouwfase en die ingebruiknamefase zijn fases waarin we heel graag de vinger aan de pols willen houden zodat we snel weten als er iets speelt wat we niet hadden verwacht, maar ook zodat we heel goed kunnen zien hoe die opstartfase nou gaat. Want als je kijkt naar de risico's van een project dan zitten die met name in die bouw- en ingebruiknamefase. Als een project eenmaal draait, produceert en verkoopt dan is het grootste deel van het risico er vaak uitgelopen. Het Limburgs Energie Fonds heeft de afgelopen jaren best een hoop nieuwe investeringen gedaan, dus je ziet nu ook dat er best een aantal projecten zit in die bouw- en ingebruiknamefase en dat wij dus ook best wel veel tijd besteden aan het goed beheer van die dossiers. Wat ik al zei, het LEF heeft een brede focus. Ik heb hier een aantal van de 62 financieringen die we hebben verstrekt staan om even aan te geven hoe breed de focus is. Links bovenin is Carbon6 in Heerlen bij het voormalige CBS-kantoor, een zonnedak, een carport eigenlijk, die eerst is gebouwd en daarna een zonnedak kreeg. De middelste is SeaCore Panels, die maken van organisch restmateriaal, bijvoorbeeld papierpulp, persen ze samen tot platen en die platen zijn MDF-achtige platen die in plaats van MDF kunnen worden gehanteerd. Rechts bovenin is Black Bear, een bedrijf dat een innovatieve techniek heeft ontwikkeld om uit oude vrachtwagenbanden weer grondstoffen te halen. Daar halen ze dan met name carbon black uit, dat is een kleurstof die wordt gebruikt in bijvoorbeeld je telefoon, daardoor is hij zwart. Dat wordt verkregen door het verhitten van ruwe olie totdat het verkoolt. Dat is een best een heel erg niet-duurzaam proces en dit bedrijf weet die grondstof toch weer uit afval terug te winnen, dus dat is een heel mooi voorbeeld van een circulair project. Dan links midden zien we een elektrische brommer, dat is MEIJS Motorman, gevestigd in Maasricht. In het midden zien we een sporthal, Sporthal Strijthagen in Landgraaf. Daar hebben we de dakisolatie gefinancierd en ledverlichting. Rechts daarnaast zien we Green IPP, dat is een zonneweide in Tegelen. Je ziet daar ook een schaap, dus er is zelfs getracht om de grond meerdere functies te geven. Dus naast zon zijn er ook mooie schapen fijn aan het grazen. Links onderin zien we Mijnwater, dat is een innovatief, warmte- en koudenetwerk in Heerlen. Zij leveren warmte en koude aan kleinverbruikers en aan utiliteiten. Daarnaast zien we de balen plastic afval die hier plastic inneemt, zij maken daar rijplaten en pallets van. We schuiven er weer eentje op, dan zijn we bij de op een-na-laatste, dat is bij QCP. Uit plastic afval maken zij nieuw granulaat en dat granulaat wordt weer opnieuw gebruikt om plastic verpakkingen van te maken. Misschien kennen jullie het merk Zeepje, dat staat in de supermarkt. Die maken hun verpakkingen van het granulaat dat QCP maakt. Helemaal rechts onderin zien we Solease, een bedrijf dat zonnepanelen leest bij particulieren en daar hebben we een mandje gefinancierd van Limburgse projecten.

De voorzitter: Mevrouw Knaapen, kunt u afsluiten?

Mevrouw Knaapen: Zeker, ja.

De voorzitter: Dank u.

Mevrouw Knaapen: Mijn laatste sheet gaat over de beheerder, Polestar Capital, die ik in het begin even noemde. Polestar Capital is fondsbeheerder die zich richt op het financieren van dat wat anderen nog niet of niet doen. Daar past het Limburgs Energie Fonds uitstekend bij, want dat is ook echt het financieringsgat waar het Limburgs Energie Fonds een rol in speelt. Naast het Limburgs Energie Fonds beheren we nog twee andere fondsen, Polestar Circular Debt Fund, dat is een circulair landelijk fonds, en het nationaal warmtefonds, dat vertrekt particuliere leningen aan huiseigenaren die hun huis willen verduurzamen. Ja, drie fondsen in beheer, ongeveer een miljard onder beheer als fonds. En ja, dan luister ik naar mijnheer de voorzitter en rond ik af met de laatste sheet waar mijn collega Jan-Willem König en ik op staan. Dank jullie wel voor jullie aandacht.

De voorzitter: Dank u. Wie van de commissie... Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel voor de presentatie. Het is altijd leuk om goede voorbeelden te zien en te horen. Ik heb echter wel een vraag. In deze rapportage wordt gerapporteerd dat het LEF vooral projecten financiert die op een technology level zitten van 6, 7, 8 of 9. Mijn eerste vraag is: hoe doet dat fonds de beoordeling van die technologie? Dat is een. En twee: als je nou naar het aantal geannuleerde projecten kijkt, dat is heel veel. Ik kan zomaar vermoeden dat er heel veel projecten zitten die in dat eerste technology level zitten. Wat is er dan nog voor weg open om zo'n idee – wat best een goed idee is, maar nog niet op dat readiness level zit – tóch te begeleiden? En die laatste vraag kan ik misschien straks wel aan de beleidsmakers vragen, maar wat staat er dan nog open? Dus de eerste vraag: hoe beoordeel je nu dat technology level? Dat doen jullie. En dan voor de projecten die afvallen: wat is er dan nog over?

Mevrouw Knaapen: Om te beginnen met de eerste vraag over het TRL, technology readiness level is een Europese standaard dat per niveau aangeeft wanneer je daarop zit. Dus wij kijken daar zelf heel goed naar, maar wij laten dat vrijwel altijd ook in het technische due diligence door het ingenieursbureau vaststellen, van wat is volgens jullie het TLR-niveau? Want wat je ook weleens ziet is dat er bijvoorbeeld wordt gewerkt met een combinatie van technieken die verschillende TRL-niveaus hebben. Nou, dan is het echt aan het ingenieursbureau om vast te stellen: op welk TRL-niveau zitten we nu in het geheel? De reden dat wij focussen op die TRL-niveaus is dat er dan vaak sprake is van een revoluerende casus en dat is een fondsspelregel. Voor die tijd is de techniek echt nog heel onzeker. Er is bijvoorbeeld nog niet op labschaal of in een klein batchproces vastgesteld dat het zou kunnen werken, en dat is echt een meer venture-achtige tak van sport. Dus dan zit je echt in de vroege fase. Heb jij een aanvulling?

De heer König: In de fase die daarvoor ligt, zit je vaak in een ander gedeelte van het ecosysteem in Limburg. Op Chemelot kunnen zich bijvoorbeeld allerlei partijen vestigen die nog in de onderzoeksfase zitten. Die kunnen daar wat stimulering krijgen of met subsidie et cetera. Dan zie je dat vaak Brightlands Venture in kan stappen met venture capital om de techniek daadwerkelijk van een idee naar een plan, naar een concept te brengen. Dan zie je dat vaak gedurende die fase ook LEOV in beeld komt. Niet altijd schakelen ze samen op, maar het kan wel. Op het moment dat je die TLR-sprong krijgt van 6 naar 7 dan heb je de eerste commerciële toepassing. Dan zie je dat partijen als Brightlands Venture ingestapt zijn en dat wij het dus kunnen overnemen op het moment dat de eerste echte commerciële fabriek gerealiseerd kan worden. De eerste commerciële fabriek is bancaire niet financierbaar, dat is gewoon te spannend tegenwoordig. Dus als niemand het doet dat zijn wij daarvoor. Ik kan er meer over vertellen, maar ik vrees dat we anders te ver uitkomen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt, aan u het woord.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, dank u wel voor de presentatie. Heel verhelderend. Ik heb een heel platte vraag, wat is er innovatief aan zonnepanelen op een sporthal? Want die vond ik er een beetje raar tussen zitten, maar dat kunt u misschien wel beantwoorden. In een eerder Statenvoorstel, volgens mij over die fondsvergroting twee jaar geleden, toen stond er een voornemen in dat het LEF dus niet alleen in feitelijke projecten zou gaan participeren maar ook in andere fondsen. Dat was toen een voornemen, gebeurt dat nu ook daadwerkelijk of niet? En zo ja, in welke fondsen dan? Dan zag ik een basisrapportage dat de risico's ten dele zijn belegd bij de Provincie als aandeelhouder maar ook ten dele bij de fondsbeheerder, bij jullie dan. Dus ik vraag mij wel af hoe die verdeling dan werkt en ook hoe jullie dat dan zien. Want je hebt een soort verticale relatie tussen aandeelhouder en fondsbeheerder, maar als je allebei risico draagt hoe zit die verhouding dan? En Europees is er ook een discussie gaande over die taxonomie. Ik heb begrepen dat jullie de Europese taxonomie volgen als het gaat over het afwegingskader en de discussie daar is of fossiele brandstoffen gewoon in de taxonomie zouden moeten zitten, terwijl wij ervan uitgaan dat je dat niet doet. Ik neem aan dat jullie investeringsstatuut daar ook op is gebaseerd, hoe gaan jullie daarmee om? Is dat iets wat bij jullie ook speelt? Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Dank u mevrouw Depondt voor uw inbreng. Mevrouw Knaapen.

Mevrouw Knaapen: Ja, laat ik misschien beginnen met de Europese taxonomie, de laatste vraag. Dat is inderdaad nieuwe materie, je ziet dat er op Europees niveau nu heel veel in beweging komt. Dus je hebt de Europese taxonomie die meer gaat over het classificeren van wat is nou duurzaam? En dan heb je de SFDR die gaat over hoe je dan rapporteert. Die twee zijn heel nieuw en die worden nu geïmplementeerd. En natuurlijk, wij volgen dat in die zin. Ik moet wel zeggen dat het allemaal nieuw is, dus dat wordt nu geïmplementeerd. Daar was ook wel behoefte aan, want je ziet dat veel partijen toch een andere manier van bijvoorbeeld het berekenen van CO₂ hanteren. Dat wordt nu geharmoniseerd, dus dat is denk ik een goede stap. Ten aanzien van hoe wij kijken naar wat duurzaam is gaat het als volgt: we kijken naar het nieuwe project, en we vergelijken dat met het referentiescenario. Dus hoe gebeurt iets nu? En 3-2, het verschil daartussen, zien wij als besparing van CO₂. Dat kan betekenen dat er in sommige gevallen in het project dat we financieren nog een klein beetje fossiele energie wordt gebruikt, maar dat het al zo'n grote verbetering is ten opzichte van het huidige alternatief dat we dat dan toch een goede tussenstap vinden. In feite werkt het beleid zo dat er een minimale grens is per ton CO₂, en daar mag een maximumbedrag aan financieringsomvang zitten. Daarmee bewerkstellig je dat je een gunstig alternatief aanmoedigt. Ik weet niet of dat helemaal antwoord geeft op uw vraag.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, het is een antwoord. Het is misschien ook een beetje een politieke vraag en de aandeelhouder kan er dan zo meteen iets over zeggen. Het is ook een beetje een principiële discussie. Ik me voorstellen, Duitsland wil toch weer iets met aardgas gaan doen, en wij willen daar juist vanaf en als je dan de Europese taxonomie volgt dan zou je met provinciale financiering toch projecten met aardgas kunnen doen waar je misschien beleidsmatig als Provincie van zegt ja, dat wil ik niet meer. Dus ik snap uw praktische redenering, maar misschien moeten we daar straks politiek even op ingaan.

De heer König: Ik hoorde nog twee andere vragen. Eentje ging over zonnepanelen op een sporthal. Dat is een heel simpele vraag: dat was toen spannend, nu niet meer. Sporthallen hebben geen geld om te investeren en hebben een budgetneutrale exploitatie en hebben dus altijd een

financieringsprobleem, dat geldt eigenlijk voor al het maatschappelijk vastgoed. Daar zit de uitdaging dus niet in de techniek, maar in überhaupt het gefinancierd krijgen van het project. Momenteel gaan zonnepanelen makkelijk op sporthallen en zien we die niet meer, maar andere thema's rondom maatschappelijk vastgoed zul je nog zien. De andere vraag ging over risico, ik denk dat er twee vormen van risico zijn waarop ik de vraag kan beantwoorden. Een is de risicoafwegingen die wij moeten maken als beheerder waarvoor we aangesteld zijn, en de ander is welk risico er daadwerkelijk wordt genomen in het fonds. Dat ligt bij de aandeelhouder, alleen de aandeelhouder heeft gezegd van het is mooi dat jullie beheer doen, maar wij willen dat jullie ook zelf een stukje meer risico lopen in het fonds, dus wij zijn voor een klein percentage medefinancierder van het fonds en lopen wij dus hetzelfde risico. Er loopt daar dus een parallel belang.

De voorzitter: Mijnheer Franssen, u was als eerste.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. Uit de documenten die ik gelezen heb blijkt dat u voornamelijk het financieringsgat financiert, laat ik het zo zeggen. Zijn er ook initiatieven bij u waar u de touwtrekker van bent? Dus waar in feite een van ons als fabrikant met een nieuw idee direct naar u toekomt en zegt nou, ik wil alle lagen overslaan en ik wil direct met u sparren en gebruikmaken van het fonds. Dat is vraag een. Omdat ik in de stukken het tegenovergestelde zie, ben ik wel benieuwd of dat vanuit jullie kant ook gestimuleerd wordt. En mijn tweede vraag in dezen is: ik zag ook in de documenten dat u 75 fte's binnen uw organisatie heeft. Kunt u mij daar een doorkijk op geven? En wat zijn in feite de kosten voor het geheel dan? En daar bedoel ik dus mee: als u nu op dit moment in een aantal gemeenten dus vertegenwoordigd bent, zag ik in de documenten, wat is de verwachting naar de toekomst toe en was is de verwachting dan van de fte's en hoe staat dat dan in feite tot de betaalbaarheid en tot het fonds? Snap je het rondje wat ik maak? Dank u wel.

Mevrouw Knaapen: Dan begin ik met de eerste vraag. Het LEF heeft geen functie of doelstelling om echt aan business development te doen. In de praktijk zie je dat we dat wel doen. Wat ik aangaf in de presentatie, we spreken bijvoorbeeld een ondernemer en pas twee jaar later komen we echt tot financiering. In die twee jaar sparren we heel veel met de ondernemer en geven we heel veel aan van nou, volgens mij moet je deze stap zetten, zou je die vergunning moeten halen of moet je met die partij eens een keer praten. Zo proberen we de ondernemer zeker te helpen om te komen tot een financierbaar project, maar het is niet zo dat wij zelf echt aan ontwikkeling doen. Dus we financieren ... We kunnen ook aandeelhouder zijn van een bedrijf, dan ben je natuurlijk op een andere manier betrokken, maar er is altijd een onderneming met een bestuurder die zelf de ontwikkeling doet en echt het project draait. Maar nogmaals, je ziet in de praktijk wel dat wij de ondernemer heel erg op weg proberen te helpen en hem ook echt wel wegwijzen maken in het ecosysteem en hem daar de handreikingen geven waarvan we hopen dat dat hem verder helpt. Absoluut.

De voorzitter: Ogenblik, mevrouw Knaapen wou even wisselen naar mijnheer König. Was de beantwoording af, mevrouw Knaapen?

Mevrouw Knaapen: Ik dacht inderdaad dat dit de beantwoording zou zijn op uw vraag, maar ik begrijp aan uw reactie dat dat niet helemaal het geval is, dus ik wil best nog een extra vraag beantwoorden als dat u helpt, zeker.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Heel fijn dat u dat wilt. Kijk, mijn concrete vraag aan u was in feite, ik las uit de documenten dat u in financieringsgeld financiert. Dat betekent dat ... Ja, laat ik het

zo zeggen: in de volksmond heb je de Kredietbank waar de consument als laatste hoop heengaat. Ben u ook de laatste hoop? Laat ik het zo zeggen. Want uw rentepercentage is vrij hoog.

Mevrouw Knaapen: Als je de oplossing ben voor hét financieringsgat ben je inderdaad in zekere zin het laatste puzzelstukje voor de ondernemer. En we zeggen ook zeker tegen een ondernemer: als je bij een grote bank financiering kunt krijgen moet je dat doen, want dan ben je goedkoper uit. Dus als je een vrij gemiddeld zonneproject hebt, ga dan naar een bank, daar krijg je dat heel goed gefinancierd tegen lage tarieven. Wat bij ons dan terechtkomt zijn projecten die te complex zijn voor een bank. Dan kun je bijvoorbeeld denken aan een bedrijf dat nieuw is. Bij een bank moet je toch vaak bijvoorbeeld drie zwarte cijfers laten zien en daarmee zijn alle nieuwe bedrijven al heel moeilijk voor banken. Dus dat zijn dan bijvoorbeeld het type bedrijven die dan bij ons terechtkomen en waar een rentepercentage dat hoger is dan bij een bank ook echt past bij het risico dat zo'n nieuw bedrijf in zicht heeft. Dat is dus de reden dat we wel duurder zijn dan de bank, maar we verwijzen de ondernemer zeker naar de bank als dat lukt. Absoluut.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, ik heb twee wat technische, beheersmatige vragen die voorbereiden op mogelijk een meer beleidsmatige vraag, en dat gaat allebei over afvalverwerking. Bedankt ook voor jullie goede werk en voor de goede presentatie. Daaruit werd mij duidelijk dat jullie aan de voorkant goed kijken of er aan de doelen wordt voldaan. Vervolgens in de beheerfase wordt er gekeken of de risico's zich niet voordoen en u probeert die te beheersen. Nou kan ik me ook voorstellen dat je in de beheerfase kijkt van worden die maatschappelijke doelen die afgesproken waren inderdaad wel behaald? Is dat inderdaad een aandachtspunt of is dat niet meer een aandachtspunt voor jullie maar zou dat een aandachtspunt voor ons moeten zijn? Dat is een, de ander is wat specifiek over afvalverwerking. Jullie hebben vermeden afval als criterium, als doelstelling. Je zou ook hergebruikt materiaal als doelstelling kunnen nemen. Ik zie daar voordelen in, maar ik zal er zo meteen vragen over stellen. Is het werkbaar om zo'n doelstelling te hebben? Of is dat minder werkbaar in de uitvoering? Dat is de vraag aan jullie.

De heer König: Om even met de laatste vraag te beginnen, er zijn twee mogelijkheden om de efficiency van een afvalproject te meten. Het is van afval naar een grondstof, halffabricaat of eindproduct. Je kunt dus kijken hoeveel afval je bespaart of je kunt kijken hoeveel fossiel anders gemaakte producten verdring ik? Dus beide is mogelijk, beide meten we ook. Beide is ook niet zo moeilijk om aan te tonen. Daar hebben we dus gewoon cijfers over.

De heer Van Wageningen (D66): Niet beide dus?

De heer König: Nee, over beide hebben we cijfers. Uiteindelijk is het een massabalans, dus of je kijkt naar de ene kant van de massa, datgene wat de fabriek ingaat, of je kijkt naar de ...

De heer Van Wageningen (D66): Ik zag dat er wel verschil tussen kan zijn, maar goed ...

De heer König: Absoluut. Het is niet een-op-een. Sterker nog, afval in betekent heel vaak ook een residuele stroom afval uit waar wellicht een ander weer wat mee kan. Maar het is nooit een conversie van een-op-een. En de eerste vraag, help me nog heel even?

De heer Van Wageningen (D66): Kijken jullie in de beheerfase ook of de maatschappelijke doelen waar je van uit bent gegaan toen je de lening verstrekke of die ook inderdaad gehaald worden?

De heer König: Het antwoord is ja. Want we in het begin van het fonds deden was vooraf meten wat de CO₂-besparing over de levensduur van het project was, daar rapporteerden we ook over. En wat nu de EU Taxonomy en SFDR tegen ons zeggen is dat je ook echt periodiek moet meten en doen. Dus daar gaan we automatisch ook over rapporteren naar de toekomst toe. In de huidige rapportage is dat niet zo, dat heeft u gezien en vandaar de vraag, maar zodra we dit geïmplementeerd kunnen hebben en alle spelregels duidelijk zijn zullen we dit in toekomstige rapportages doen.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer El Attal.

De heer El Attal (PvdA): Ja, ik heb een vraag over die twee jaar tussen kennismaking en offerte. Ik heb er verder geen verstand van, maar het klinkt vrij lang. Is dit iets wat altijd gebeurt of is het alleen als de ondernemer behoefte heeft aan dat stukje sparren en kan het ook sneller? Dat is de vraag.

De heer König: Godzijdank kan het sneller. Als je kijkt, het snelste project is er in anderhalve maand doorheen gegaan en daar zat ook nog de kerstvakantie tussen. Dat is wel redelijk een record, maar hoe complexer het project en hoe minder af het project is, hoe langer het duurt. Ik had het net bijvoorbeeld over Brightlands Venture, op het moment dat die een investering doen bellen ze ons vaak van goh, wij gaan over een paar jaar een fabriek met deze technologie maken, zou dat dan passen in jullie risicoraamwerk? En dan is het in principe wel een lead voor ons, maar dat duurt het echt nog wel twee, drie jaar voordat daadwerkelijk die fabriek gerealiseerd wordt. En soms zijn projecten dermate lastig, zeker in de vergunningsfase, dat het ook nog langer dan twee jaar kan zijn. Maar het gemiddelde is gelukkig nog wel wat minder dan twee jaar.

De voorzitter: Wie nog? Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, dank voor uw presentatie. Jullie gaven aan dat het LEF twee aandachtsgebieden heeft: die energieprojecten en circulariteit. Als ik nou naar de hoogtepunten per eind 2021 op die slide kijk, dan begint deze met CO₂-equivalentenbesparing, en als ik dan tegelijkertijd eventjes met één oog in die voortgangsrapportage kijk dan zie ik dat er daar in een halfjaar tijd niets veranderd is. Er is blijkbaar een halfjaar lang geen CO₂ bespaard. Dan denk ik: daar hadden we toch een fonds voor? Dat is vraag een. Twee: asbest. Ja, volgens mij heeft dat niets met die energie te maken, dus dan zal het wel circulair zijn, maar ik kan me ook niet voorstellen dat we het asbest gaan hergebruiken, dus waarom zijn jullie in hemelsnaam met asbest bezig? En hoort dat hier nog wel en moet dat er niet gewoon nu uit? Punt. Afvalbesparing, waar mijn collega het net al even over had, is dat op te splitsen in de categorieën afval en welk afval eventueel nog gerecycled is? Want het maakt bijvoorbeeld meer indruk als zo'n materiaal waar panelen van gemaakt werden, dat is een ander verhaal dan wanneer het om bouw- en sloopafval gaat, want dan heb ik mijn € 3.5 miljoen ton wat sneller bij elkaar. Het geeft meer betekenis aan de waarde die in de rapportage staat als dat wat uitgesplitst is en wat meer is toegelicht. En die exploitatie, het aantal fte's, wat zijn dat voor mensen? Wat doen die dan? Wat voor banen zijn dit? Daar zou ik graag ook meer over willen weten, dus misschien kunt u daar nog wat meer over vertellen.

Mevrouw Knaapen: Ja, zeker. Dan begin ik bij uw eerste vraag over de CO₂-besparing van het afgelopen halfjaar. Wat je ziet in de afgelopen jaren is dat LEF heel veel uitzettingen heeft gedaan. Vorig jaar was dat € 56 miljoen, dat is echt een ongekend record voor LEF. We hebben een heleboel projecten in de pijplijn en die projecten gaan zo snel als het project zelf bepaalt. Dus er moeten vergunningen gehaald worden, de ondernemer moet allerlei stappen zetten. Wij hebben daar

natuurlijk beperkt invloed op en wat je ziet is dat er heel veel projecten in dat jaar ervoor zijn afgerond, en daarmee nog geen nieuwe projecten in dit halfjaar. Daarmee is de additionele CO₂-besparing beperkt. Als ik me niet vergis is er één project bijgekomen, dus dat zie je in de afvalreductie terug.

De voorzitter: Mijnheer Loomans, u wilt er een vraag bij stellen?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): U vertelde bijvoorbeeld over dat project van die zonnepanelen op de sporthal. Hoe wordt dat dan geboekt? Worden die zonnepanelen en de opbrengst daarvan dan in één keer in die rapportage verwerkt? Of wordt daar over de tijd gekeken die zonnepanelen hebben zoveel opgewekt en dus dan wordt het verwerkt?

Mevrouw Knaapen: Nee, mijn collega gaf dat net ook aan. Wat je ziet is dat er van oudsher geen standaardmethodiek was op basis waarvan CO₂ werd gerapporteerd. Bij LEF is al vanaf oprichting de keuze gemaakt om dat in één keer te rapporteren zodra een project wordt afgerond en ook op basis van de verwachtingen op dat moment. Maar EU Taxonomy en de SFDR vragen iets anders van ons, dus naar de toekomst toe gaan we inderdaad echt kijken per project wat er nu echt jaarlijks gebeurt.

De voorzitter: Zijn daarmee uw vragen beantwoord mijnheer Loomans? Dat was een.

Mevrouw Knaapen: De eerste.

Voorzitter: Ja?

Mevrouw Knaapen: Dan moet u me even helpen, ik weet wat u aangaf over asbest. Dat komt eruit voort dat er vroeger natuurlijk een landelijke verplichting was om asbest te saneren, toen is dat ook in het Investeringsreglement gekomen. Dat staat er nu nog steeds in en ik denk dat de heer Van Gaans er meer over kan vertellen of jullie vanuit een politieke gedachte vinden dat dat erin zou moeten blijven, maar het staat nu in onze fondsspelregels. Ik moet wel eerlijk zeggen dat nu de landelijke druk op het saneren van het asbest is afgenomen wij ook echt veel minder projecten ervan zien. Op dit moment zitten er nauwelijks projecten in de portefeuille die gaan over asbestsanering.

De heer König: In principe ...

De voorzitter: Er was nog een derde vraag. Of u was bezig aan de tweede vraag? Ja, goed zo.

De heer König: Dit was nog de eerste ronde. Ja.

De voorzitter: Oké.

De heer König: De uitsplitsing van de afval... Ja, we kunnen bijhouden welk afval er verwerkt wordt, dus dat is inderdaad mogelijk. U maakt een verbinding tussen de CO₂-besparing en de moeilijkheid van het afval. Die is denk ik iets complexer, die is niet zo makkelijk te leggen. Dat hangt heel erg af van de hoeveelheid tonnage die door die fabriek heen kan, et cetera. Wat zegt u?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): En de circulariteit?

De heer König: Ja, geldt ook een beetje hetzelfde voor. Ik durf niet een-twee-drie de exacte relatie te zeggen tussen de moeilijkheid van het afval en de hoeveelheid tonnage die je daarmee kan doen. Uiteindelijk is de fabriek de beperkende factor. Moet ik even over nadenken.

De voorzitter: De banen?

De heer König: De banen. Het team van Polestar Capital bestaat uit 75 man.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): 6.487. En waarom heeft de (onverstaanbaar) 1.233?

De heer König: Ja, dat zijn fte-jaren. We kunnen aantoonbaar maken wat de hoeveelheid nieuwe banen daadwerkelijk is, dus we pakken de looptijd van een project, bijvoorbeeld een zonneproject van vijftien jaar, dan het aantal fte's dat het oplevert en dan dat maal de looptijd van het project. Dus dat zijn fte-jaren. En dan heb je bouwtijd, in de bouwtijd is er ook betrokkenheid van een heleboel aannemers, installateurs et cetera en daar hebben vaste kerngetallen voor. Dus dat is de betrokkenheid van fte's in het bouwproces. Niet makkelijk om dat even snel te zien.

De voorzitter: Dank. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Een aantal collega's was mij net al voor met een paar vragen, dus daar heb ik het antwoord al op gehoord. Ik wil nog iets vragen over het overzicht van die kwantitatieve doelstellingen. Daar staan de verschillende TRL-niveaus, daar had eentje geen kleurtje. Is dat omdat er geen optimum is voor verdeling daartussen? Dat was de enige in het stoplichtverhaal waar geen kleur bijzat, geen groen of oranje.

Mevrouw Knaapen: Ik zie de heer Pepels zijn hand opsteken.

De voorzitter: Mijnheer Pepels. Ja?

De heer Pepels: Voorzitter, dank u wel. Die hebben inderdaad geen kleur omdat we geen doelstelling hebben voor welke TRL nu wenselijk is. We hebben gezegd dat wij innovatieve projecten willen stimuleren en die zijn 6, 7, 8 en 9.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, oké. En de tweede vraag, als ik kijk naar de grafiek over de omvang van de aanvragen in de pijplijn, dan staat er een 'offertefase' en 'goedkeuring voltooid,' maar moet ik dat lezen als geannuleerde aanvraag, alles wat al is geweest en ook door jullie is afgewezen?

De heer König: Wij wijzen vrij weinig projecten af, maar om even heel flauw te zijn: ze bloeden dood. Het lijkt best wel een hoog aantal bij 'afgewezen aanvragen' en dat heeft te maken met de eerste twee jaar van de opstart van het fonds. Toen wisten we niet zeker waar het financieringsgat nou precies zat, dus toen hebben we ook marketingcampagnes gedaan en gekeken wie er op ons afkomt. Daar zat ook de firma 'Leuk Idee, maar geen Goed Idee' bij. Dus op dit moment zie je dat die verhouding terug aan het lopen is naar ... Nou, ik denk dat we een kwart van de aanvragen die binnenkomt ook daadwerkelijk tot een goed einde kunnen brengen. Dus dat is uit het lood met wat het nu laat zien, maar ... Ja, oké.

De heer Wolters Gregório (SP): Oké, dank u wel.

De voorzitter: Dan dank ik jullie, mevrouw Knaapen en mijnheer König, voor jullie inbreng. Bedankt. Dan gaan we verder met de agenda.

4.1 Informerend stuk inzake Voortgangsrapportage Limburgs Energie Fonds Q4 2021, brief GS van 9-3-2022 (GS DOC-00231131)

De voorzitter: Dan gaan we over tot de inhoudelijke behandeling van de voortgangsrapportage en de analyse daarop, in één termijn van twee minuten per fractie. De inbreng dient te worden beperkt tot eventuele wijzigingen en afwijkingen in de voortgang. Wie ... Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, de meeste vragen zijn al beantwoord in deze ronde, er blijft echter nog één vraag over en daar werd ik wel getriggerd door mevrouw Knaapen. Dat is dat die nieuwe rapporteringsregels die uit Europa komen, of die invloed gaan hebben op deze rapportage, en waar die verschillen dan zitten. Net werd even iets gezegd in de zin van hoe we rapporteren over CO₂, maar betekent dat nog iets voor deze rapportage? En van wanneer zou dat dan zijn? Want volgens mij gaat die richtlijn niet 1 januari 2022 in, maar gaat deze later in. Maar goed, dat is een technische vraag. Dat is de enige vraag die ik nog over heb.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, we hebben inderdaad vorige keer afgesproken dat het een hamerstuk wordt in de Staten, maar we gaan inhoudelijk nog verder praten in de volgende commissievergadering, dus ik vind het dan wat lastig om alleen twee minuten over afwijkingen van de rapportage te mogen te praten, ik heb wel wat bredere vragen. Ten aanzien van de rapportage zelf zou ik toch willen adviseren: die is niet zelfstandig leesbaar maar verwijst elke keer naar een basisrapportage en zegt ja, er zijn geen afwijkingen. Als je de basisrapportage er niet naast hebt liggen weet je dus eigenlijk niet wat er staat. Dus ik zou daar vanuit de leesbaarheid nog eens naar willen kijken. We hebben toen inderdaad die basisrapportage aangenomen en gezegd dat we er nog eens verder over door gaan praten. Wijzelf hadden er door de commissievergadering van november toch het gevoel aan overgehouden dat de aanbevelingen van de ZRK wel zouden worden overgenomen. Wij vinden die aanbevelingen waardevol en wij zien dat dat nu niet gebeurt. We hebben inmiddels een aantal mededelingen portefeuillehouder gehad op allerlei deelvragen, maar daarmee vind ik het vrij onoverzichtelijk worden, want die moet je er dan allemaal bij gaan halen om het totaalbeeld te hebben over hoe het nu zit. Ja, ten aanzien van een aantal van die reacties van GS willen wij wel graag die cijfers vanaf de start zien. De fondsbeheerder heeft dat ook gedaan, dat vinden we waardevol. Ja, het argument 'fondsvergroting als startdatum,' ik mag hopen dat we nog wel vaker een fondsvergroting krijgen. Als we dan elke keer opnieuw beginnen te tellen hebben we dus totaal geen overzicht meer over hoe zich dat ontwikkelt. Ik vind het prima dat LEF die kwartaalrapportages maakt, maar dan moeten die óf conform de informatiewens van PS zijn óf zij maken hun eigen kwartaalrapportages, maar als wij additionele informatiewensen hebben moet u die toevoegen. Maar een antwoord van ja, LEF stelt ze op en dat is voor ons de input, dat vind ik een beetje makkelijk in relatie tot onze verantwoordelijkheid. Met betrekking tot de revolverendheid, daar steunen wij de vraag van ZRK. Ik hoorde mevrouw Knaapen net een prima definitie van revolverendheid gebruiken, precies zoals de ZRK hem bedoelt, maar GS zegt: ja, we maken er een multiplier van en hoeveel provinciale euro's levert nou iets extra's op? Maar dat is níét hetzelfde als revolverendheid. Dus ik wil toch wel graag revolverendheid in die rapportage hebben. Nou, we hebben het net even gehad over de taxonomie. Mijn vraag ook: investeert het LEF nu ook in andere fondsen of alleen maar in projecten? Ik denk dat die vraag net even vergeten was, maar die zal mijnheer Van Gaans denk ik ook wel weten. Dat was het, voorzitter.

De heer Van Wageningen (D66): Dank voor de eerdere vragen, die gaan vooral over het financiële en de beheersbaarheid en dat hoort natuurlijk ook zo. Van D66 uit zeg ik: ik ben benieuwd naar de antwoorden, maar de rapportage kan wel worden vastgesteld zoals deze nu is met de aanbevelingen die zijn gedaan. Ik heb wel één inhoudelijk punt. Ja, we zien het misgaan in de afvalverwerking. Er zijn af en toe ongelukken en de maatschappij heeft daar last van. Aan de andere kant is de Provincie daar wel bevoegd gezag voor en ook soms leningverstrekker. En op dat laatste zijn we niet tegen, want we willen circulaire economie stimuleren en daar heb je ook afvalverwerkers bij nodig. Maar we moeten ook niet naïef zijn: de onzichtbare hand van de economie werkt de goede kant op bij normale bedrijven maar werkt niet in maatschappelijk voordeel bij afvalverwerkers. Een normaal bedrijf wil bijvoorbeeld het liefst zo weinig mogelijk grondstoffen in zijn opslagloods hebben, maar voor een afvalverwerker is het economisch gunstig om zo veel mogelijk grondstoffen in zijn loods te hebben. Misschien kan je je die stapel autobanden nog herinneren, die hebben € 5 per autoband opgeleverd en dat geld is binnen, zolang het daar ligt is het geld nog steeds binnen. We moeten daar dus goed op letten. Ik denk dus dat het beter is ... Ik heb erover nagedacht van hoe kunnen we dat nu ook in de opdracht aan het LEF dergelijke notie zoeken dat we het ook in de opdracht aan het LEF verwerken? Ik denk dat het voor afvalverwerking en circulaire economie beter is om te kijken hoeveel materiaal nou werkelijk terug in kringloop wordt gebracht dan hoeveel afval er vermeden is. Neem die plastic recycler, die kan zeggen dat de hele voorraad is vermeden aan de verbrandingsoven, maar interessanter is natuurlijk hoeveel plastic er daadwerkelijk weer product wordt. Als je dat toetst zijn de prikkels iets meer conform, wat je nu als maatschappij ook echt wilt. Dus als we onze doelstellingen in die zin kunnen bijstellen ... Ik zie weer geknik en ik heb ernaar gevraagd: qua beheersing is dat wel werkbaar, laten we dat doen. Dan zetten we dat stukje prikkel ten minste de goede kant op. Ik ben ook heel blij om te horen dat het ook wel mogelijk is qua beheersing om te monitoren wat er nu werkelijk aan grondstoffen wordt teruggebracht. Dus niet alleen waar het krediet op gebaseerd is, maar ook wat er werkelijk gebeurt. Ja, dat is geweldige vooruitgang op de manier waarop nu gerapporteerd wordt, en het verzoek is om die mogelijkheid ook zo snel mogelijk in de voortgangsrapportages te implementeren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijn heer Van Wageningen. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Goede vragen van mevrouw Depondt en mijnheer Van Wageningen net al. Ik heb er nog eentje, en die gaat ook over de opmerkingen van de ZRK. Er wordt een antwoord gegeven: 'Het enorme succes van het afgelopen halfjaar is met name te danken aan de fondsvergroting waartoe in 2020 is besloten.' Maar die € 53 miljoen is 44% van het totaal, dus die verhouding gaat een beetje mank. Ik vind die verklaring daar niet sterk, dus ik vraag me af of dat wel de juiste redenering is, of dat er nog iets anders nuttigs over kan worden gezegd. En daar werden ook die wijzigingen in EU-regelgeving aangehaald, en ik vraag me af of dat nog iets doet aan de doelstelling die Nederland in totaal heeft en waar ons LEF ook aan bijdraagt. Als wij gaan kijken naar alle besparingen die er zijn geweest van 2013, of dat onze Nederlandse hoop vergroot of niet. Misschien dat daar iets over gezegd kan worden.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Eén vraag en dan mijn opmerking. Wat mij opviel tijdens het lezen van de stukken, en dat is hetzelfde waar mevrouw Depondt ook haar vraagtekens bij zette, we hoeven niet terug naar het begin der tijden met dit fonds, maar wil je enige consistentie in de verslaglegging hebben dan moet je weten wat er daarvoor is gebeurd en dan moet je dus ook eerdere periodes meenemen. Dat wilde ik nog even onder de aandacht brengen.

De voorzitter: Dank u mijnheer Baneke. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het LEF is natuurlijk een heel interessant fonds, dus toen wij een voortgangsrapportage hadden had ik zoiets van nou, dat is vast een heel erg interessant document. Maar ja, dan kom je een hele berg met alle leuke Excelgrafiekjes tegen die in mijn ogen allemaal niet zo heel erg veel zeiden over wat er nou eigenlijk aan resultaten behaald wordt op de gebieden waar het nou allemaal om gaat. We willen hier per slot van rekening iets doen op energiegebied en we willen hier iets doen op circulariteit. Ja, het is meer een fondsprospectus. Misschien hoort dat ook, maar dan ben ik wel teleurgesteld, want dat fonds heeft een heel specifieke functie. Ik zou dus ook verwachten dat ik dan iets zie over de resultaten en wat er dan feitelijk bereikt is met dat fonds. Dus een van mijn eerste vragen is: is het mogelijk dat wij, desnoods vertrouwelijk, een overzicht krijgen van in welke projecten dat geld dan zit? Wat is de doelstelling van het project? En hoe loopt dat nou? En als daar bedrijfsgevoelige informatie inziet wat mij betreft dan vertrouwelijk, maar ik zou wel graag willen weten waar wij dit nou allemaal voor doen. Heeft het nu allemaal ook het nut waarvan wij denken dat het nut heeft? Misschien is dat dan ook een stukje bekend worden met wat er in Limburg allemaal gebeurt op dit gebied, wat nog eens een keer een extra waarde voor ons heeft als PS-leden, denk ik, om op een gegeven moment een vinger aan de pols te houden van ja, op welke manier zijn wij nu allemaal goede dingen aan het doen? Laat ik het dan zo zeggen. Dan, we hadden het net al even over het asbest en daar werd al gezegd: dat is aan het College. Ik ben dus wel benieuwd of het College bereid is om even een uitspraak te doen over de wenselijkheid dat wij tot in de lengte van dagen asbest aan het saneren zijn. Of dat we op een gegeven moment maar moeten zeggen: dat heeft zijn effect wel gehad. En als ik verder kijk naar energie en circulariteit: we gaan het asbest niet hergebruiken, dus stop het maar in een ander fonds, in het saneringsfonds of weet ik wat. En dan tot slot, ik heb het LEF horen vertellen dat ze heel erg veel verschillende dingen doen, heel veel adviezen geven, heel veel ... Nou ja, heel veel. En dan vraag ik me af: wat zijn nu in totaliteit op jaarbasis de kosten van het LEF en waardoor worden die kosten gedekt? Komt dat dan uit de rente-inkomsten? Of putten die uit die € 170 miljoen? Of betaalt het College daar nog extra voor? Ik neem aan dat jullie het niet gratis doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Loomans. Mijnheer El Attal.

De heer El Attal (PvdA): Ja, ik deel heel erg wat er net gezegd werd, dat we vooral niet moeten vergeten wat de bestaansreden is van het LEF, en dat ik ook graag het inzicht heb inderdaad wat het op dat vlak oplevert. En verder had ik nog een algemene vraag over de vergelijking misschien met andere energiefondsen. Ik weet niet hoe het zit in andere Provincies, we zien hier dat het mogelijk een fonds kan worden van € 260 miljoen. Ik zou zeggen: heel erg mooi. Als we dat vergelijken met mogelijke energiefondsen in andere Provincies, ligt dat dan ongeveer gelijk? Bestaan er geen andere energiefondsen in andere Provincies? Hoe zit dat? Waar moeten we het Limburgs Energie Fonds plaatsen op dat vlak?

De voorzitter: Dank u mijnheer El Attal voor uw bijdrage. Dan schors ik nu de vergadering voor 10 minuten. Heren, succes.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering en geef het woord voor maximaal 15 minuten totaal aan GS. Wie van u beiden mag ik het woord geven?

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Aan mij voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Gaans, aan u het woord.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja, er werd veel oogcontact gezocht tijdens het stellen van de vragen, maar sommige vragen hebben ook echt daadwerkelijk betrekking op de portefeuillehouder Financiën. Dus ik zal voornamelijk ingaan op de inhoud van het programma en collega Roest over de financiële aspecten. Voordat ik overga tot de beantwoording van de vragen misschien even heel kort, gisteren was het Verantwoordingsdag in de Tweede Kamer en woensdag gehaktdag, en daar kreeg het kabinet er flink van langs door de president van de Rekenkamer over dat veel investeringen niet transparant zouden zijn voor de Kamer. De democratische legitimiteit zou ontbreken, en wij proberen juist het tegenovergestelde te doen, wij proberen jullie zo maximaal mogelijk en zo transparant mogelijk te informeren over het fonds dat wij om goede reden op afstand hebben gezet. Dat neemt niet weg dat het altijd beter kan, dus daar kom ik ook zo meteen op terug. De eerste vraag die betrekking had op mijn portefeuille was de vraag die door de VVD was gesteld door de heer Lodewijks over de nieuwe wijze van rapportage en wat voor invloed dat heeft op onze eigen wijze van rapporteren. Je kan altijd opmerkingen hebben over de kwaliteit van de rapportage, maar er werd een beetje badinerend gedaan over dat allemaal rommelig en vaag zou zijn. Kijk, de wijze van rapporteren en de regels daarvan zijn in nauwe samenspraak met de EB opgesteld, en ook vanuit de eisen vanuit ons als aandeelhouder hebben we dat met elkaar afgesproken. Ook PS heeft ingestemd met deze manier van rapporteren. Nou goed, dat is ooit zo ontstaan, maar het kan altijd beter. Er gaat dus ook op een andere manier gerapporteerd worden. Die Europese rapportagewijze zal halverwege dit jaar ingaan en de fondsbeheerder is nu ook bezig met die implementatie van hoe ze dat moeten gaan doen. Als wij dus conform deze systematiek ook gaan rapporteren zullen we jullie daar ook over informeren, ook over de implicaties daarvan. Maar het lijkt me wel goed voor de transparantie dat we niet meteen alles achter ons laten wat we tot nu toe hebben gerapporteerd en in één keer overgaan naar iets nieuws. Er zal een even een soort overgang tussenin moeten zitten en dan kunnen we op die nieuwe manier goed gaan rapporteren. En dan kunnen volgens mij ook – ik heb net heel even met de fondsbeheerder overlegd – de wensen die zijn geuit, dus hoe kan het nog iets beter, meteen worden meegenomen daarbij. Maar daar komen we dus over te spreken en de fondsbeheerder is bezig met het verwerken van die nieuwe systematiek. Mevrouw Depondt van het CDA vroeg mij naar de Europese taxonomie. Nu de Europese taxonomie leidend is, financieren we dan niet in feite tegen ons eigen beleid in? Die Europese taxonomie is min of meer een ondergrens, dat is de bare minimum dat je moet doen en je kan altijd strenger zijn. En het zou heel raar zijn ... Als je het heel concreet gaat maken gaan we nu opeens via het LEF dan heel veel investeren in projecten die met aardgas verwarmd zijn, dan zou dat haaks staan op de transitie die we met zijn allen inzetten. Die het Rijk inzet, die de Provincie inzet. Met de aangenomen motie van de Provinciale Staten 'Hoe komen we van het gas af?' zou het heel raar zijn als het LEF op aardgasprojecten gaat inzetten. Dat doen ze ook niet, want ze gaan altijd uit van het meest duurzame alternatief dat de meeste CO₂-besparing oplevert. Dus de taxonomie zorgt er niet voor dat we, als we dat gaan volgen, tegen ons eigen beleid in financieren. Het is iets wat we moeten doen, maar we kunnen dus meer doen. En we kunnen dus ook ambitieuzer zijn.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Toen wij een aantal jaren geleden die forse fondsvergroting hebben gedaan hebben we daar een uitvoerige discussie met uw voorganger, of eigenlijk de voorganger van de heer Roest, de heer Koopmans, over gehad, omdat wij toen stelden: onze Provinciale Energiestrategie moet de basis zijn voor het investeringsstatuut van het LEF. Als je 100% aandeelhouder bent hè? Als je voor water gaat, zal ik maar zeggen, kan dat anders zijn, maar nu moet dat zo zijn. Dus kunt u garanderen dat de PES het kader is voor het investeringsstatuut van het

LEF? **De heer Koopmans heeft dat toen toegezegd.** We hebben dat toen nog een keer gevraagd, en toen was het antwoord van ja, nee, maar doordat Europese Investeringsbank onder andere nu ook partij is, gaan we niet meer uit van de PES maar gaan we uit van die Europese taxonomie en is dát het leidend principe. Nou ja, oké. Vervolgens lees ik dus dat ze in Duitsland met aardgas werken uitermate duurzaam vinden, dus dat gaat de taxonomie in en dan begin ik me achter mijn oren te krabben. En ik hoor u nu zeggen: nee, de PES is leidend. Dus als u dit nu zo zegt zou ik dat graag als een toezegging willen noteren, en mijn vraag is vervolgens: hoe toetst u daar dan op?

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: De vraag is dus meer van wat is nu het uitgangspunt van het LEF? Dat is het Investeringsreglement, en het Investeringsreglement is onder andere gebaseerd op twee KPI's vanuit onze PES. En totdat het Investeringsreglement is aangepast blijft dat dus ook het uitgangspunt. Dat neemt niet weg dat we dus wel de Europese taxonomie móéten volgen, maar ons vertrekpunt is en blijft de KPI's die we hebben vastgesteld in onze PES. Dat is helemaal niet veranderd. Even kijken. Deze vragen zijn allemaal al beantwoord door de fondsbeheerder, waarvoor overigens dank voor de fijne presentatie. De heer Van Wageningen van D66 vroeg van moeten we niet andersom gaan kijken naar afval? Vermeden is een doelstelling, was een doelstelling, maar er zijn juist ook heel veel bedrijven die afval nodig hebben als grondstof. Voordat ik hier naartoe kwam was ik op bedrijventerrein Zevenellen, waar een groot bedrijf wordt opgezet dat juist moet gaan voorzien in de circulaire transitie die Chemelot wil doormaken. Daarvan zie je dus juist dat afval weer een grondstof is. Dus het is nu nog vermeden afval, het is een doelstelling, en een alternatief van hergebruikmateriaal zou misschien beter zijn en is dat een haalbare doelstelling? Ja, ook hierbij geldt: we richten ons op de KPI's die we in de PES hebben vastgesteld, die zijn verankerd in het Investeringsreglement. Anderzijds hebben we ons Beleidskader Circulair en er moet nog bezien worden wat we dus conform die nieuwe rapportage gaan verantwoorden. Maar het roept wel de vraag op: moet je daar niet anders naar gaan kijken? Dat denk ik wel. En denk ook juist dat dat ook de Europese gedachte is achter de nieuwe wijze van rapporteren, dat je dus anders gaat kijken naar dit soort vraagstukken. Dus het zou zomaar kunnen zijn dat er ook op een andere manier over afval gerapporteerd gaat worden en dat we afval dus ook anders moeten benaderen dan dat we in het verleden hebben gedaan. Daar was een volgende vraag over: zouden we niet moeten kijken naar hoeveel materiaal daadwerkelijk wordt teruggebracht naar de markt? Ja, dat zou inderdaad heel wenselijk zijn. Volgens mij is dit ook een van de onderdelen die we graag willen meenemen bij die nieuwe rapportagesystematiek, maar om daar nu het hele Investeringsreglement op aan te passen is ook weer onwenselijk. Het leidt tot heel veel verwarring als je de hele tijd het Investeringsreglement gaat aanpassen. Voor de fondsbeheerder is dat vervelend, maar ook juist voor die bedrijven en projecten die een aanvraag willen gaan doen. Dus dit is volgens mij een van die aspecten die we bij SFDR moeten gaan meenemen. Dan was er de vraag van de heer El Attal van de Partij van de Arbeid over hoe het LEF zich verhoudt tot andere fondsen in andere provincies. Wat ik begrepen heb vanuit de historie is dat Overijssel ooit begonnen was met een dergelijk fonds, ook vrij groot in omvang, maar dat door de manier waarop LEF is ingericht dat fonds is overstegen en we ook op een andere manier andere doelstellingen hebben ingebracht. Wij focussen ons met LEF op CO₂-besparing, fte's, terwijl andere fondsen zich meer focussen op circulariteit. Dus dat is een heel ander type fondsen, maar qua omvang en qua doelstellingen staan we nu wel echt bovenaan, dus we doen het heel goed met het LEF. Dan was er de vraag gesteld van de heer Loomans van de Partij voor de Dieren – van de dieren gaat vaak fout – over de asbestsanering. Waarom is het LEF in godsnaam bezig met asbestsanering? Dat was min of meer uw vraag, als ik hem zo mag interpreteren. Het saneren van asbest kwam inderdaad voort uit een Rijksambitie en daar hebben we ons als Provincie ooit bij aangesloten. Maar het saneren van asbest maakt op dit moment geen onderdeel meer uit van onze provinciale beleidskaders. Dat was wél het geval toen we met het LEF startten. En we vinden als College dat totdat het Rijk hier nieuwe ambities op wil gaan formuleren het niet past dat wij dat nog eens naar ons

toe gaan trekken. Maar ook hiervan zeg ik: om nou hierop, op dít onderdeel, het Investeringsreglement aan te passen vinden wij niet proportioneel, en zeker niet omdat, wat mevrouw Knaapen net liet zien, het ook meekoppelkansen met zich mee kan brengen. Dus als je dan toch asbest gaat verwijderen en je legt er zonnepanelen op is dat een meekoppelkans en dus wel financierbaar. En tot slot nog een reden om het niet te schrappen: voor veel agrariërs is het asbest verwijderen niet bancair te financieren, dus je moet ze wel iets kunnen bieden. Dus daarom zeggen we: laat het even staan, het schaadt niet en kan alleen maar meer opleveren. Dus dat zijn de redenen waarom we hierop zeggen dat we het Investeringsreglement niet willen aanpassen.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Maar betekent dat dan dat die asbestsanering dus nu wel gekoppeld is aan het herplaatsen of het plaatsen van zonnepanelen? Bij wijze van spreken. Dat er dus echt wel een energieopwekdoelstelling aan gekoppeld wordt?

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Natuurlijk. Een van de vereisten is natuurlijk de CO₂-besparing. Alleen asbest verwijderen zal niet voldoende zijn, daar zal een CO₂-besparingsopgave aan gekoppeld moeten worden.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Precies. Altijd gekoppeld.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja. En tot slot had ik een vraag ... Oh.

De voorzitter: Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, ik had nog gevraagd naar het overzicht van die projecten en de doelstelling van het project. Komt die nog?

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Het overzicht van alle projecten?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik vraag van ... Het LEF is ergens voor, dat heeft een maatschappelijke doelstelling. De voortgangsrapportage zoals deze er nu ligt zegt daar bijna niks over. Kunnen wij nu, desnoods vertrouwelijk, een overzicht krijgen van de projecten waar geld geleend wordt met de doelstelling van het project en eventuele tussentijdse resultaten? Zodat wij in ieder geval weten wat het fonds nu aan het doen is.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Ja. Ja, dat was precies ook de laatste vraag die ik nog open had op mijn lijstje. Het is in feite zo dat alle projecten met een financiering boven de € 2,5 miljoen gerapporteerd wordt aan Provinciale Staten. Daaronder worden over vrijwel alle projecten die gefinancierd worden door de LEF informatie verstrekt via de fondsbeheerder. Dus vrijwel alles is al te zien. En het lastige, om het nu zomaar out in the open te gooien, is dat heel veel ondernemers of bedrijven juist niet in de openheid willen dat ze gebruikmaken van dergelijke financieringsmiddelen. Dus als dat niet voldoende is, los van de € 2,5 miljoen en die publicaties, dan zou er, mits met goedkeuring van de aanvrager, zo'n lijst vertrouwelijk ter inzage worden gelegd aan Provinciale Staten.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Zou u er ook een toezegging op willen doen dat we één keer per jaar of gelijk met de voortgangsrapportage zoiets ter inzage kunnen krijgen?

Want ik zou het wel heel fijn vinden dat we in ieder geval een gevoel hebben dat we de juiste dingen aan het doen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nou ja, dat is een praktische oplossing. Ik denk dat niemand hier echt zit te wachten op lijstjes met namen van bedrijven of zo, daar gaat het me niet om. Want ik deel wel de mening van de heer Loomans en van de heer Wolters Gregório dat het echt een rapportage van een fondsbeheerder is. Het is een financiële rapportage. En dat snap ik vanuit de positie van een fondsbeheerder, maar voor een fondsbeheerder is het wegzetten van het geld het doel, voor ons is het een middel. Voor ons ligt het doel een niveau hoger, en vandaar dat we denk ik wat moeite hebben met de rapportagevorm zoals deze er ligt. Niet omdat deze inhoudelijk niet zou kloppen, maar omdat hij vanuit een ander doel is opgesteld. Hij sluit dus niet helemaal aan bij onze informatiebehoefte.

Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels: Dat begrijp ik, en zo meteen zal college Roest daar ook nog iets meer over zeggen. Maar ik denk dat we elkaar zoeken, en ik weet niet wat nou de beste oplossing is inderdaad. Enerzijds willen we inzicht krijgen in de bereikte doelen op het gebied van CO₂-besparing, fte. Dat wordt inderdaad via die droge grafiekjes gepresenteerd, maar we willen er wat meer feeling bij krijgen en dat zou ik zelf ook graag willen. Ik denk dat we dus moeten zoeken naar een goede modus waarop we dit kunnen doen. Als we dan toch op een nieuwe manier gaan rapporteren, misschien kunnen we het dan koppelen, dat we kijken hoe we dit hierin kunnen meenemen. **Dus dan zeg ik u toe dat we bij de volgende rapportage – om het heel tijdgebonden te maken – gaan bezien hoe en op welke manier we dat kunnen verbeteren met elkaar.** Daarmee heb ik mijn vragen beantwoord en neemt collega Roest de andere vragen voor zijn rekening.

De voorzitter: Dank u. Nu het woord aan mijnheer Roest. Aan u het woord mijnheer Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja voorzitter, dank u wel. Ik pak de vragen eventjes door elkaar heen, ik heb ze namelijk niet allemaal precies op volgorde staan. De heer Lodewijks had gevraagd of de nieuwe rapportageregels invloed hebben op ... Oh, die is al beantwoord. Sorry. Ja. Mevrouw Depondt heeft gevraagd of er wordt geïnvesteerd in subfondsen. Eerder via een Statenvoorstel is besloten deel te nemen aan twee subfondsen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Kijk, daar hebben we hem. In dat Statenvoorstel staat dat er een voornemen is om dat te doen, maar het was geen onderdeel van het beslispunt. En ik heb het toen expliciet gevraagd: als wij dit beslissen, beslissen wij dan ook over het deelnemen in die subfondsen? En het antwoord was: 'Nee, want we zijn nog aan het kijken hoe dat zit.' En vandaar dat ik nu al drie keer heb gevraagd of dat nu gebeurt in die subfondsen of niet, en ik hoor u nu zeggen van wel. Nee ik hoor u zeggen 'dat is besloten.' Volgens mij is het namelijk niet besloten.

Gedeputeerde Roest: Ik heb namelijk nog niet de gelegenheid gehad om mijn zin af te maken, mevrouw Depondt. Dan had u het antwoord gekregen. Er is eerder via een Statenvoorstel besloten om deel te nemen in twee subfondsen, één voor de circulaire economie en één voor warmtenetten. Deze zijn nog in ontwikkeling en er is tot op heden nog geen definitief investeringsbesluit door GS en haar rol als aandeelhouder genomen. Wanneer dit wel aan de orde is worden uw Staten hierover geïnformeerd conform het Amendement 17. Ik hoop dat dat uw vraag beantwoordt.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nou ja, voorzitter, dat laatste beschouwing ik dan maar als een toezegging, want de discussie ging toen over de vraag ... Wij storten geld in een fonds om daar in Limburg doelen mee te bereiken en op het moment dat wij het weer in andere landelijke fondsen gaan steken is maar de vraag waar die hun geld dan weer in gaan steken, om over de governance en het toezicht vanuit de rol van PS maar te zwijgen. En ik verwijs ook even naar het landelijke investeringsfonds, waarvan ik de naam nu even kwijt ben, dat dat ook doet omdat ze haar geld niet kwijt kan en daar in de Kamer ook een hoop reuring over is. Van als we nou een fonds oprichten met een doel als innovatie en dat fonds gaat vervolgens in andere fondsen in Europa investeren, drijven we dan niet te ver van ons doel af? En wat is dan de rol van het controlerend orgaan? Dus als u het voornemen heeft om dat te gaan doen dan zou ik u willen adviseren om die vraag maar dan gelijk aan de voorkant mee te beantwoorden, want voor ons ligt het in elk geval wel redelijk principieel.

De voorzitter: Mijnheer Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja mevrouw Depondt, we hebben een rendabel, revolverend krediet van maximaal € 50 miljoen, tweemaal € 25 miljoen, ter beschikking te stellen voor twee subfondsen. Dat hebben we voor warmte en circulariteit onder voorwaarde dat er minstens € 50 miljoen per subfonds cofinanciering door derden wordt ingebracht. **Ik kan u dus hierin toezeggen dat we daar nog een keer op terugkomen.**

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Maar heeft GS dat nu besloten in haar rol als aandeelhouder of niet?

Gedeputeerde Roest: Dat is nog niet besloten, want dat is onder voorwaarde dat minstens die € 50 miljoen per subfonds cofinanciering wordt ingebracht, en dat is er nu nog niet.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Dan heeft u het dus wel besloten, u heeft alleen een ontbindende voorwaarde toegevoegd.

Gedeputeerde Roest: Ik kan u even niet verstaan.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): U heeft het dan wel besloten ...

Gedeputeerde Roest: Dit is het Statenvoorstel hè? Ja.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nou ja, laten we de discussie hier niet voeren. Ik heb er toen een aantekening van gemaakt dat het geen onderdeel van het beslispunt was, maar alleen daar als een voornemen werd gepresenteerd. Ik denk nou, dan komt het nog wel een keer terug naar PS. Gaat toch over een flinke slok geld, zou ik bijna zeggen. Maar ik zie niks meer. Misschien is het wel handig als u gewoon nog een keer op papier zet wat nu precies status daarvan is.

Gedeputeerde Roest: **Dan zeg ik u toe dat we daarop terugkomen en dat we schriftelijk daarop terugkomen.**

De voorzitter: Binnen welk termijn, mijnheer Roest?

Gedeputeerde Roest: Binnen welk termijn is mogelijk? **Binnen vier weken.**

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Roest: Ja, dan hadden we dus nog de vraag of we deze rapportage zelfstandig leesbaar kunnen maken. We kijken bij de volgende rapportage naar de zelfstandige leesbaarheid en de wijzigingen tot de basisrapportage worden gerapporteerd in de voortgangsrapportage, dat is conform de regeling Grote Projecten. Dan hebben we de vraag naar de aanbeveling van de Zuidelijke Rekenkamer. Daar verwijs ik naar de mededeling van de portefeuillehouder van 11 maart 2022: 'Uw vraag naar inzicht revolverendheid zoals de Zuidelijke Rekenkamer dit bedoelt nemen we in de afstemming met de fondsbeheerder mee in de volgende voortgangsrapportage.' Dat is ook de vraag: kunnen we als FEB de cijfers vanaf de start van LEF inzien? Dat kan. We hebben nu de aansluiting bij de fondsvergroting en de Provinciale Energiestrategie genomen, dus we kunnen dat dan ook meenemen. Dan hebben we de definitie over de revolverendheid in de rapportage graag toevoegen. De revolverendheid in de basisrapportage gaat over de revolverendheid zoals bedoeld in het kader van een revolverend fonds. Een fonds dat haar opbrengsten opnieuw mag uitzetten. Revolverend in provincietermen is soms ook rendement. Dat betekent de rentabiliteit. **Dit kunnen we aanvullend rapporteren.** We rapporteren nu al op basis van de paragraaf Verbonden Partijen waarin u het jaarrekeningresultaat kunt zien.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Maar die eerste definitie die mevrouw Knaapen ook gebruikte, daarvan wordt nu meen ik in de mededeling portefeuillehouder gezegd: dat doen wij niet. Maar ik hoor u nu toezeggen dat u dat wel in de rapportage gaat opnemen?

Gedeputeerde Roest: U hebt het correct gehoord. **Wij gaan nu dus ook de andere vorm van rentabiliteit meenemen.** Dan heb ik hier een vraag met betrekking tot de fondsvergroting, en of we daar iets meer kunnen zeggen over de impact hiervan. De fondsvergroting heeft tot effect dat we dus meer projecten kunnen doen, maar ook van groot belang is dat we hierdoor grotere projecten kunnen doen die we hiervoor niet zouden hebben kunnen doen. Dus dat is het voordeel van de fondsvergroting. Dan heb ik hier nog een vraag: waar worden de operationele kosten van het LEF door gedekt? Nou, er zit een opslag in de rentetarieven die het LEF hanteert, maar er is straks ook al iets over gezegd, want dat was uw vraag mijnheer Loomans. Even kijken. Heb ik de vragen zover gehad? Nou voorzitter, ik dacht dat ik alle vragen zo beantwoord had. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: De vragen zijn zo beantwoord, dacht ik. We horen niemand meer iets vragen. We hebben een aantal toezeggingen gehoord, dat zijn er dacht ik twee. Oh, drie. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): De Gedeputeerde legt uit dat de kosten van het LEF gedekt worden door een toeslag, maar betekent dat dat het daarmee kostendekkend geworden is? Met andere woorden, verdient het LEF hun inspanning zelf weer terug door alle activiteiten? Ze doen natuurlijk heel veel dingen, ze geven adviezen en weet ik wat allemaal, maar ik neem aan dat dat toch heel wat uren zijn.

Gedeputeerde Roest: Dat klopt, mijnheer Loomans.

De voorzitter: Dan dank ik u wel en dan constateer ik dat dit punt afdoende besproken is. Dan gaan we verder met punt 4.2 van de agenda. Ik dank u.

T 9130: Gedeputeerde van Gaans-Gijbels zegt toe bij de eerstvolgende voortgangsrapportage, wanneer de nieuwe systematiek conform de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) wordt gehanteerd, te bezien hoe informatie over bedrijven die een lening hebben afgesloten, (al dan niet vertrouwelijk) gedeeld kan worden.

T 9131 Gedeputeerde Roest zegt toe dat de term ‘revolverendheid’ in de rapportage nader wordt gedefinieerd in lijn met de termen zoals de Zuidelijke Rekenkamer die hanteert. Termijn: uiterlijk in week 25.

4.2 Aanbieding rapport ‘Waar voor ons geld!’, bestuurlijke reactie en het concept-deelverslag

De voorzitter: De aanbieding van het rapport ‘Waar voor ons geld!’, bestuurlijke reactie en het concept-deelverslag. Het rapport ‘Waar voor ons geld’ betreft het jaarlijkse onderzoek dat in opdracht van GS, conform artikel 217a van de Provinciewet en artikel 5 van de provinciale verordening Doelmatigheid en doeltreffendheid Provincie Limburg is aangeboden. Het rapport inclusief de bestuurlijke reactie is behandeld in de Controlecommissie van 25-3-2022. De Controlecommissie heeft daarbij besloten om het rapport voor een inhoudelijke behandeling aan de Statencommissie FEB aan te bieden. We behandelen dit onderwerp in één termijn met 2 minuten per fractie en 15 minuten voor GS. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb geen vragen meer over het stuk dat voorligt. We zijn wel blij met het voornemen van het College om de meeste veranderingen over te nemen en we kijken uit naar het eind van 2022 wanneer we nog een keer worden bijgepraat over de implementatie van diverse dingen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Jetten. Oh, mijnheer Baneke is even weg. Oké. Mijnheer Loomans? Niet. Mijnheer El Attal? Niet. Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Eerlijk gezegd vond ik het erg lastig, het is erg beleidsmatig opgeschreven. Je moet echt goed beleidsmatige taal kunnen lezen wil je dit begrijpen. Hoewel ik wel wat gewend ben ging het me soms toch wel de pet te boven. Er is een conclusie dat het provinciale subsidiestelsel eenduidig en navolgbaar is en dat er een coherente aansluiting is van ambities, doelen en subsidies. Dat zijn conclusies. Dus dat het middel goed bij de doelen aansluit. Ik vraag me wel af of dat ook voor waarderingssubsidies en voor incidentele subsidies geldt, die zijn er wel degelijk in Limburg. Dat is nou juist de categorie waar je het meest naar wilt kijken en waar de grootste kans is dat er een afwijking is tussen iets wat we op dat moment wel iets nuttigs vinden en het beleid van de Provincie. Daar vraag ik me dus ook af of die conclusie daar ook voor geldt. En voor de rest: ‘Er vindt een beperkte afweging plaats ten aanzien van het in te zetten beleidsinstrumentarium, waaronder het subsidie-instrument.’ Ja, dat is dus eigenlijk ... Die mag ik zo lezen, denk ik, dat het niet altijd duidelijk is of subsidie nu wel het beste instrument is om een bepaald doel te bereiken. We zijn erg benieuwd naar de implementatie van de aanbevelingen die daaruit volgt. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, voor ons zijn het rapport en de aanbevelingen duidelijk. Ik zat ook in de Controlecommissie, dus ik heb twee petten op. Daar was op enig moment wel even discussie over aanbeveling 2.2 waar GS van voorstellen om die niet over te nemen, en dat delen wij ook. Dat ging over die vraag of het nou verstandig is om tijdens het proces van aanvragen

van subsidie structureel en gestructureerd overleg met de aanvragers. En GS zeggen daarvan dat dit niet verstandig is, je komt al heel snel in gewekte verwachtingen, rolverwarringen en zo voorts, en wij delen dat. Dus dat wil ik nog even expliciet bevestigen.

De voorzitter: Dank u mevrouw Depondt. Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel. Nou, op de eerste plaats is het natuurlijk goed dat dit onderzoek plaatsvindt, maar het is een jaarlijks onderzoek dus ik ben erg benieuwd wat er vorig jaar nou uitgezocht is en of er net zo veel aanbevelingen en conclusies uit werden getrokken als nu. Maar het rapport trekt vier conclusies en komt met twaalf aanbevelingen, dat is nogal wat. Nuttige conclusies die onzes inziens aangeven dat er sprake is van – zoals D66 ook zegt – een eenduidig en navolgbaar subsidiestelsel en er een coherente aansluiting is van ambities, doelen en subsidies. Wel kan de afweging ten aanzien van het in te zetten instrumentarium verbeteren en de evaluatie van het doelbereik sterker. Belangrijk dus. ‘Het College van GS nemen dit onderzoek serieus en gaan aan de slag met het uitvoeren van de aanbevelingen gelet op deze conclusies,’ waarbij wij vaststellen dat er belangrijke thema’s of punten zijn. Het voorkomen van behoorlijke administratieve lasten voor zowel de organisaties als de aanvrager; nadruk op eenvoudig te generen data over subsidies; een afwegingskader voor waarderingssubsidies; het vastleggen van subsidieverstrekking in de evaluatie in een concern standaard; en niet onbelangrijk, invoeren van het systeem Know Your Customer, en in dit opzicht dus ook sterk illustratief dat er af en toe een vergelijking wordt gemaakt met twee andere Provincies in Nederland. Vragen die wel blijven zijn van hoe gaat u om met die waarderingssubsidies in de toekomst? En heeft dit onderzoek u een andere visie doen krijgen op de inzet van subsidies, onder welke voorwaarden, wanneer en ten opzichte van andere instrumenten?

De voorzitter: Dank u mijnheer Lodewijks. Mijnheer Baneke is terug. Mijnheer Baneke, aan u het woord.

De heer Baneke (GroenLinks): Sorry, ik werd even weggeroepen. Ik heb niet heel veel opmerkingen, het stuk is redelijk rechttoe rechtaan. Eén vraag, en ik heb even gemist of deze misschien al eerder is gesteld, maar er werd in het stuk geponeerd dat het College of de subsidieverleners niet van tevoren al in gesprek willen gaan met de partijen die eventueel subsidie kunnen krijgen. Maar het lijkt mij wel belangrijk dat de input die dat soort partijen mee kunnen geven bij het verbeteren van het proces wel wordt opgehaald. Mijn vraag aan het College is heel simpel van ja, hoe kunnen we dat dan wel ondervangen?

De voorzitter: Dank u mijnheer Baneke. Dan geef ik nu het woord aan de heer Roest. Mijnheer Roest, aan u het woord.

Gedeputeerde Roest: Dank u wel voorzitter. De VVD vraagt naar een jaarlijks onderzoek. Het is geen jaarlijks onderzoek in die zin van... Wel wordt er jaarlijks een 217a-onderzoek uitgevoerd, maar niet specifiek dan weer op dit onderwerp. Dat kan dus elke keer een ander onderwerp zijn dat wordt vastgelegd en uitgezocht. Wel is er hier jaarlijks een subsidierapportage van welke subsidies worden verstrekt. Dat is dus geen onderzoek, maar wel een rapportage. We zetten verder instrumentarium in om het te verbeteren. Ja, dat doen we ook. Voor het tot stand komen van regelingen hebben we een klankbordgroep en besproken wordt of het subsidie-instrument wel het juiste instrument is of dat een lening, opdracht of kennisoverdracht beter is. En dat heeft er ook mee te maken dat bij het monitoren, dat we dus doen met Know Your Customer, we gaan kijken wie subsidie vraagt. Is de subsidie doelmatig? Kunnen ze het redden zonder subsidie? Er zijn dus allerlei criteria waar je kunt kijken of subsidie al dan niet noodzakelijk en wenselijk is, en, zoals ik het vaak zeg, nut, noodzaak en

maatschappelijk belang heeft. Er werd ook even gesproken over de waarderingssubsidies, en natuurlijk is dat ook dat een klein subsidiebedrag juist laagdrempelig dient te zijn, dus dat is de reden dat we daar vooraf niet uitgebreid over in gesprek gaan. Dat zou ook alleen maar, wat net gezegd werd, leiden tot behoorlijke verwachtingsverhoudingen en dat willen we ook liever niet. Ik geloof, voorzitter, dat ik zo de vragen beantwoord heb. Mocht ik er eentje over het hoofd gezien hebben dan hoor ik het graag.

De voorzitter: Ja. Mijnheer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Ja, ik ben niet helemaal content met het antwoord, maar dat zag u waarschijnlijk al aan mijn fysiek. Het gaat me er niet zozeer om dat wij verwachtingen gaan wekken, het gaat me er meer om dat, stel dat ... dit is een samenspel tussen de vragende partij, subsidiënt en subsidiegever en het kan zomaar zijn dat wij als Provincie, als subsidiegever, een heel onmogelijk of ridicuul – ik chargeer even – proces optuigen waarbij degenen die gesubsidieerd worden ideeën hebben van nou, als je het anderszins zou doen, zonder specifiek op mijn eigen subsidie te reflecteren, zou het wellicht makkelijker, doelmatiger en efficiënter gaan, en dát was de insteek van mijn vraag. Het is niet de bedoeling om bij die mensen dan meteen verwachtingen te wekken dat ze die subsidie ook gaan verkrijgen.

De voorzitter: Mijnheer Roest.

Gedeputeerde Roest: Ja, dank u wel voorzitter. Het is natuurlijk zo dat wij ... Net zoals dat ook is bij andere Provincies, dat het natuurlijk bij de totstandkoming van de subsidies ook gaat over de inhoudelijke beleidskaders. In het verlengde daarvan achten we het natuurlijk onwenselijk als dat ... Even kijken. Ja, goed, dat is een opmerking die ik even aangereikt krijg, dat natuurlijk ook iedereen de gelijke kansen moet hebben. Ik weet niet of dat de vraag is die u stelde, heer Baneke.

De voorzitter: Ik denk dat hij waarschijnlijk doelt op iets anders.

De heer Baneke (GroenLinks): Ja, ik denk dat we hier nog maar eens een biertje over moeten drinken. Mijn idee is namelijk dat het gaat om het proces en niet om de individuele aanvraag. Dus stel dat partijen een verbetering hebben voor het proces van het subsidiëren waardoor dat makkelijker, efficiënter enzovoorts gaat, hoe kunnen ze dat dan aanleveren zonder dat u meteen denkt van ja, nee, wij willen onze eigen toko bevoordelen enzovoorts. Dát is het hele idee van de vraag die ik stel, het gaat dus niet om de individuele casus.

De voorzitter: Mijnheer Roest.

Gedeputeerde Roest: Er wordt ook standaard, althans nu en vroeger, klantonderzoek uitgevoerd. Dus op het moment dat iemand een aanvraag doet dan gaan ze daar ook naar kijken en mee in het gesprek dan. Ja.

De heer Baneke (GroenLinks): Dat maakt het veel duidelijker.

4.3 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: De volgende agenda is punt 4.3: Rondvraag/mededelingen. Die zijn er niet.

5 ECONOMIE

5.1 De Brightlands Rapportage - basisrapportage in het kader van de Regeling Grote Projecten Provincie Limburg brief GS van 22-3-2022 (GS DOC-00242427)

De voorzitter: Dan gaan we over naar punt 5: Economie. 5.1: De Brightlands Rapportage basisrapportage in het kader van de Regeling Grote Projecten Provincie Limburg en de brief GS van 22-3-2022. We behandelen de Brightlands Rapportage van GS en de analyse daarop van de Griffie. Gisteren heeft u een mededeling portefeuillehouder ontvangen naar aanleiding van de analyse van de Griffie. Deze betrekken wij ook bij de behandeling. U heeft de uitgebreide toelichting bij dit behandelingspunt kunnen lezen. Aan uw commissie wordt gevraagd a, sonderend behandelen van (de analyse van) de Brightlands Basisrapportage, mede aan de hand van de in het sonderende stuk opgenomen vragen. En b, uw standpunt ten aanzien van de Brightlands Basisrapportage vast te leggen in een Statenvoorstel. We bespreken dit onderwerp in één termijn van drie minuten voor de fracties, waarin ik u vraag antwoord te geven op de zes vragen in het sonderend stuk. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, allereerst complimenten voor de rapportage. Hij is heel uitgebreid, maar toch heel overzichtelijk. Dat is in die combinatie een compliment waard, denk ik. Fijn dat een groot aantal indicatoren over de ontwikkeling vanaf de start duidelijk is. We hebben daar net wat discussie over gehad, maar hier staat het er goed in. En ook goed dat per project wordt aangegeven of er al dan niet nog sprake zou kunnen zijn van een additionele vraag richting de Provincie. Daar hebben we in het verleden ook wel vragen naar gesteld. Als het gaat over startups dan zou het wel goed zijn om een keer separaat te analyseren waarom dat nou achterblijft. Er wordt hier vrij snel naar het instrument van een extra fonds gegrepen, maar dat suggereert dat kapitaal het probleem zou zijn. Ik weet het niet of dat zo is, dat zou best zo kunnen zijn, maar misschien is het wel de huurprijs van het vastgoed van de Provincie wat het probleem is, je weet het maar nooit. Dus misschien is het wel goed om dat een keer apart te pakken. Er zijn alleen projecten opgenomen met betrokkenheid van de Provincie, en dat snap ik wel vanuit de rapportagesystematiek, maar om een goed beeld te hebben van het totaal van een campus zou je de andere activiteiten ook moeten kennen. En of dat dan in de vorm van een bijlage is of zo, ik weet het niet. Daar zou u eens even naar moeten kijken. Ik zit niet te wachten op een verdubbeling van het aantal pagina's, maar wel van de provinciale rol in de context van het geheel, zal ik maar zeggen. Wij zijn akkoord met die zeven beleidsdoelen en de bijbehorende omschrijvingen daarbij, maar wel een vraag: is het een bewuste keuze om niet concreet thema's te benoemen? De UM doet dat wel in haar brief, die zegt bijvoorbeeld energietransitie, duurzaamheidstransitie, digitale transitie of gezondheidstransitie. Maar wij doen dat niet. Is dat een bewuste keuze om de doelen wel te formuleren maar ze niet ergens aan op te hangen, om het maar zo te zeggen? Bij het beleidsdoel Campusorganisatie staat nu 'een stabiele exploitatie.' Dat is zeer belangrijk, maar wij vragen ons af of je ook effectiviteit en kwaliteit van de campusorganisatie op de een of andere manier zou moeten beoordelen. Want je kunt een heel stabiele exploitatie hebben van drie keer niks en je doelen niet bereiken en de vraag is of stabiele exploitatie dan de beste graadmeter is. Wij snappen de opmerking over de indicatoren rondom outcome, dat is ook best lastig. We blijven overigens wel vragen om als dat enigszins te monitoren is dat het wel fijn zou zijn om dat te doen. Ik vind die beschikbaarheid van ruimte een apart punt van bespreking, maar dat geldt denk ik misschien ook meer in juni als we de bredere discussie voeren. Want je ziet met name in ruimtelijk perspectief nogal een groot verschil tussen die campussen, ook als het gaat over de positie van vastgoed zie je een duidelijk verschil. Je ziet ook doordat Heerlen bijvoorbeeld beperkt is, bedrijven dan verhuizen naar de Chemelot-campus en dan gaan zij met de eer van de werkgelegenheid strijken, om het maar zo te zeggen. Dat klinkt een beetje flauw, maar ...

Dus daar zit ik nog wel een beetje naar te zoeken. Eens even kijken. Dat was het in hoofdlijnen. De Griffie heeft na analyse een groot aantal suggesties gedaan, maar ik zag in een mededeling portefeuillehouder meen ik dat ... Wat dat hierover? Ja, dat u die overneemt. Dus daar hoeven we het verder niet over te hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Depondt, geeft u nog een antwoord op de zes vragen?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, ze zijn dan volgens mij allemaal ja. Ja, volgens mij zes keer ja.

De voorzitter: Allemaal ja?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja. Positieve flow. Ja. Ik begon er niet mee, maar deze keer wel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Aansluitend bij de vriendelijke woorden van mevrouw Depondt: dat wil ik ook graag doen. Er ligt een zeer omvangrijke rapportage waarin de ontwikkelingen van de vier campussen in samenhang met elkaar én individueel én op projectniveau worden beschouwd en dat is een hele tour om dat overzichtelijk in 133 pagina's te kunnen weergeven. Hierbij is ruime aandacht voor de doelen die de Provincie met het investeren in de kenniseconomie voor ogen staat en waarin terecht wordt vastgesteld dat de campussen van elkaar verschillen, een andere focus hebben en in verschillende fases van hun levensvatbaarheid zitten. En daarmee kan ook de rol van de Provincie naar de campussen toe verschillen, ook dat wordt helder beschreven. De bezoeken die wij allen als commissie aan de campussen hebben gebracht bevestigen dit ook. Wat ik goed vind in de basisrapportage is dat er naast in retroperspectief wordt gekeken naar de betrokkenheid van het midden- en kleinbedrijf, de samenwerking met andere campussen en best practices. En tegelijkertijd, en dat zie ik niet vaak in een basisrapportage, wordt ook vooruitgekeken en aangegeven welke majeure ontwikkelingen zich voordoen en er wordt een vooruitzicht gegeven over mogelijke betrokkenheid van de Provincie. Ook blijkt uit de sonderende rapportage dat het nog geen sinecure is geweest om de juiste gegevens te vinden op Provincieniveau. De Griffie geeft ook aan dat daar, laten we zeggen, in definities en in data nog wel verbeteringen mogelijk zijn, maar ik moet eerlijk zeggen: ik vind het een heel goede poging. Net werd ook even gerefereerd aan de brief van de UM, die zou eigenlijk niet bij deze sonderende ronde horen, maar daarin wordt wel geschreven over het financieel commitment dat de UM verwacht als het gaat om de Provincie en daar kom ik wat weinig over tegen. Ik zou heel graag willen weten wat die zin voor de Provincie betekent en hoe men daar invulling aan zou willen geven. Daarnaast weten we dat wij in juni een Statenvoorstel krijgen rondom de toekomst van de campussen en de rol van de Provincie. En mijn vraag is: is dit een van de bouwstenen daarvoor? Is het rapport van Buck daar ook een bouwsteen bij? En komt daar een concreet voorstel uit hoe de Provincie denkt om te gaan met de verschillende campussen, de projecten en de financiering en financieringsinstrumenten die men daar wil inzetten? Als ik dan naar de zes vragen kijk, dan zeg ik: op alle vragen ja, behalve bij vraag 6, want daar heb ik wel de vraag of dan eenmaal per jaar een basisrapportage aanpassen voldoende is. Of dat we niet tussendoor een keer een themasessie moeten organiseren met de campussen over belangrijke ontwikkelingen waarin ze ons even bijpraten. Want ik snap dat het een hoop werk is, maar ik heb wel ergens de behoefte om halverwege toch ergens een thermometer in te kunnen steken en zeggen van goh, misschien is het wel handig als de campusdirecties ons bijpraten. Maar in ieder geval een mooie poging. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, om te beginnen, dank voor de bijdrage van de heer Lodewijks. Het was zijn motie, meen ik, waardoor we nu een rapportage hebben. D66 had er eerlijk gezegd wel problemen mee en we hebben er ook op gewezen dat het procedureel wel goed geregeld moet worden want anders krijg je besluiten van de Staten die niet meer goed uitgevoerd worden. Maar de Griffie heeft daar wel goede voorstellen voor gedaan. We zitten nu in de vragen, zijn we er ook mee akkoord? Ik moet zeggen, als we ons aansluiten bij de meerderheid van de Staten, is dit een goede manier om het te regelen. Dus al die vragen zijn ja, en die zesde vraag ... Ik ga er wel van uit dat ook als het nu één groot project is en je hebt een frequentie van één keer per jaar afgesproken, ja, op zich is dat goed, maar dan kan het nog zo zijn dat er af en toe een noodzaak is om nog eens tussendoor de Staten ... Dus ik zou ook niet zeggen van we moeten dan per se eens in het halfjaar nog een praatje houden. Nee, het lijkt me dat dat goed is om te doen op het moment dat er een noodzaak voor is. Dus dan hoeft dit beslispunt ook niet per se te worden aangepast wat ons betreft. Ik heb nog een specifiek aandachtspunt over de voortgangsrapportage vanuit D66. Het lijkt ons goed dat er een exitstrategie komt voor alle campussen en mogelijk voor iedere campus afzonderlijk. Die moeten wel in de rapportage staan en we moeten aan de rapportage ook kunnen zien of we al dicht bij die exitstrategie zijn. Het zou goed zijn als we deze status als Groot Project ook gebruiken om de vinger ook aan de pols te houden. In de rapportage staat vaak: 'Blijvende financiering van de kant van de Provincie is nodig.' Ja, dat is niet wat ons betreft'... Ik sluit aan bij de opmerkingen die er eerder over gemaakt zijn, maar bij die constatering kan het niet blijven. Dat is meer een signaal dat er iets moet gebeuren, want het is nooit de bedoeling geweest dat dit blijvende financiering van de Provincie Limburg is. Dan hoef je het ook niet zo in de rapportage te zetten. Als we nu rapportages vast gaan stellen waar dat in staat dan betekent dat voor D66 niet, zeg ik nu alvast, dat we inderdaad doorgaan met financiering. Dan besluiten we daar niet toe. We willen rapportages waar als dit geconstateerd wordt dit een consequentie kan zijn. Ja, dan moet het een beslispunt worden of iets dergelijks, maar niet iets wat we zomaar met een rapportage vaststellen. Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer van Wageningen. Mijnheer El Attal.

De heer El Attal (PvdA): Ja, helder stuk. We vinden het mooi overzichtelijk zo om alle vier de campussen op één lijn goed te kunnen bezien. Met alle zes de punten kunnen wij akkoord gaan.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Voor ons ligt een aantal vragen van GS aan PS en vooral die eerste vraag lijkt erover te gaan of dit de principiële weg die we verder willen gaan? En dat sluit denk ik aan bij wat mijnheer Van Wageningen net zei: hebben we het nu over de rapportage of hebben we het over welke kant gaan wij op met de campussen? Wij concluderen op basis van dit stuk dat het College verder wil gaan op de ingeslagen weg en wij zouden op een aantal punten graag een aantal veranderingen willen doorvoeren. En daar ga ik nu toch op in omdat het niet helemaal duidelijk is of dat nu de bedoeling is van deze discussie of niet. Wij vinden dat de rapportage een uitgebreid beeld geeft van de economische ontwikkelingen van Limburg en de ontwikkelingen bij Brightlands, maar uit de rapportage blijkt dat het heel moeilijk is om te beoordelen of en in welke mate de campussen daaraan hebben bijgedragen. Dat staat met meerdere opmerkingen verspreid in de rapportage. De ooit opgestelde doelstellingen en indicatoren passen onzes inziens niet meer bij de huidige opgave van de Provincie. Economische ontwikkeling is alleen relevant als zij ook duurzaamheid dient. Alhoewel alle Brightlands duurzaamheid in hun missie hebben staan heeft de Provincie daar geen enkele doelstelling voor benoemd en in de presentaties bij de Brightlands in Maastricht en Chemelot hebben we voorbeelden gezien van duurzame ontwikkelingen. Ook zagen we

daar dat duurzaamheid een richtlijn in het handelen was. Bij de Brightlands in Heerlen en Venlo zien we die duurzame economische ontwikkeling niet, wij zien daar vooral een verhuurder van panden in kleinere en grotere eenheden, waarbij weleens dezelfde economische ontwikkeling had kunnen plaatsvinden als de startups en bedrijven ergens anders hadden gehuurd. De doelstellingen van de Provincie zouden daarom wat ons betreft uitgebreid moeten worden met duurzaamheid en daarbij bijpassende indicatoren die aantoonbaar kunnen worden gemaakt. Zowel voor de Brightlands in Heerlen als Venlo staat nog een aantal jaren ondersteuning van de Provincie voor de boeg. Dat is niet waar we over willen discussiëren, maar wat we wel willen is dat deze jaren gebruikt worden om die duurzaamheidsdoelstelling ook meer in te brengen in wat zij doen en dat de toegevoegde waarde aan het ecosysteem en wat dat oplevert explicieter wordt gemaakt. En ten slotte, wij vinden het heel belangrijk dat de opbrengsten van de campussen niet in het voordeel zijn van een aantal grote bedrijven, in elk geval niet onevenredig. En dat zou bijvoorbeeld kunnen zitten in dat de huren te hoog zijn, wij hebben daar wat signalen over gekregen, en dat de eigenaar van de panden daardoor veel meer geld krijgt dan wanneer ze het op een gewone commerciële markt zouden plaatsen. Dat zou ook in andere voordelen kunnen zitten. Je wilt ook niet dat een groot bedrijf de goede ideeën van een startup overneemt en daarmee economische ontwikkeling krijgt. Ook al wil je die economische ontwikkeling, maar je wilt niet dat het afgenomen wordt van een startup en dat dat over wordt genomen door een groot bedrijf. Dus daar zouden wij graag waarborg voor willen hebben, dat dat niet gebeurt. Daar zou ik graag een reactie van GS op hebben.

De voorzitter: Hoe zit u met de zes vragen uit het sonderend stuk?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik heb nog één vraag. Met 2, 4, 5 en 6 gaan wij akkoord. Wat betreft vraag 3, eerlijk gezegd weet ik niet welke ruimte ik daarmee aan GS geef, dus ik zou daar graag wat toelichting op willen hebben.

De voorzitter: Dank u mevrouw Boven. Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. En dank ook voor de rapportage. Over de zes vragen kan ik redelijk kort zijn: GroenLinks zegt op alles ja. Mijn voorgangers hebben het een en ander genoemd. Ook de exitstrategie die mijnheer Van Wageningen noemde vinden wij heel belangrijk. Hoe gaan we daarnaartoe? Zijn we op weg? Zijn we op de goede weg? Of wordt het inderdaad een structurele financiering? Daar zouden we dus graag nog wat meer over willen weten. En inderdaad, op die social return of investment hebben we een keer eerder gehamerd en dat vinden wij nog iets te weinig terug. Mijn voorganger heeft dat heel uitgebreid behandeld en het zal u niet verbazen dat wij die duurzaamheidsdoelstelling toejuichen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Jetten. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel. De vragen die ik had zijn al gesteld, dus ik wacht de beantwoording af. Terugkomend op de zes vragen, wil ik alleen nog geen harde ja zeggen tegen punt 3, dat is: wil de commissie GS toestaan om van onderdelen af te wijken? Het is niet zozeer dat ik het vertrouwen niet heb dat GS daar een verstandige afweging kunnen maken, maar mijn vraag is meer: waarom gaat u er al van uit dat er afwijkingen nodig zullen zijn van de standaardprocedure dat u deze vraag aan ons stelt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer Wolters Gregório. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde. Mijnheer de Gedeputeerde, aan u het woord.

Gedeputeerde Satijn: Mijnheer de voorzitter, dank. Laat ik beginnen met aan te geven dat de vragen die aan u voorgelegd zijn geen vragen van GS zijn maar van de Griffie. Dat geeft de helderheid op een aantal opmerkingen dat gemaakt is door uw commissie. Ik kan me de gesprekken die we eerder met u hebben gehad rondom rapportage nog heel goed heugen, dat een aantal zaken dat voor u heel belangrijk is daar ook in terugkwam. We staan alleen nu inderdaad wel aan de vooravond van een voorstel over de Brightlands Campus, waartoe u ook op bezoek bent geweest bij de vier campussen, dat aanstaande is. Dat Statenvoorstel is in grote lijnen gereed, als ik me niet vergis gaan we dat volgende week in het College van GS bespreken, maar ik zal u toch al een aantal inzichten geven in welke richting GS in ieder geval gaan spreken daarover. Ik kan er natuurlijk nog niet concluderend over spreken, want anders hoeven we het niet voor te leggen aan GS. Dus onder voorbehoud dat GS daar volgende week natuurlijk ook het een en ander van gaat vinden is de lijn in ieder geval zo ... En de conclusie van, of in ieder geval de constatering van mevrouw Depondt is natuurlijk correct als het gaat over hoe zit het nou met die startups en de acceleratie daarvan? Daarvoor is inderdaad geld beschikbaar gesteld, maar dat was ook naar aanleiding van het signaal dat we natuurlijk ook kregen van BUC dat voor bepaalde groepen startups, of pre-startups, de weg naar kapitaal enorm ingewikkeld was. Daar heeft u goed op ingegrepen als Staten door natuurlijk dat fonds daarvoor beschikbaar te stellen. Dus daar was wel degelijk behoefte aan en daar heeft u in voorzien. Betekent dat dan automatisch dat het hosanna is? Nee, dat is ook weer niet zo, want dat is een terechte constatering. De richting waarin wij als GS in ieder geval aan zitten te denken om aan u voor te leggen – nogmaals, onder voorbehoud – is dat we gaan bespreken dat we ook centraal op Brightlands-niveau echt gaan werken met een acceleratieprogramma voor start-ups. Als antwoord eigenlijk op uw constatering. Wij zien dat ook. Dus dat betekent dat we meer kracht moeten bijzetten op dat onderdeel. Dat is in ieder geval het voorstel zoals het er nu ligt. Ja, en wat ook een onderdeel zal zijn van dat voorstel is dat we Brightlands meer als één geheel moeten gaan zien. Het zijn natuurlijk vier campussen die individueel staan voor een doel, maar het grotere doel moet Limburg zijn en waar zij een ondersteunende rol in hebben. Dus ook als het gaat over bijvoorbeeld werkgelegenheid dan zag je, en dan zie je, ook nog weleens wat vormen van, ik noem het dan toch maar even voorzichtig, concurrentie. Ik moet even mijn woorden goed wegen hier. Feitelijk is dat iets waar wij vanaf willen. Wij willen niet dat het beeld of het gevoel gaat ontstaan dat campussen met elkaar in gesprek zijn over dat soort zaken en daar geven we ook wat meer richting over in dat Statenvoorstel. Ik snap dus heel goed wat u gezien heeft. Er kan nooit sprake zijn van dat de ene iets afpakt van de ander, het moet altijd in samenwerking gaan en ook in het grotere geheel gezien worden. Maar dat zullen we ook in dat Statenvoorstel proberen zo goed mogelijk duidelijk te maken. Ik neem overigens de opmerkingen van mevrouw Depondt over de effectiviteit en de kwaliteit, feitelijk een meer dimensionaal kijken naar de prestatie, wel mee, ik vind dat wel een heel belangrijke en verrijkende opmerking, voorzitter. Dan ga ik even naar de heer Lodewijks die ook even stil bleef staan, een aantal van u deden dat natuurlijk ook, over de brief van UM die zij gestuurd hebben feitelijk naar alle belanghebbenden in dit proces. Die werd niet alleen naar u gestuurd, maar die is ook naar de RVC's gestuurd, die is ook naar ons gestuurd en dat is feitelijk de inzet van de UM. Het antwoord erop vindt u in het Statenvoorstel. Want feitelijk is dit een brief van UM waarin zij kenbaar maken aan de buitenwereld: wij vinden deze ontwikkeling belangrijk – ik spreek niet namens hen, maar dat is in ieder geval wat je eruit kunt lezen – en dit is onze inzet hoe wij die graag willen plegen. Wat ons antwoord daarop is kunt u lezen in het Statenvoorstel. Waarbij ik overigens ook aangeef dat wij natuurlijk goed geluisterd hebben de afgelopen keren dat we erover gesproken hebben met elkaar over hoe u daarin zit als Staten. Mevrouw Jetten heeft problemen met een stekker, zo te zien. Ik heb ooit iemand anders van GroenLinks met een stekker gezien in beeld, maar goed, daar zat ik even aan te denken. Goed. De constatering die u maakt zoals u de rapportage gelezen heeft over die continue financiering daar, dat staat toch anders in het Statenvoorstel. We hebben namelijk goed beluisterd wat u daarover gezegd heeft de afgelopen keer dat we erover gesproken hebben. Maar even concreet naar de vraag,

of feitelijk de opmerking van de heer Lodewijks, hoe waardeert u de brief van UM? Nou, dat gaat u lezen in het Statenvoorstel waarin wij dus terugkomen op een aantal zaken dat u heeft voorgelegd en ook hoe wij dat financieel voor de toekomst zien. Daar zal nog níét worden gesproken over een exitscenario, maar dat zou wellicht wel een thema zijn, als u dat relevant vindt, om te bespreken als ook het Statenvoorstel voorligt. Want ik moet u ook eerlijk zeggen: ik weet wél dat er in uw commissie gesproken is van moeten we het in de mate blijven doen zoals we het nu doen? Exit is voor mij redelijk nieuw, maar dat is even het beeld dat ik nu heb.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik moet even rechtzetten: een exitstrategie betekent niet dat D66 nu voor een exit uit de campussen is, maar wel dat we voor de lange termijn ook onder ogen moeten zien dat het niet voor eeuwig is. Daar gaat het om. En bij Financiën hebben we dit al vaker gehad, financiële betrokkenheid bij een bedrijf ga je om een bepaalde reden aan en dat nut kan ook wel weer een keertje afgelopen zijn. Dus daar moet je je rekenschap van geven, want anders kan je in vreemde toestanden terechtkomen. Dus dat was meer het doel dan dat we u nu onder ogen willen geven van nou, misschien moeten we er wel uit. Dat is wat D66 betreft niet aan de orde nu. Nee.

Gedeputeerde Satijn: Nee helder, voorzitter. Dan hebben we dat in ieder geval uitgewisseld voor 24 juni. Zo had ik hem ook niet opgepakt, maar u zult wel ook gaan zien dat wij op een andere manier naar campussen kijken, ook gediversifieerd, omdat, zoals mevrouw Boven ook zegt, het vier verschillende campussen zijn en dat we met een maatwerk komen per campus. Uiteindelijk is het natuurlijk aan u om daar een finaal een oordeel over te vellen. Ik ben het ook eens met de analyse van uw kant, voorzitter, van uw commissie. Ja, één keer een rapportage is goed, en zeker in de breedte en de diepte zoals die er nu ligt, met wat aanpassingen. Maar dat betekent natuurlijk niet dat we buiten die rapportage niet meer met elkaar erover spreken. We hebben in dit huis natuurlijk nog steeds een actieve informatieplicht. Dus als het gaat over majeure thema's die van toepassing zijn op de Brightlands Campussen en we moeten daar met u het gesprek over aan dan doen we dat uiteraard, dat is onderdeel van onze rolverdeling. **Maar ik voel er ook heel erg voor om uw suggestie over te nemen om meerdere keren per jaar – dat werd nu even voorgesteld als één keer per jaar – ook echt thematisch te praten over Brightlands. Dat wil ik wel toezeggen, voorzitter, dat we dat in ieder geval doen bovenop de frequentie van één keer per jaar een bredere rapportage.** Dus daar voel ik wel voor, voorzitter.

De voorzitter: Oké, staat genoteerd.

Gedeputeerde Satijn: Dank u, voorzitter. Ook als het gaat over de opmerking over social return on investment vind ik die net zo belangrijk als de verdieping van mevrouw Depondt, daar het gaat om een meerdimensionaal kijken naar het presteren van de campussen. Dus dat vind ik wel even belangrijk om aan te geven. En mevrouw Boven, u gaf natuurlijk een aantal voorschotten op het gesprek dat wij denk ik in juni met elkaar moeten voeren. Ik heb goed gehoord wat u gezegd heeft. Ik kan er nu wel op gaan reageren, maar ik praat een beetje naar de mond vanwege de opmerking die ik in het begin heb gemaakt, dat wij natuurlijk volgende week nog in het College gaan praten over het definitieve Statenvoorstel. Maar ik heb heel goed gehoord wat u heeft gezegd over mogelijk uw bijdrage in juni. Maar ik denk dat het wel belangrijk is, de elementen die u naar voren heeft, die achten wij ook heel erg relevant, maar dat we daar in juni met elkaar het gesprek over voeren, want dan kunnen we ook per campus gaan bespreken wat vindt u nu relevant? Hoe staan uw collega's erin? En wat is het voorstel van GS wat dan ook gepubliceerd is en ook kenbaar is gemaakt bij uw commissie en later

ook bij de Staten, voorzitter. Nou, volgens mij heb ik geconstateerd dat ik dan de meeste vragen beantwoord heb. Met dank aan de inbreng van uw commissie.

De voorzitter: Dank u. Iemand de vraag niet beantwoord gekregen? Mijnheer Wolter Gregório. Ogenblik. Eerst mijnheer Wolters Gregório en dan komt u, mevrouw Boven. We vergeten u niet.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, het was eigenlijk alleen de vraag over het derde punt of we daar een ja of een nee op moesten geven. Daar heb ik van de Gedeputeerde nog geen verduidelijking op gekregen.

De voorzitter: Mijnheer de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, het is niet zozeer dat we ook inhoudelijk andere dingen wilden doen, maar het ging meer over de opmaak in dit geval. Dus als u ons vertrouwt dat we af en toe wat dingen mogelijk in de opmaak kunnen doen om u beter in positie te brengen, dan is dat feitelijk wat we vragen. We waren niet van plan om andere stoute dingen te doen, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dank u voorzitter. Ik had nog een vraag over voorstel nummer 3 gesteld, over wat dat precies betekent in de ruimte die gegeven wordt. Dat wat dezelfde ... Maar het antwoord zegt mij nog steeds niet zo heel veel.

Gedeputeerde Satijn: Het gaat feitelijk over de vorm van de rapportage, maar niet over de inhoud. Dat u daar ons iets meer vrijheid geeft dat als wij het nodig vinden om u in een betere positie te brengen en daardoor afwijken van de vorm, dat we dat dan mogen doen van u.

Mevrouw Boven: Ja, prima.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, dat is namelijk noodzakelijk. De regeling Grote Projecten is bedoeld voor projecten, en dit is nog niet de ... Dat was ook een van onze bezwaren, moeten we dit dan ... Een van onze bezwaren was: is dit nou wel een project? En is dan de regeling Grote Projecten de beste manier om de vinger aan de pols te houden? Nou goed, ik heb al eerder gezegd: als we deze vragen allemaal met ja beantwoorden hebben we het in ieder geval procedureel goed geregeld, en daar hoort dan bij dat je niet de regeling Grote Projecten precies naar de letter volgt. Want die is voor projecten bedoeld.

De voorzitter: Dank mijnheer Van Wageningen. Dan neem ik aan dat we alle punten afdoende besproken en behandeld hebben. De volgende stap is dat er door de Griffie een Statenvoorstel wordt voorbereid. Dit onderwerp komt dus nog terug in een van de volgende commissievergaderingen. Dan gaan we nu ... Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, we hebben nou meerdere thema's, zal ik maar zeggen, aangewezen als Groot Project. Het valt mij op dat waarschijnlijk elke keer een andere afdeling begint na te denken over hoe zo'n rapportage er dan uit zou moeten zien. Daar hebben we net een voorbeeld van gehad. Ik zou bijna zeggen: misschien moet u de collega's vanuit LEF even bij de hand

nemen en ... Want ik denk dat deze rapportage wel aan onze wensen voldoet, daar waar we bij die van het LEF nogal wat vragen hadden.

De voorzitter: Oké, dat was een suggestie hè, mevrouw Depondt? Oké. Oké.

T 9132: Gedeputeerde Satijn zegt toe om naast het een keer per jaar bespreken van de Brightlands Rapportage, ook ten minste een keer per jaar een thematische sessie voor de SCFEB met de directeurs van de Brightlands campussen te organiseren.

5.2 4e kwartaalrapportage Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

De voorzitter: Dat is de 4e kwartaalrapportage Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en zoals bekend betreft dit een project met een bijzondere status, maar géén Groot Project. PS hebben besloten om de vierde kwartaalrapportages c.q. jaarverslagen te behandelen in de geest van de RGP. Wij behandelen de kwartaalrapportage en de analyse van de Griffie in één termijn van twee minuten per fractie, en ik verzoek u de inbreng te beperken tot eventuele wijzigingen en afwijkingen in de voortgang. Wie? Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ik heb slechts twee vragen. De eerste betreft van als ik dit project bezie in het kader van de discussie over kavelgroottes, dan is mijn vraag: heeft die discussie over de kavelgroottes nog invloed straks op financiën en de organisatie van dit Ontwikkelbedrijf? En daar hoor ik graag uw visie op. En de tweede vraag is: in de rapportage zelf wordt er gesproken over een personele ontvlechting tussen enerzijds het Ontwikkelbedrijf en de campusorganisatie, en de vraag was een beetje: is die inmiddels gerealiseerd? En staan die qua personeel los van elkaar? Dank je wel.

De voorzitter: Mevrouw Voncken.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Ja, dankjewel voorzitter. Ja voorzitter, wij hebben ook even gekeken naar het aantal kavels dat uitgegeven is in de maatvoering daarvan en het ook afgezet tegen wat er verkocht is en hoe groot die kavels zijn. Dan blijkt dat er maar heel erg weinig kavels onder de 5 hectare verkocht worden en dat het afgelopen jaar het gemiddelde 12 hectare was in de grotere kavels. Dus dit is dan een terrein – en dat is natuurlijk bekend – waar de grote gebruikers terecht komen. Maar inderdaad, morgen hebben we er een discussie over om daar toch een keer een halt aan toe te roepen en hoe dat dan zou moeten. Er wordt 5 hectare gezegd, vandaar dat ik even gekeken heb van hoe zit dat dan met die 5 hectare? Vooral ook omdat de looptijd van deze grondexploitatie tot 2034 duurt en het idee is toch om die discussie over die kavelgrootte al eerder in te laten gaan? En wij lezen in het stuk dat er hier nog 22 hectare uitgeefbaar ligt en nog 83 hectare aan het ontwikkelen is. Dus het gaat alles bij elkaar toch over nogal een grote oppervlakte. Dus ik weet niet of daar al iets over te zeggen valt. Een deel zal ook al bestemd zijn en een deel niet. Dat is het ene punt, het andere punt is dat in de rapportage staat dat met name de ruimtelijke verankering een hoog risico kent, daarin wordt ook genoemd kavel 15 De Spurkt, waar de gemeente Venray dus niet mee ingestemd heeft. Zij hebben een weigeringsbesluit genomen en u heeft daar een beroep tegen ingesteld. Een beetje merkwaardig, omdat gemeente Venray natuurlijk zelf ook aandeelhouder is. Dus ik vroeg me even af ... Want ik las: 'In het belang van de aandeelhouders en van het Ontwikkelbedrijf is er beroep ingesteld.' Maar ik weet niet, Venray is natuurlijk zelf ook een aandeelhouder. Misschien kunt u daar een beetje iets op toelichten, van hoe dat zit. En ik las dat er een beroepsprocedure loopt over het Park Zaarderheiken, daar kunt u misschien ook aangeven ...

Begin dit jaar zou daar de zitting van zijn. Misschien kunt u al iets zeggen over de stand van zaken. Dat was het, dank je wel.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Voncken. Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, als we het goed begrepen hebben is gronduitgifte toch weer aangetrokken en is het financiële resultaat in coronatijd verrassend goed. D66 waardeert het ook dat het Ontwikkelbedrijf en zijn dochterondernemingen zich bezighouden met duurzame randvoorwaarden voor de bedrijven die zich willen vestigen. Op dat gebied zijn successen geboekt, maar ook wel tegenslagen geïncasseerd. We vinden het bijzonder jammer dat geothermie in de kiem is gesmoord. De geothermische bronnen bleken rendabel, pijpleidingen waren al aangelegd en nu staat alles droog. Maar door de sterk gestegen prijzen van fossiele brandstoffen en doordat we van de Russische energierekening af willen komen er opties in beeld die eerder achter de horizon leken te zijn verdwenen. Sommigen denken dan meteen aan kernenergie, maar in dit verband denken we dan eerder aan geothermie. Is het risico op werking van de aarde misschien toch te verkiezen boven een lege portemonnee, financiering van een oorlog en verzakkingen elders? We hopen dat het Ontwikkelbedrijf wel scherp blijft op de kansen. Kunnen jullie daar iets over zeggen? En we vinden het terecht dat de windenergieclaim richting de gemeente Venlo wordt doorgezet, dat staat in deze rapportage. Dat lijkt ons wel terecht, want de gemeente Venlo heeft een lelijke bocht gemaakt en de Provincie heeft daar als indirecte eigenaar van E3Plus financiële schade van ondervonden, dus als jullie die claim mede namens de Provincie Limburg ook toch wel met nadruk naar de gemeente Venlo willen doorzetten dan zouden we dat wel waarderen. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Wageningen.

Mevrouw Jetten (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Er staan windmolens in Venlo. Ze draaien nog niet, maar ze staan wel.

De heer Van Wageningen (D66): Ze draaien nog niet. Nee, dat klopt. Eentje te weinig trouwens. Dat wel.

Mevrouw Jetten (D66): Ja, precies. Ja, ja, ja. Dank u wel, voorzitter. Ook ik had een vraag over de geothermie. Is dat nu helemaal van de baan? Dat zou heel erg jammer zijn. Dank trouwens voor de rapportage. Verder vragen wij ons af: wat zijn de verwachtingen en dan met name voor Californië? Daar gaat het heel goed. Maar dat is tuinbouw en tuinbouw draait voornamelijk op gas. Ja, ik ben heel benieuwd of daar perspectieven aangepast moeten worden. En wij zijn heel blij dat de Arriva Bus daar weer stopt. In een vorig verslag hebben wij erop aangedrongen om daar een vaste bushalte te maken, dus daar zijn we heel blij mee. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Jetten. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog één vraag namens de SP en dat is omdat in het stuk nogmaals wordt verwezen naar het beoogde aantal werknemers in dit gebied, en dan kunnen we concluderen dat we er nog ongeveer 7.500 tekortkomen voor die ambitie om hem in te vullen. Naast dat het op dit moment zeer problematisch is om überhaupt werknemers te vinden maken we ons ook zorgen om de huisvesting in dat gebied. Nou lezen we wel dat er verschillende werknemers bezig zijn met zelfvoorzieningen treffen, maar hoe is dit gesprek tussen de Provincie en de werknemers, of de Provincie en het Ontwikkelbedrijf, om daar een of andere doelstelling in te bouwen zodat mochten er nog meerdere grote bedrijven komen die de regio optrekken op een

gegeven moment, dat we dan niet voor een verrassing staan dat ineens heel veel mensen hier willen komen werken maar geen plek hebben om te slapen? Dus dat is de enige vraag die wij nog hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Wolter Gregório. Mijnheer de Gedeputeerde, aan u het woord.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mijnheer de voorzitter, wederom. Ja, er wordt natuurlijk een aantal heel terechte vragen gesteld over een van de best lopende deelnemingen die we als Provincie kennen, maar natuurlijk ook een deelneming die in de spotlights staat als het gaat over een aantal ontwikkelingen. U noemde zojuist de huisvesting c.q. tewerkstelling van werknemers in het gebied, en aan andere zijde wordt natuurlijk de vraag gesteld: hoe gaat het nou met die alternatieve energievoorziening als ik geothermie even vastpak? En niet onbelangrijk, de discussie die u nog met elkaar gaat hebben aan de andere tafel, maar natuurlijk ook die boven de markt hangt in Limburg, en dat is een gebrek aan ruimte, een gebrek aan ruimte om door te ontwikkelen. Wij daar zien daar natuurlijk heel veel beweging in. Wij vinden het uiteraard heel belangrijk, ook als aandeelhouder in deze onderneming, wat u uiteindelijk vindt rondom die discussie als het gaat over de strijd om de ruimte. Die gaat u nog voeren, maar we zien natuurlijk ook al in het gebied zelf dat daar spanning opzit. Die spanning wordt soms ook veroorzaakt door onze eigen aandeelhouders, als ik het zo mag zeggen, daar hebben we het in eerdere bijeenkomsten ook over gehad. Zojuist werd Venray even genoemd daar het ging om De Spurkt. Aan het begin van het traject, dat was 2012 – ik kijk ook even naar mevrouw Voncken, zij was toen ook een collega van mij op dat gebied – toen is de Structuurvisie vastgesteld, op basis waarvan het Ontwikkelbedrijf ook in staat werd gesteld, uiteraard op verzoek van de aandeelhouders, met een instructie en een opdracht om het gebied te gaan ontwikkelen. Je ziet natuurlijk dat we nu in 2022 zitten, feitelijk tien jaar later, en dat de wereld wel veranderd is. Maar de wereld bij de gemeente is ook veranderd. Dus wat je ziet is dat natuurlijk de individuele aandeelhouders, ondanks dat die structuurvisie eronder ligt, ook geconfronteerd worden met hun eigen gemeentelijke uitdagingen. En daar zie je ze dan ook op bewegen. Dat heeft er in ieder geval geresulteerd dat in Venray natuurlijk het bestemmingsplan voor De Spurkt, waar natuurlijk een opbrengstverwachting onder zat vanuit het Ontwikkelbedrijf, nog niet gerealiseerd is. We hebben het er in een eerder rapportage ook al met elkaar over gehad, het was op dat moment echt een derving van € 17 miljoen die we aan onze broek kregen, om het even zo te zeggen. Ik heb zojuist, of niet zojuist, eerder deze week wat zaken gelezen rondom het Coalitieakkoord in Horst aan de Maas, dat is een andere aandeelhouder die ook bepaalde beelden heeft bij de inzet van de gronden die door hen nog bestemd moeten worden als onderdeel van een Ontwikkelbedrijf. Nou, daar heeft de man die twee stoelen verderop zit natuurlijk direct last van op het moment dat daar afgeweken wordt van afspraken die we in het verleden gemaakt hebben. Dus wij zijn wel scherp aan de wind als grootaandeelhouder om daar gewoon voeling bij te houden, want dat geldt ook als het gaat over het tewerkstellen van werknemers en ook het huisvesten van werknemers. Daar zie je zo'n zelfde spanning. Op een andere manier wordt die discussie dan gevoerd binnen diezelfde regio, maar ook tussen de aandeelhouders. Dus wij hebben natuurlijk ook een rol als medeaandeelhouder om ook collega-aandeelhouders te wijzen op afspraken die we daarin met elkaar gemaakt hebben en er dan voor te zorgen naast de opgaven die er liggen, vanuit de opdracht die er ligt rondom ontwikkelopgave Natuur, maar ook op het moment dat je natuurlijk grootschalig gronden ter beschikking gaat stellen voor grote ontwikkelingen waar veel mensen werken. Dat er ook uiteindelijk een verplichting naar elkaar toe moet zitten om goed overleg te gaan voeren en met goede oplossing te komen. Dus we zeilen heel scherp aan de wind, en dat geldt net zo goed als het gaat over die gronden. Heb je daarmee gelijk de oplossing, door erover te praten? Nee. Maar we zien het wel als onze taak om daar goed scherp in te blijven. Dus het is ook een beetje de taak, en ik probeer dat niet op een badinerende manier te brengen, om onze medeaandeelhouders te wijzen op de afspraken die er liggen. Dat is af

en toe ingewikkeld, want daar hebben ze natuurlijk ook te maken met politiek en aan opvattingen, alleen wij proberen de directie die voor ons een hele duidelijke opdracht heeft gekregen daar ook te beschermen. Ze hebben een opdracht gekregen van ons en die leidt tot de opbrengsten die u nu ook gerapporteerd krijgt. Die zien er op zich wat dat betreft heel erg goed uit en nu moment dat er daar zo wordt ingegrepen door een besluit dat wij niet in de hand hebben, namelijk dat een medeaandeelhouder vanuit zijn rol zegt van ja, maar dat gaan we toch even anders doen? Ja, dan is het aan ons de taak om die medeaandeelhouder erop te wijzen en dat zie je ook hier en daar verschijnen met acties die de directie ook genomen heeft door er een bezwaar op aan te tekenen. Mocht er alsnog de overtuiging zijn dat we het op een heel andere manier moeten doen, dan hebben we dat als aandeelhouders met elkaar te besluiten en om, nogmaals, de directie daar ook een duidelijke opdracht in te geven. Dus we zitten hier ook heel rolzuiverend naar u toe, dus wij luisteren hier naar wat u zegt, om dat door te vertalen in onze houding en aandeelhoudersverhouding, maar óók om de directie in bescherming te nemen als er natuurlijk op individueel niveau bij aandeelhouders activiteiten plaatsvinden waarvan wij zeggen wacht even, dat is niet de afspraak die we met elkaar gemaakt hebben. Dat geldt dus ook voor die huisvesting, maar het geldt ook voor bijvoorbeeld hè ... Want je ziet ook dat er in onze regio ook veel behoefte is aan kleinere kavels omdat ook gemeenten ... Horst aan de Maas heeft er behoefte aan, Venlo ondertussen ook en Venray ook. Maar we willen ook onze reeds gevestigde regionale bedrijven kunnen huisvesten op die nieuwe percelen die uitgegeven worden. Dat is op zich een heel relevante vraag, alleen dan moeten we dat wel met elkaar gaan besluiten om dat dan ook vervolgens te gaan doen.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb hier nog een verduidelijkende vraag over. Want de Gedeputeerde geeft terecht aan: tien jaar geleden hebben we de basis gelegd voor het succes. Maar in hoeverre wordt er periodiek overleg gevoerd tussen die diverse stakeholders over of de visie of die grondslag moet worden aangepast naar deze tijd, naar de problemen van deze tijd en de dingen die er nu spelen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, dat is heel situationeel, dus ik ben ook heel erg benieuwd wat uiteindelijk dat coalitieakkoord van Horst aan de Maas ook echt betekent. Ze hebben daar wat passages in opgenomen die mij wel wat zorgen baren, als ik het zo mag zeggen. Met Venray destijds, en de andere aandeelhouders. Dat was op dat moment blijkbaar een dusdanig ingewikkelde kwestie voor hen om daaruit te komen. Ze hebben gezegd nou, we wachten tot de nieuwe periode is aangebroken van de nieuwe gemeenteraad. Dus we zitten een beetje in een afwachting stand, maar ik denk dat het heel relevant is dat bijvoorbeeld bij de volgende aandeelhoudersvergadering – als het goed is zit daar dan ook het nieuwe gemeentebestuur van Horst aan de Maas en het nieuwe gemeentebestuur van Venray – die vraag op tafel te leggen: wat gaan we nu met elkaar doen. Ja? Er zijn ook wat, laten we zeggen, bedrijfsvoeringsvragen gesteld over onder andere de personele ontvlechting. Dat zou ik graag willen overlaten aan de directeur zelf en misschien is het verstandig dat we het gelijk nu doen, dan kan hij ook de andere vragen beantwoorden die ...

De voorzitter: Oké. Mijnheer van Heugten, aan u het woord.

De heer van Heugten, directeur Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo: Dank u wel, voorzitter. Ja, ten aanzien van personele ontvlechting, de nieuwe directeur van de campus in Venlo is nu bezig om het campusteam bestaande uit mensen die zowel het vastgoed, het facilitaire beheer en het

vastgoedbeheer voor hun rekening nemen als de mensen die het ecosysteem voor hun rekening nemen, om daar uiteindelijk één Brightlands-team van te vormen. De mensen die tot nu toe het vastgoed doen waren voorheen dus onderdeel van het Ontwikkelbedrijf, zij stonden daar op de loonlijst. En in de loop van dit jaar, zal ook een beetje afhangen van de besluitvorming die uiteindelijk de toekomst van de Brightlands Campus meer duidelijkheid en meer richting geeft, zal dan geëffectueerd worden dat mensen van het Ontwikkelbedrijf van arbeidscontract overgaan naar een arbeidscontract bij Brightlands. Dus dat is in voorbereiding en zal naar verwachting in de loop van dit jaar verder geëffectueerd worden. Geothermie is door een aantal van uw fracties naar voren gebracht. Ja, ik denk dat de discussie over de risico's van geothermie gevoerd zijn in een tijd dat het Groninger debat dagelijks nieuws was en de politiek daar volop mee bezig was. Nu zien we inderdaad, zoals de heer Van Wageningen aangaf, een andere context, en ik denk als we de dezelfde situatie vandaag de dag zouden hebben er waarschijnlijk ook een andere uitkomst zou zijn geweest. Dat is wel heel erg te betreuren, want inmiddels is de ene geothermiebron failliet en is die curator nu de eigenaar van de bron en de leidingen die daar in de grond liggen. Het is aan de curator om te kijken of hij een nieuwe eigenaar kan vinden en wat de nieuwe eigenaar dan uiteindelijk met die installatie gaat doen. Uiteindelijk is daar een investering inclusief subsidies van € 17 miljoen op afgeschreven door alle aandeelhouders, waarvan het merendeel overigens private tuinder was, die hebben het grootste gedeelte afgeschreven. De andere geothermiebron is van een private tuinder en die staat in de standstill-stand. Deze tuinder is nog in afwachting of er mogelijk een andere wind gaat waaien of een andere politieke uitspraak gaat komen over inderdaad de risicoaanvaarding bij geothermie zoals die in Noord-Limburg plaatsvindt. En dat zou erin kunnen resulteren dat alsnog die geothermie dan, zij het gedeeltelijk, na verloop van tijd toch weer in de grond komt. Tot die tijd hebben de tuinders natuurlijk wel een alternatief moeten organiseren en zijn zij op de traditionele WKK-installaties aangewezen. Dat is heel jammer, want dit was een bijzonder groene oplossing voor de tuinders en eigenlijk liep Noord-Limburg daar samen met het Westland ver op voor om op een andere manier in hun energiebehoefte te voorzien. Dan nog iets over de procedures die het Ontwikkelbedrijf heeft aangespannen enerzijds naar de gemeente Venray...

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (D66): Nee, ik zat te denken, we hebben net natuurlijk een prachtige presentatie van het LEF gehad, misschien is hier het een en ander te combineren of zo. Want het zou natuurlijk heel erg mooi zijn als dit een doorstart zou kunnen krijgen.

De heer Van Heugten: Ten aanzien van het Ontwikkelbedrijf, het Ontwikkelbedrijf is op dit moment is op dit moment geen actieve partij meer in de geothermie. We waren via de aandelen van de grondexploitatie maatschappij Californië, die in een van de twee bronnen participant was, aandeelhouder was, waren wij indirect aandeelhouder. Nou, dat zijn we niet meer, want dat aandeelhouderschap is achterwege nu de bv failliet is gegaan. De procedure van de gemeente Venray, ja, wij hebben inderdaad mede door de andere aandeelhouders is aangegeven van ja, het is toch altijd goed om je rechten veilig te stellen. We snappen dat in de gemeente Venray een heroriëntatie plaatsvindt van ja, nu hebben we nee gezegd tegen dit besluit, maar wat gaan we nu verder doen? De Gedeputeerde gaf al aan dat dat is overgelaten aan de nieuwe gemeenteraad. Er is inmiddels wel in Venray een onderzoek gedaan naar hoe groot schatten we nou in dat er lokale behoefte zou zijn, en hoeveel behoefte is er dan werkelijk aan lokale bedrijvigheid? Wat betekent dat voor de aanwezige voorraad? En wat zal dat betekenen voor de ontwikkelopgave voor de komende jaren? Dat zal een van de inputdingen zijn die de gemeenteraad van Venray gebruikt om haar mind op te maken. Willen we verder met De Spurkt? Willen we verder op andere locaties? Willen we helemaal niet meer verder? Willen we aandeelhouder blijven van het Ontwikkelbedrijf? Of willen we helemaal

niets meer? Nou, die vragen liggen straks voor, en de huidige wethouder probeert dat nog aan de nieuwe raad te presenteren zodat de raad daar zich over kan oriënteren. Tegelijkertijd, de Gedeputeerde gaf het al aan, zullen wij in het najaar ook een discussie met alle aandeelhouders voeren over en wat is dan de rol van het Ontwikkelbedrijf? Hoe ziet het Ontwikkelbedrijf dat? En ik heb steeds aangegeven: er zijn twee belangrijke dingen. Als er zich nog een ontwikkeling afspeelt in Venray dan zal het Ontwikkelbedrijf daar ook enige meerwaarde in moeten kunnen betekenen. De gemeente kan uiteindelijk ook zelf een bedrijventerrein ontwikkelen, maar dan moet het ook wel iets zijn waar het Ontwikkelbedrijf en de aandeelhouders van het Ontwikkelbedrijf ook een stuk meerwaarde voelen. Er ligt natuurlijk nog een rekening uit het verleden en daar zullen we het ook met elkaar over eens moeten worden. Er zijn gronden aangekocht, er zijn plankosten gemaakt. Gaat ook over een bedrag van zes nullen, dat zult u zich wel kunnen voorstellen. Dus ook daar zullen de aandeelhouders samen met Venray uit moeten komen wat er uiteindelijk met die historische kosten dan nog gaat gebeuren. De kosten richting Venlo worden inderdaad doorgezet. Daar hebben we wel als Ontwikkelbedrijf, net als de opmerking die mevrouw Voncken maakte, wij zijn zelf geen claimpartij meer richting de gemeente Venlo. Wij hebben ons claimaandeel gecedeerd naar E3Plus. Dus E3Plus is nu de partij die claimprocedure bij de gemeente Venlo voert. Over de geothermiebron hebben we het gehad, de Arriva Bus is er weer. Ja, ten aanzien van de arbeidsmarkt en de werkgelegenheidsambities, er is destijds bij het vaststellen van de structuurvisie, die overigens toen niet Venray behapte, dus de structuurvisie gaat alleen maar over het grondgebied van Venlo, een stukje Peel en Maas en Horst aan de Maas. Er is toen een ambitie uitgesproken om te zorgen dat je een ruimte creëert waar uiteindelijk zo'n tien- tot vijftienduizend mensen een baan zouden vinden. Het was de bedoeling om in de tuinbouwgebieden, in de bedrijventerreinen, de campussen, parken: het is een mix van agrofood, het is een mix van logistiek, het is een mix van kennisontwikkeling om in die ruimte met uitgeven van groen toch zo'n tien- tot vijftienduizend mensen ruimte voor een baan te bieden. Nou, je ziet dat met 30 tot 35 medewerkers per verkochte hectare je uiteindelijk met 400 hectare op ruim twaalf-, dertienduizend uitkomt. Dus zo lang als dat getal op een redelijk gemiddelde blijft zit je ook aardig in de buurt van de schatting die men toen gemaakt heeft. Ja, en dat betekent wel dat we moeten kijken van welke werknemers zijn dat dan? We hebben, volgens mij heeft u dat ook gekregen, twee jaar geleden nog een arbeidsmarktonderzoek gedaan, maar ook een werkgelegenheidsonderzoek gedaan waaruit blijkt dat er een grote behoefte is aan een flexibele schil van personen. Dat zit in de tuinders, maar dat zit ook onder andere in logistiek en in de marktbedrijven, en dat die voor een belangrijk deel ook ingevuld worden met buitenlandse werknemers. Aandeelhouders hebben mij drie jaar geleden gevraagd van kunt u er ook voor zorgen dat in de uitgeefbare gronden er gronden gereserveerd of ruimte wordt geboden aan initiatieven voor huisvesting? Dat hebben we één keer met succes gedaan, het tweede project is nu in de vergunningsfase, voor Vita XL, en KAFRA heeft een huisvesting. Dus we proberen daar op die manier een steentje aan bij te dragen, maar het is ook erg afhankelijk van het lokale beleid over huisvesting, en het is de gemeente die uiteindelijk een vergunning moet gaan verlenen voor die huisvesting. Is die daar ook toe bereid? En dat vergt een omgevingsdialoog, dat vergt een afweging. Dus op die manier proberen we daar onze constructieve bijdrage wel aan te leveren. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van Heugten. Mijnheer de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, wat mij betreft ligt er dan nog één vraag open, volgens mij van mevrouw Voncken over de procedure bij de Raad van State voor Parc Zaarderheiken. Daar is een uitspraak, dus de Raad van State heeft alle bezwaren verworpen en het Ontwikkelbedrijf gaat verder met de inrichting van het gebied. Dus het bestemmingsplan is daardoor onherroepelijk geworden en de activiteiten zijn ook opgestart om dat vorm en inhoud te geven, voorzitter. Tot zover.

De voorzitter: Dank u allen voor uw inbreng. Dan denk ik dat ook dit punt meer dan afdoende besproken is en gaan we verder punt 5.3 van de agenda.

De heer Wolters Gregório (SP): Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Zou ik u mogen vragen een korte plaspauze in te lassen?

De voorzitter: Vijf minuten?

De heer Wolters Gregório (SP): Heel goed.

De voorzitter: Oké.

[SCHORSING]

5.3 Mededeling Portefeuillehouder betreffende 1e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar en Afdoening toezeggingen 8858, 8956, brief gedeputeerde Satijn van 15-2-2022 (GS DOC-00224059)

De voorzitter: Ik open de vergadering, en we gaan verder met punt 5.3: Mededeling Portefeuillehouder betreffende 1e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar en Afdoening toezeggingen 8858, 8956, brief gedeputeerde Satijn van 15-2-2022. Ook deze voortgangsrapportage met analyse behandelen we in één termijn van 2 minuten per fractie. Mag ik u vragen uw inbreng te beperken door eventuele wijzigingen en afwerkingen in de voortgang? Aan wie het woord. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Even scrollen naar waar ik moet zijn. Op zich vinden we het stuk wel duidelijk, maar we hebben nu toch een aantal vragen om meer inzicht te krijgen in de toekomst. Niemand kan in de toekomst kijken, maar om als Staten een beter gevoel te krijgen bij de voortgang. En dat begint meteen bij het thema Acquisitie van Nieuwe Opdrachtgevers. Daar staat: 'Op 9 december zijn jullie geïnformeerd als Staten.' Dat is alweer een tijdje terug, en ik heb nog geen uitnodiging gezien voor de informatiesessie. Die is wat ons betreft zeer wenselijk, ook omdat richting het go/no-go-moment van oktober nog maar vijf maanden hebben, en dan zitten we denk ik precies in het midden 9 december tot dan. En ook om een gevoel te krijgen of we richting scenario 1 of richting scenario 2 gaan, want goed, dat heeft ook grove consequenties voor de planning natuurlijk. De tweede vraag die we hebben is over de werkgelegenheid, daar staat het signaal nu op groen. We hebben ook moverende redenen kunnen lezen waarom men er nog steeds optimistisch over is. Toch zien we het verschil van 400 medewerkers minder op dit moment. Onze vraag is: de verantwoordelijkheid ligt natuurlijk voornamelijk bij het bedrijf zelf, maar hoe gaan wij als Staten ermee om ... Als we kijken naar risico's, daar wordt het veel over gezegd, maar dat zijn vooral financiële risico's waar we het dan over hebben. Maar mocht het allemaal niet doorgaan, het meest zwarte scenario, ja dan blijven er een hoop werknemers zitten waar we ook iets mee moeten. Krijgen we nog een aparte passage over dat risico in het stuk terug? Of worden we er op een andere manier over geïnformeerd? En het laatste staat hier, over motie 2681 over die derde tranche van het Nationaal Groeifonds. We hebben twee keer misgegrepen, de vraag is: hoe waarschijnlijk is het dat we de derde

keer wel mee mogen doen? Drie keer is scheepsrecht, maar ik weet niet of de Gedeputeerde daar in de tussentijd meer over heeft gehoord. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ja, dank u voor deze rapportage. Als GroenLinks zijn en blijven we ontzettend verdrietig dat er destijds niet go/no-go-moment kon worden afgesproken voor de kap van het Sterrebos. Het belangrijkste argument destijds was dat dat in een tijdspanne van negen maanden moest, dat kon niet anders. En toen bleek het opeens wel anders te kunnen. Dus wij hebben nog steeds het gevoel van klopte die informatie die ons toen gegeven is wel? Als je de rapportage leest dan denk je nou, mooi, alles op schema. Maar inderdaad, het allerbelangrijkste, die nieuwe opdrachtgever, die zien wij nog niet komen. Daar gaat deze rapportage natuurlijk ook niet echt om, dus in die zin kan ik de woorden van mijnheer Gregório onderschrijven. Wij zouden een nieuwe informatiesessie met VDL heel erg waarderen. Want we hopen niet dat dit een geval wordt van operatie geslaagd, patiënt overleden, daar maken we ons behoorlijk zorgen over. Het eerste go/no-go-moment is oktober 2022, dat is al heel snel. Wordt dat moment eventueel ook opgeschort? Zo ja, wat wordt dan het tweede moment? Op hoeveel momenten komen er? Hoe lang gaan we door? Voor het go/no-go-moment mogen er natuurlijk al wel voorbereidende werkzaamheden gestart worden, die zijn nu ook al gestart, dat zie je ook. Ja, wie let erop dat het echt alleen voorbereidende werkzaamheden zijn? Is dit goed vastgelegd en wordt daarop gehandhaafd? Je merkt dat het heel veel onrust geeft bij mensen. Ja, en hoe zit het inmiddels met eventuele stikstofregeling? Past dit nog? Want de rechter is momenteel veel strenger dan een aantal jaren geleden, dus ook daar maken wij ons zorgen over. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Jetten. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. U kunt zich denk ik ook wel voorstellen dat wij dit stuk met gemengde gevoelens gelezen hebben, omdat het wat ons betreft er nooit gekomen was. We hebben ook regelmatig gewaarschuwd voor het feit van kap nou geen bos voordat er definitief een opdrachtgever is, maar daar zal ik het ook maar niet meer over hebben. Wat nog wel misschien te redden is als die opdrachtgever voorlopig nog niet komt is het forse aantal bomen dat langs de N276 staat. Dat zou binnen het terrein getrokken worden. Daar hoeven geen gebouwen neergezet te worden en meer van dat soort dingen. Het zou het College sieren als zij contact met VDL opnemen dat die bomen minimaal blijven staan tot het go/no-go-moment. En er is natuurlijk weggefallen in de stukken dat met oktober 2002 bedoeld wordt 1 oktober 09.00 uur, dat we dan om de tafel zitten om te constateren dat er geen nieuwe opdrachtgever is en dat we dan ... Maar goed, dat laat ik even over aan ... 8.00 uur krijg ik het voorstel hiernaast, daar ga ik direct in mee. Dan, om het maar even technisch te houden, heb ik een vraag over de gestegen kosten van materialen, arbeid, energie en meer van dat soort dingen. Welk effect heeft dat naar verwachting voor de totale realisatiekosten en wie draait daarvoor op? Want ik heb begrepen dat de bijdrage vanuit het Rijk een vast bedrag was waar niet aan te tornen valt, evenals VDL. Dus betekent dat dat wij de hele leuke, forse rekening er gratis helemaal verkrijgen? En dan tot slot nog een vraag over de natuurcompensatie, want als ik de stukken goed begrijp was daar in ieder geval op de peildatum van de rapportage nog niet alles gerealiseerd. Wanneer is dat in de planning wel het geval? En we hebben in het verleden al vragen gesteld over ... Ja kijk, het is leuk als je ergens een stukje grond koopt en dan zegt van dit is natuurcompensatie, we zetten een boom in het midden met drie struiken eromheen en dan komen we over vijf jaar wel een keer kijken. Mogen we naast de kwantitatieve indicatoren ook een aantal kwalitatieve indicatoren hebben? Het staat nog ergens vermeld in de stukken, maar ik had verwacht dat na zoveel maanden daar misschien wel iets zinnigs over te vertellen zou zijn en dat we

bijvoorbeeld ook een periode afspreken dat wij die nieuwe natuur ook echt gaan volgen en kijken of dat echt natuur wordt of dat het een triest stukje Limburg wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer Loomans. Mijnheer El Attal.

De heer El Attal (PvdA): Ja, dank u wel. Het lijkt erop in deze voortgangsrapportage dat zover alles klaar is om van start te gaan, het enige wat we natuurlijk willen weten is of er een opdrachtgever komt. En ja, we kunnen niks anders dan wachten, zo simpel is het. Het enige wat dan nog overhebben als vraag is dat we zien dat er wat betreft de grondaankopen er nog twee gevallen zijn waarin dat misschien niet minnelijk kan en het dus met onteigeningsprocedure moet gaan gebeuren. In hoeverre zitten daar voor ons risico's aan wat betreft het kunnen starten? Dat is het voor ons.

De voorzitter: Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Dank u wel. Ja, wat ons betreft is dit een goed Groot Project. We hebben altijd als uitgangspunt gehad dat het wel terecht is dat de Provincie meewerkt aan de kans dat de taille van Limburg dé plek wordt om de auto's van de toekomst te assembleren. We mogen dus ook best wel positieve signalen daarover geven en dat vinden we hier ook wel terug. Dat is op zich oké. We vinden het wel belangrijk dat het go/no-go-moment, dus aanstaande oktober, wel serieus wordt genomen. En ik heb toch goed begrepen dat het go/no-go-moment geldt voor het provinciale deel van de inspanning. Nedcar zelf kan natuurlijk dingen doen wanneer ze willen, als ze er toestemming voor hebben, maar het go/no-go-moment geldt voor de provinciale investeringen in de infrastructuur. Zo heb ik het toch goed begrepen? Ja. Dat moet wel gerespecteerd worden, en daar moet niet te veel op worden ... We mogen ook wat signalen geven, maar we moeten niet te veel op de feiten vooruitlopen. We werden iets getriggerd door de bijeenkomst over ons mobiliteitsprogramma, daarin stond: we hebben al een design- en constructopdracht verleend. Later werd dat wel wat genuanceerd, dat was dan vooral het designdeel van de design en construct. Maar de oproep is: wees daar voorzichtig mee, loop daar niet ... Signalen geven mag, maar dat de Provincie aan Nedcar mee zal werken, en ook aan klanten kunnen we dit duidelijk maken, maar niet te veel op de feiten vooruitlopen, daar was het go/no-go-moment nu juist voor.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan mijnheer Van Wageningen. We tornen toch niet aan dat go/no-go-moment? Dat is toch ...

De heer Van Wageningen (D66): Laat ik dan maar aansluiten bij de signalen die bijvoorbeeld de Partij voor de Dieren daar eerder over gaf. Liever ingrepen in het landschap, ook niet vooruitlopend erop. Ik werd getriggerd, zoals ik zei, door die design- en constructopdracht. Ja, een designopdracht is nog plannen maken, goed, daar zijn geen grote kosten mee gemoeid, maar een design- en constructopdracht in oktober weer terugtrekken terwijl je eigenlijk alles ... Het constructdeel is de uitvoering. Als je die opdracht al verleend hebt dan heb je dus een grote schadepost op dat moment. Nou, ik denk dat u kunt zeggen dat dat niet het geval is, maar daar ben ik wel door getriggerd. Dus ik geef nog even het signaal: wat ons betreft moet het go/no-go-moment wel echt goed gerespecteerd worden. Ja, de rest van mijn bijdrage blijkt ... Mag ik nog, voorzitter?

De voorzitter: Prima hoor.

De heer Van Wageningen (D66): Ja. Uit de rest van mijn bijdrage blijkt wel wat frustratie, als dat doorklinkt is dat niet erg. Heb ik het goed begrepen dat het Sterrebos inmiddels is gekapt? Dat is niet met de instemming van D66. We hadden hier liever mee gewacht en het alleen gedaan als het zonneklaar is dat dat voor de doorontwikkeling van Nedcar, en daarmee de gepaard gaande werkgelegenheid, noodzakelijk is. En heb ik het goed begrepen dat het wél met de instemming van de Groene Sporenwolf is gebeurd? Heb ik goed begrepen dat de Groene Sporenwolf hier ook toezeggingen voor in ruil heeft gekregen over de ontwikkeling van de omgeving? In hoeverre heeft dat gevolgen, dat is dan de vraag aan u, voor het beleid van de Provincie? Wat wij zijn een partner in die omgevingsontwikkeling. In hoeverre hebben die afspraken tussen een actiegroep en de industrie gevolgen voor ons? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer Van Wageningen. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, ik heb op zichzelf niks tegen de rapportage, ik zit me inderdaad alleen af te vragen, en mijn collega's doen dat ook: wat heeft het voor zin om een rapportage met een peildatum van 1 januari te behandelen, hoe goed die op zichzelf ook is. We hebben vorige week de antwoorden gekregen op schriftelijke vragen die SP, PvdA en CDA hebben ingediend. De antwoorden daarop waren uitermate vaag, dat begrijp ik overigens ook wel. Ik zou mij zo kunnen voorstellen, de vragen die net gesteld zijn, dat u daar zo meteen weer vaag op gaat antwoorden, maar ik zou er echt wel aan hechten dat wij misschien toch op korte termijn weer een keer zo'n vertrouwelijke sessie krijgen met VDL erbij, dat heeft vorige keer heel goed gewerkt, waarin ze ons toch wel even bijpraten over hoe het nu staat met die opdrachtgevers, want we lezen allerlei verhalen in de krant. Nou, met respect voor de krant, maar daar willen we dan ook niet op afgaan. Dus dat zou mijn vraag zijn: is dat te organiseren? Want dat vind ik uiteindelijk misschien meer opleveren dan nu een rapportage van vijf maanden oud te bespreken.

De voorzitter: Dank u mevrouw Depondt. Mijnheer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel. Dat is mooi wanneer je als laatste in de rij zit, dan heeft iedereen al de vragen gesteld die je zelf ook had. Maar ik ben het eens met mijn collega's. Er ligt een rapportage van 1 januari, daar staan de seinen op groen, dus in de voorbereidingsfase loopt alles, maar de cruciale vraag is, en die is ook gesteld: hoe staat de stand van zaken? Daar kunt u weinig over zeggen. Ik hecht heel veel waarde aan een confidentiële bijeenkomst. En laten we eerlijk zeggen, de zorgen die mijn collega's hebben uitgesproken in de vragen die ze u gesteld hebben, ja, die delen we natuurlijk. En vandaar ook met klem: op korte termijn graag een confidentiële bijeenkomst.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Lodewijks. Mijnheer de Gedeputeerde, aan u het woord.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Laat ik maar gelijk, ik zal niet zeggen dat het een roze olifant is, maar in ieder geval, de paarse krokodil van de heer Baneke hier maar even bij de horens pakken. Die heeft een krokodil overigens niet, realiseer ik me. Kijk, en ik snap dat ook heel goed. Het is natuurlijk niet aan ons als College om de rapportagefrequentie die we met elkaar hebben afgesproken teniet te doen door te zeggen van ja, we kunnen ons voorstel, terwijl u wellicht op dit moment een andere informatiebehoefte heeft, dus dan maar niet behandelen, u zegt dat nu. Dus ik snap ook wel een beetje frustratie, als er een frustratie is, meer ook vanuit het belang van Limburg, ook in dit geval om het met elkaar te hebben over hoe staan we daar nu precies voor? Ik had vanmiddag een reguliere groep VDL Nedcar, daar zat ook de hoofddirectie van VDL bij, maar ook de omliggende gemeenten. Dat is het samenwerkingsverband dat we met elkaar hebben om de casuïstiek rondom VDL Nedcar te bespreken. Eerlijkheid gebiedt me ook te zeggen dat ik aan de

hoofddirectie van VDL ook al heb gevraagd van nou, hoe staan we er nu voor? Ik zie een aantal mensen vanavond die diezelfde vraag aan mij stellen en ik ben liever goed voorbereid dan dat ik dan het antwoord schuldig moet blijven. Feitelijk hebben ze mij meegegeven dat zij dat ... Hè, dat was in de laatste sessie die u met elkaar heeft gehad, dat die nog actueel is, maar ik denk dat het ook goed is, en ik hoor dat hier toch ook wel een beetje bij de meerderheid ... Niet dat de meerderheid hier gelijk nu doorslaggevend is, maar ik denk voor het comfort van ons allemaal dat we gewoon VDL Nedcar moeten vragen om nog eens een keer bij elkaar te gaan komen. Ik snap ook heel goed, ook in lijn met ... En dat zit ook een beetje onder de vragen rondom het go/no-go-moment natuurlijk, van ja, goed, daar moeten we niet aan gaan tornen. Dat willen we op dit moment ook niet, laat dat helder zijn. Daar zien we ook geen aanleiding voor op dit moment. **Maar dat we ook voor het comfort van u vooral, maar natuurlijk van ons allemaal, uiteindelijk gewoon die sessie met elkaar moeten gaan beleggen, dus dat mag u noteren als een toezegging, voorzitter.**

De voorzitter: Binnen hoeveel tijd?

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat moet ik even ... **Als u mij toestaat probeer ik dat binnen nu en in ieder geval voor het reces te regelen, ik denk dat dat een realistische benadering is.** Ik zie ook wel, ik zal maar zeggen, uw agenda, voorzitter, ook van uw commissie. En we hebben hier in dit geval natuurlijk ook te maken met de agenda van het bedrijf dat zich natuurlijk ook op een goede manier en met de juiste mensen wil voorbereiden op zo'n bijeenkomst, dat hebben ze ook de overige twee keer uitstekend gedaan. Dus die gelegenheid zullen we ze ook zeker willen bieden. Dat in ieder geval. En ik denk dat we daar dan volgens mij niet alle vragen beantwoord hebben, zo snel maak ik me er niet van af, maar dat is wel een beetje de hoofdvraag die natuurlijk onder een aantal subvragen van u zit, voorzitter. Dus alle begrip daarvoor, we gaan dat met elkaar zo doen. Ja, mevrouw Jetten had natuurlijk een vraag over stikstof. Daar is geen gevaar voor als we binnen TIP blijven en alle afspraken die daarin zijn opgenomen dan is daar geen gevaar voor, dat is afgehecht. Mochten we daarbuiten gaan dan is het een ander verhaal, maar op dit moment is daar geen aanleiding voor. De stikstof als zodanig zal geen belemmering zijn mits men natuurlijk binnen de afspraken blijft die we met elkaar gemaakt hebben. Ik heb de opdracht van mijnheer Loomans rondom de bomen van de N276 goed gehoord. Er is ook al even naar gekeken of die bomen mogelijk verplaatst zouden kunnen worden, dat schijnt ingewikkeld te zijn. Maar goed, u heeft ons dat vriendelijk verzocht dus we gaan dat ook vriendelijk doorgeven, dat gaan we zo ook doen. Een scherpe vraag natuurlijk van u, ook gelet op de actualiteiten als het gaat om bouwkosten en dat soort zaken. Dat is natuurlijk de P85-regeling, die is al vrij nauwkeurig. Het zou zo kunnen zijn ... Op dit moment hebben we daar ook geen aanleiding voor om dat nu te zien, want we zitten nog niet in de constructiefase. Mochten daar echt extra kosten zijn dan zijn die wel voor rekening van ons, zo helder is dat ook, en dat heb ik u in de vorige keer ook al beantwoord, dus daar willen we dan ook wel consistent in zijn. Dat is gewoon zo. Dus die vraag heeft u vorige keer gesteld, en daar krijgt u ook deze keer hetzelfde antwoord op. Dus als we daar uit de bandbreedte zouden lopen dan is dat voor rekening van de Provincie. U vroeg ook, en dat was ook een vraag die u al eerder gesteld had, over die rapportagevorm. Dat gaat over natuurcompensatie, dat zit in de volgende rapportage. We hadden het er vorige keer over dat er sprake was in november. Nu is het 1 januari, dat was te kort dag. Dat had ik toen volgens mij, dat weet ik niet meer helemaal zeker, maar ook aan u geschetst dat het wellicht al wat ingewikkeld zou worden om dat in deze rapportage op te nemen, en dat is zeker in de volgende. Ik heb u dat de vorige keer al toegezegd, dus ik weet niet of ik een dubbele toezegging kan doen, voorzitter. Dat is niet nodig. Het zal in de volgende rapportage zitten. Ja mijnheer El Attal, u zegt ook terecht van ja, er dreigt hier bij twee verwervingen dat we er niet met elkaar uit gaan komen, dat zou een risico kunnen zijn. Ik moet u er wel eerlijk bijzeggen: dat is op basis van de eerste gesprekken die hebben plaatsgevonden, dus dat betekent nog niet dat dat een feit is. Maar het is goed dat u daar een vinger

aan de pols houdt, dat doen wij ook, want we hebben echt met elkaar ook afgesproken dat wij ons uiterste best willen doen om alles via de middellijke weg te laten plaatsvinden. Het is dus goed dat u mij daar even op wijst, maar ik zeg u ook dat wat er al staat over die mogelijke onteigening echt op basis is van een eerste gesprek en er zijn nog geen aangekondigde procedures, als ik het zo mag zeggen. Maar fijn dat u ons daar ook op blijft wijzen. Nou goed, mijnheer Van Wageningen, we hadden al even over dat construct. Dat is niet het geval. Design wel, daar heeft u destijds ook mee ingestemd toen we het krediet vaststelden, dat we wel de voorbereidende werkzaamheden mogen doen. Wat wij wel, en dat hebben we vanmorgen ook met elkaar besproken in de regiegroep van VDL Nedcar, het is toch even goed ... En mevrouw Jetten maakte er ook even een opmerking over: er vinden natuurlijk wel activiteiten plaats in dat gebied. Ja, dus daar komen ook vragen over. Dus we hebben ook vanmorgen met elkaar afgesproken, er heeft bijvoorbeeld ook een bodemonderzoek plaatsgevonden. Niet alleen op Maastricht Aachen Airport, daar ook. En ja, daar is dus wel een resultaat bereikt dat men daar vondsten heeft gedaan en dan is men verplicht om daarin verder te gaan. In dit geval gaat het om archeologische vondsten. We hebben nogmaals vanmorgen ook met elkaar afgesproken dat de communicatie tussen zowel het projectteam als de gemeente nogal wat verstevigd moet worden om ervoor te zorgen dat we voorkomen dan mensen denken dat er, ik zal maar zeggen, bouwactiviteiten plaatsvinden, wat niet het geval is. Maar als er natuurlijk zo'n veldonderzoek gaat plaatsvinden dan komen daar ook machines bij kijken, dus het zal voor het oog heel snel kunnen lijken dat er dus andere activiteiten plaatsvinden dan... Althans, het beeld zou kunnen ontstaan dat dat zo is, terwijl dat niet zo is. Dus daar zijn we scherp op, laat ik dat zeggen. Hopelijk daar een geruststelling. Dus er vindt activiteit plaats, maar geen bouwactiviteiten. Ja, mevrouw Depondt en de heer Lodewijks gaven voor ons in ieder geval de aanleiding om nogmaals te sturen richting een informatiebijeenkomst, maar laten we met elkaar afspreken dat we op zo'n kort mogelijk termijn als dat kan, in ieder geval voor het reces, met elkaar spreken over de huidige situatie. En voorzitter, ik zou bijna willen zeggen: we'll take it from there. Dus ik hoop dat ik daarmee alle vragen beantwoord heb. Oh, mevrouw Jetten.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Volgens mij had ik nog een vraag van wat als nu in oktober, stel dat het go/no-go-moment niet wordt gehaald, dan wordt dat opgeschort. Zijn daar termijnen voor? Hoe lang gaan we door? Die vraag had ik nog gesteld.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, ik heb een ... Ja, dat is correct, die vraag heeft u gesteld. Zoals ik al heb aangegeven: op dit moment zien we daar geen aanleiding voor, en daar is niet in te voorzien. Dus ja, ik denk dat we het daar dan met elkaar over moeten gaan hebben, als dat het geval is. Maar nogmaals, op dit moment is er geen aanleiding en daarom heb ik er ook nog niet over nagedacht als ik eerlijk mag zijn. We gaan natuurlijk ook met elkaar het gesprek voeren, ook met VDL Nedcar, en dan hebben we dat gewoon met u te bespreken. Zo simpel is het. Maar ik heb niet een standaardtermijn in mijn hoofd, ik heb ook geen aanleiding op dit moment om aan te nemen dat dat nodig is. Het is nog niet in ons opgekomen en we hebben er ook nog niet echt over nagedacht. Dat is het eerlijke antwoord.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording van de vragen. Mijnheer van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Yes. Sorry, misschien heb ik het gemist, maar ik had nog gevraagd of de afspraken tussen Nedcar en de Groene Sporenwolf ook gevolgen hebben voor de Provincie.

Gedeputeerde Satijn: Ja, u heeft helemaal gelijk. En dat ligt niet aan het tijdstip, voorzitter, maar ik begin me ook al voor te bereiden op de commissie die wij morgen hebben. Er schijnt ook nog een onderwerp te zijn waar we elkaar over spreken. Dat is natuurlijk een privaatrechtelijke overeenkomst tussen VDL Nedcar en de belangenbehartigers. Daar hebben we ook heel duidelijk van aangegeven destijds – daar zijn ook wat mediaberichten over verschenen – dat wij daar geen partij in zijn. We hebben ook echt met VDL Nedcar afgesproken: daar willen we geen partij in zijn, dat mag dus ook geen invloed hebben op ons provinciale beleid, als ik het zo mag zeggen, en dat is dus ook niet het geval. Dus daar zijn privaatrechtelijke afspraken over en weer gemaakt, en daar zijn wij geen partij in. We kennen die afspraken ook niet.

De voorzitter: Dank. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Plan B, voor het meest zwarte scenario, ik snap dat het misschien ook lastig is om daar nu iets over te zeggen, maar kan het misschien bij de vertrouwelijke informatiesessie mee worden genomen? Ik ga ervan uit dat VDL daar zelf ook al over nadenkt.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, ik vind dat prima. Laten we dat vooral bespreken. Maar nogmaals, op dit moment zien we de aanleiding niet, maar als het voor u heel belangrijk is om te weten van nou, stel dat, dan is het inderdaad ook belangrijk om dat met het bedrijf zelf te bespreken in plaats van dat wij dat hier met elkaar zitten te verhandelen. Ja? Dank u wel.

De voorzitter: Dan constateer ik ook dat dit punt afdoende besproken is.

5.4 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: Dan gaan we over naar punt 5.4, dat is de rondvraag en mededelingen. Dat was dus niets meer, dacht ik.

6 BEDRIJFSVOERING

6.1 Rondvraag/Mededelingen

De voorzitter: Dan hebben we punt 6: bedrijfsvoering. Ook niet.

7 STRATEGIE-POSITIONERING

7.1 Rondvraag/mededelingen

De voorzitter: En punt 7: strategiepositionering. Ook niet.

8 SLUITING

De voorzitter: Dan komen we bij punt 8: dat is de sluiting. Die doen we wel. We zijn aan het einde van deze vergadering. Ik dank u voor uw aanwezigheid en inbreng, en we zien elkaar morgenvroeg om 9.00 uur terug voor de vervolgvergadering over de toekomst van MAA. Voor nu wens ik u een goede thuisreis, en ik sluit deze vergadering.

De vergadering is geëindigd om 22.32 uur.

Vastgesteld in de vergadering van 10 juni 2022,

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Dreezen-Dassen

Thewissen